

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

KALEA

Temmuz 2017 Sayı: 35
Fiyat: 7 TL - KKTC: 8 TL

ISSN 2148-7820

9 772148 782803

bi dünya...

*gülümse, hadi gülümse
bulutlar gitsin...*

Aşkın Nur Yengi • Kenan Doğulu • Levent Yüksel • Atıol Behramoğlu • İlber Ortaylı • Enis Batur • Şebnem İşigüzel • Emrah Serbes • Sunay Akın
Alper Canıgüz • Mahir Ünsal Eriş • Murat Meriç • Vedat Özdemiroğlu • Nihat Sırdar • Cem Davran • Coşkun Aral • Özgür Amed • Zafer Algöz
Kaan Koç • Akgün Akova • Aylin Balboa • Zeynep Miraç • Metin Uca • Levent Erden • Bedia Güzelce • Feyyaz Yiğit • Celil Nalçakan • Umay Umay
Melih Anık • Can Yılmaz • Başar Başaran • Kerimcan Kamal • Nilay Örnek • Gökhan Dağıstanlı • Can Bonomo • Dilan Bozyel • Candaş Tolga

Akşamsefası

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

bir hayatı
6 kelimeyle
anlatabilir
misin?

Gelecek ayın 6 kelimelik hikaye konusu:

Özlem

Siz de 6 kelimelik hikayenizi
altikelime@kafadergi.com'a yollayın
ya da #6kelimelikhikayem hashtagiyle paylaşın,
temmuz sayısında yayınlıyalım!

Saat daha erken biraz
daha otursaydınız.
Deniz Güney

Siz numaranızı
bırakın biz
size döneriz.
İşli Cennet
Akkuş

Yazmamam gerek yok,
unutmamam merak etme.
Mira Çelik

Okulunu bitir.
mesleğini al.
işin hazır.
Havva Akbaş

Daha önce hiç kimseye
böyle hissetmemiştim.
Özge Doğan

Umudunu yitirme.
her şey güzel olacak.
Feyza Aktaş

Ne hissettiğini çok iyi
anlıyorum dedi.
Cem Koçer

Bu ekip haftaya kahvaltı
yapıyoruz mutlaka.
Pınar Aksel

Kararlıyım, bu sene kesin
mezun oluyorum.
Emre Akyığı

Bu son, paket bitsin
sigarayı bırakıyorum.
Serdar Aksu

Canım saçını mı
boyattın, çok yakışmış.
Nazlı Kaplan

Valla billa
bize gelişi bu ağabey
Mehmet Altuğ

Aşkım saçmalama, çocukluk
arkadaşım o benim.
Oğulcan Gönc

O iş senin bildiğin
gibi değil.
Orçun Tuğsan Yüce

Ben de sana karşı
beş değilim.
Oğuzhan Bulbul

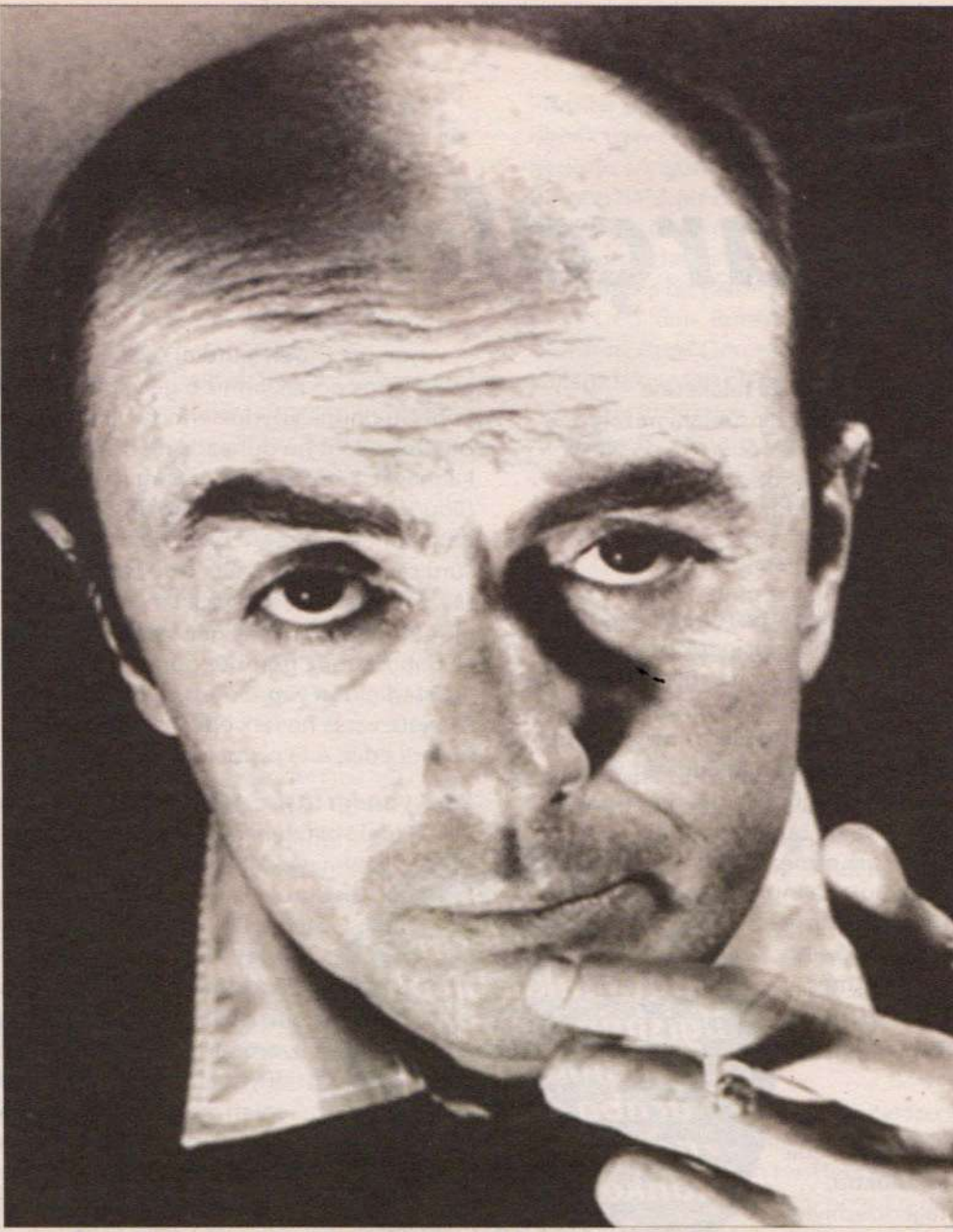
Hayatım boyunca
seni üzmeyeceğime
söz veriyorum.
Çağlar Kahraman

Benim için
önemli olan iç
güzelliği.
Dorukhan Varlık

Hocam ödevi yaptım
ama evde kaldı.
Ceren Çamlı

Anneciğim bu gece Mervelerde
kalabilir miyim?
Kenan Kâçar

Babam Yozgattı
ama ben İstanbul
doğumluyum.
Can Durukan

Fotograf: Ara Güler

SENİ GÜNLERE BÖLDÜM...

Seni günlere böldüm, seni aylara
Daha yıllara, yüzyıllara böleceğim
Ve her zaman söyleyeceğim ki beni anla
Böyle eskitilmiş de olsa bu kalbi
Minesi çatlamış bir diş gibi durduracağım karşımda.

Şiirler söylenir, şiirler biter
Biz bu sevdayı neresine sakladık ki sen ona bak da
Kahverengi avuçlarına mı gözlerinin
Tam oradan mı kahverengi yağan bir aydınlığa.

Bütün günler yenileşir her bekleyişte
Ve bütün dünler, bütün geçmişler
Kapını açarsın ki bir de, hiç kimseler yok
Çaresiz, benim sana gelişim de hep böyle.

Dün akşama doğru turuncu bir bulut geçti
Sonra bütün bulutlar hep birden geçti
Anılar, anılar, belki hepsi bir kelime.

infilak parçaları XXIII

23/1 bir parça daha

Varoluşun durgun düzenini dikkatle inceleyince felaketine doğru koşan insanların kendilerini her zaman diğer insanlara nazaran bir parça daha mutlu hissettiklerini anlarız. Bu ne bir övgü ne de bir yergi, bu ne bir yargı ne de bir kabulleniş. Bu, yıllar önce çok sevdiğiniz ama zamanla unuttuğunuz bir şarkıyla, seneler sonra, bir gece yarısı tesadüfen karşılaşmak.

23/2 makul acemilik

Çoğu zaman insanı körleştiren bilgisizlik değil, tecrübedir. Tecrübe bir görme alışkanlığına dönüştüğünde, dünya bizim için tek boyutlu bir yermiş gibi basit ve anlaşılır hale gelir. Alanlarında yaratıcı bir yaklaşım geliştiren bütün büyük ustalar, acemilik heyecanlarını ve o "şaşkın" bakışı makul ölçüde muhafaza etmiş kişilerdir. Görme alışkanlıklarınızı yıkıp her gün gördüğünüz bir şeye "şaşkınca" bakmayı başarabildiğiniz an, işte o zaman herkesin gözünün önünde duran ama o güne kadar hiç kimsenin fark etmediği bir şeyi keşfedersiniz. Küçük ya da büyük, önemli ya da önemsiz, gerekli ya da gereksiz, hiç fark etmez, bunlar sadece birtakım sıfatlar ve yargı kalıpları. Burada **mühim** olan hiç kimsenin görmediği bir şeyi ilk defa görmektir. Yaratıcılık oradadır. Mevcut birikimi aşacak sıçrama noktası oradadır. Sanat ya da bilim de fark etmez, acımasızlığa kafa tutan ruh oradadır, su başlarını tutmuş kibirli asalakları kül edecek ateş oradadır, dünyanın gerçek şiiri oradadır.

23/3 seninle hiçbir ilgisi yok

Çocuklukta iki çeşit mutluluk vardır, biri hiçbir zaman farkında olunmayan hakiki mutluluktur, diğeri de çocukluktan çok sonra nostalji özlemiyle uydurulmuş ve mutlulukla uzaktan yakından alakası olmayan yalan ve vicak vicak bir duygudur. Biri ben çocukken çok mutluydum diyorsa, çocukluğu o güne kadar sığınabildiği ve hâlâ oraya dönmek istediği bir düşler limanı olarak görüyorsa, en hafif tabiriyle avanaktır. Çocukluktaki mutluluğun tek kaynağı, bütün saadetleri ve felaketleriyle dünya denilen kara komediye yeni dâhil olmaktır. Görülen her şeyin yeni olmasıdır. Bok çukurlarının ve Mısır piramitlerinin, çenesi ağzının içine kaçmış dişsiz ihtiyarların ve Davut Heykeli'nin, hınca hınç dolu metrobüslerin ve gıcır gıcır Camaroların, bir parkta yapayalnız ölen ayyaşların ve okuldaki tarih öğretmeninin, Büyük İskender'in ve küçük İskender'in, patlamış mısırların ve Atlas Okyanusu'nun. Çocukluktaki tasnif yeteneği bir daha asla geri gelmez, çünkü bu tasnif yeteneği gücünü, dolaysız bakıştan alır, dünyaya tasnif etme amacıyla bakmayan dolaysız bakıştan. Her şeyi bir bütünün parçası olarak görmek yerine, her parçayı bütünün özü olarak görür çocuğun dolaysız bakışı. Tek tek ele alındıklarında mantıklı görünen detayların bir araya geldiklerinde uyumsuz hatta saçma gözükmesi, dolaysız bakış için problem değildir. Çünkü dünyanın özü budur zaten, asıl cevher budur. Her şey yeni olduğunda, bütün manzaralar ve sesler, bütün kokular ve insanlar, bütün duygular ve deneyimler, dikkat en tepe noktasına çıkar ve üst düzey bir farkındalığa dönüşür. Ve bu üst düzey farkındalık yeteneğinin esasen mutlulukla hiçbir ilgisi yoktur. Ama zaten gerçek mutluluk da bu değil midir dostum? Bizi mutlu eden şeylerin mutlulukla hiçbir ilgisinin olmadığını anlamamız için acaba daha kaç acının ortasında kahkaha atmamız gerekecek. Bugüne kadar hep mutluluk üstüne yazdım ben, ama bunu hemen hemen hiç kimse anlamadı. Acı çeken bir insanı gerçekten gördün mü dostum? Acı çeken bir insanla gerçekten konuştun mu? Acı çeken bir insanı gerçekten anladın mı? Acı çeken bir insanı gerçekten anlatmaya çalıştın mı? Eğer bunları yaptıysan, işte o zaman asıl meselen mutluluktur, sadece mutluluk.

23/4 yüreğinde bir ateş gibi yanıyorsa

Evlilik kimisi için hayatının odağını bulmak demektir, kimisi için de o odağı kaybetmek. Sadece evlilik için geçerli değil bu durum, ancak yapmak istediğin işi yaptığın zaman bulursun hayatının odağını. Hayatının odağını bulduğunda üretkenlik, esneklik, yaratıcılık ve sezgi kabiliyetine

kavuşursun. Diğeri kendini satmaktır, bir şirkete ya da bir insana, ne fark eder. Titrek dudaklarınız o gece birleşmeseydi evlenmeyecektiniz ya da o kontratı önüne koyduklarında bir an düşünüp bir sigara yaksaydın, seneler boyunca "ben bu dünyada ne bok yiyorum acaba" diye düşünmek zorunda kalmayacaktın. Sadece önyargılarımızın değil, bizi biz yapan değerler olduğuna inandığımız en kökleşmiş yargılarımızın bile temelinde, farkında dahi olmadığımız anlık ruh hallerinin etkisi vardır. İnsan bu dünyada bir sürü saçmalık yapar, hakkı da vardır buna, doğası bunu gerektirir zaten. Mesele bütün bu saçmalıklar komedyasında, seni sen yapan odağın ne olduğunu bulmaktır. Eğer o odak senin yüreğinde bir ateş gibi yanıyorsa ve nabızlarında gümbür gümbür atıyorsa, git istediğin kişiyle evlen ya da istediğin işi yap. Doğru ya da yanlış ne fark eder, bütün bunların sonu felakete varsa ne fark eder, yıkık dökük bir otel odasında tek başına ölsen ne fark eder, asla pişman olmayacaksınız.

23/5 yanlışlı taşlarıyla döşeli yollar

Eldeki bilgilerin az olduğu zamanlarda değil, fazla olduğu zamanlarda yanılmaya daha yatkındır insan. Burada bilgi kirliliği denilen uyduruk "kavramdan" bahsetmiyorum. Hiçbir bilgi kirliliği değildir, yalan olsa bile. Kirli olan insandır, bunu da hâlâ yadırgıyorsan dünyaya hoş geldin, sanırım dün akşam bir UFO'dan yeni inmiş olmalısın. Bilgi fazlalığı nedeniyle yanılmakta üzücü bir şey yok. Üzücü olan hakikattir her zaman. Ama burada duygulardan da bahsetmiyoruz, hakikatler üzücü diye onları aramaktan vazgeçecek değiliz. Burada mesele yanlışlıkların yol göstericiliğine güvenme dirayetine sahip olmaktır. Ruhunda o dirayet varsa, bütün yanlışlıkların hakikati bulmak için attığın bilinçli adımlara dönüşür.

23/6 gerçeğin mukavemeti

Gerçek, her bakışta başka bir anlama dönüşen tuhaf bir sözcük. Bunun tek nedeni var, gerçekler hiçbir zaman uzakta olmadı, hep burnumuzun dibindeydiler. Kanla yahut gözyaşıyla, kahkahayla ya da şarapla, yaratıcılıkla yahut yıkıcılıkla, şu üç milyon yıllık insanlık tarihinde, evrenin sonsuzluğunu düşününce daha önce çocuk bile sayılamayacağımız kısacık tarihimizde, ne zaman bir gerçek keşfedildiyse yahut anlaşıldıysa, bütün diğer gerçeklerin özünde olan şey onda da olduğu içindi. Gerçek, baskıya karşı koyma gücüdür. Yalan hiçbir zaman gerçeğin karşısı ya da düşmanı olmadı bugüne kadar ve olmayacak. Gerçek, başka gerçeklerin baskılarına dayanabildiği sürece gerçektir.

23/7 cüret biraz daha cüret

Olası olmayan şey imkânsız değildir. İmkânsız, bütün olası ihtimaller arasında, günü geldiği zaman parlayabilecek ihtimallerden biridir. Sadece biri. Bunu görebilmek için zekâ yetmez, yetenek yetmez, çalışkanlık yetmez, deri ceketler, güzel kadınlar ve Avrupa seyahatleri yetmez, şan şöret ve para yetmez, tarihin önüne çıkardığı fırsatlar yetmez, parasızlık yetmez, sefalet yetmez, evdeki biralara bitmesi ve tekellerin kapanmış olması yetmez, yalnızlık yetmez, kalabalık yetmez, hiçbir şey yetmez. İmkânsız, bütün olası ihtimaller arasında sadece kendi istediği zaman parlar. Ve bunu sadece imkânsıza cüret etme arzusunu yüreğinde duyan kim varsa o görür.

23/8 bugün ölümünden bile güzelsin

Mesut Ağbi iki apartman yanda oturuyor, günde 20 ekstra içiyor. Ben de elimden geleni yapıyorum, 16 normal bira en azından. Siparişleri Tekel Osman gönderiyor, sayemizde ikinci minibüsünü de aldı üç ay önce. Connect'in yanına, Caravelle'ı çekti. Tekel Osman, ayda bir sefer Caravelle'ı bizim sokağa yolluyor kardeşi Bayram'la. Önce Hakan'a uğruyor minibüs sonra da bana, boş şişeleri toplayıp götürüyorlar. Tekel Osman düşünceli insandır, Connect'i de yollayabilirdi sonuçta, lüks arabayla topluyor şişeleri. Mecburen yine kliniğe gittim geçen gün, bunu bizim Doktor Sezar'a anlattım, "Sizi bilmem ama Tekel Osman enteresan bir vaka," dedi. Sonra bana döndü, hani bazen, bütün dünyadan umudunu kesmiş gibi bakarsın ya karşıdaki insana, öyle baktı. Dünyadan umudunu kestiğinden değil

tabii, öfkeden de değil. Hiçbir zaman anlamak istemediğin bir şeyi, artık mecburen anlamak zorunda kaldığın bir an gelir, onun içindir o bakış. "Bir sigara versene," dedi. "Sen sigarayı bırakmadın mı doktor?" diye sordum, duymamış gibi yaptı. Uzattım sigarayı, ben de yaktım. Klinikteki görüşme odasında sigara içmek yasak, kliniğin şefi Sezar olsa bile böyle bu, yasağı kendi koymuş zaten, o yasağı çiğnese kendini de ezecek. Ama bazen bir yasağı çiğnemenin yol açacağı zarar, üstümüze yıkılmakta olan dünyanın yol açtığı zararların yanında, lafını bile etmenin ayıp kaçacağı bir hale bürünür.

"Sen," dedi doktor. "Benim meslek hayatımdaki en büyük başarısızlıksın. Bunu durup dururken söylemiyorum ya da siktiğimin başarısızlığından da bahsetmiyorum aslında burada. 25 yıldır bu işi yapıyorum, bazı insanlar böyledir, onları iyileştiremezsin. Sadece daha kötüye gitmemelerini sağlayabilirsin. Senin de öyle olduğunu düşündüm hep, seni ilk gördüğüm günden beri yapabileceğim tek şeyin daha kötüye gitmemen için uğraşmak olduğunu biliyordum. Ama sen ısrarla hep daha kötüye gittin."

Arkama yaslanıp derin bir nefes aldım, "Doktor," dedim. "Biraz sakın olsana. Nedir şimdi amacın? Günah mı çıkarıyorsun yoksa kendini mi ağılatmaya çalışıyorsun?"

"Sus amina koyayım da bir dinle!" dedi.

"Küllük var mı?" diye sordum.

"Yok amina koyayım, sus!"

Bizim Doktor Sezar çok nadir küfür eder, o da çoğu zaman kendi kendine.

"Senden önce de ne kadar uğraşırsam uğraşayım hep daha kötüye giden insanlar oldu. Ama sonunda hepsi öldü, kimi altı ayda, kimi bir yılda, kimi üç yılda. Senin sorunun ne biliyor musun? Hep daha kötüye gitmene rağmen ölmüyorsun. Eğer ölsen, buna başarısızlık demezdim zaten, tedaviye cevap alamadık derdim."

"Kariyerine zarar veriyorsam ölebilirim, sorun değil," dedim.

Sigarayı yere atıp üstüne bastı, düşmanca baktı bana, onca yıl sonra ilk defa düşmanca baktı, "Benim karşımda sakın ölüm üstüne ahkâm kesmeye kalkma," dedi. "İstersen ölüm üstüne sayfalarca yaz, istersen sırf ölüm üstüne kitap yaz, ama benim karşımda ölümden bahsetme."

Sigarayı yere atıp bastım üstüne, birer sigara daha yaktık.

"Peki doktor," dedim. "Haklısın. Senin karşımda ölümden bahsetmeyeceğim bir daha. Ama sen böyle bir adam değilsin ki! Belki binlerce meseleyi konuştuk bugüne kadar, hiçbir zaman bana, benim karşımda bu konudan bahsetme demedin. Neye kızdın yani şimdi?"

Kalktı pencereyi açtı, pencere kliniğin karşıdaki huzurevine bakıyor, doktor da baktı biraz oraya, "Psikiyatri uzmanı olduktan sonra," deyip karşıma oturdu yine. "Benim ilk görev yerim onkoloji servisiydi. Bursa'da, Ali Osman Sönmez Onkoloji Hastanesi. Sönmez Holding var ya, onun sahibi, vermiş dünyanın parasını en iyi onkoloji hastanelerinden birini yaptırmış, para kazanmak için değil, hayırına. Ama nedir yani, insanlar ölüyordu işte. İstediyin kadar para yatır, istediğin kadar malzeme getir, donanım kur,

insanlar ölüyordu ve öleceklerdi. Ben de oranın psikiyatristiydim. Her gün ölmek üzere olan insanlarla konuştum, ne diyebilirdim, "üzülmeyin, nasılsa hepimiz bir gün öleceğiz mi?" Ölecek bir insana söylenecek son şey, nasılsa bir gün hepimiz öleceğizdir. Ben de işte uyku düzeniniz nasıl, moraliniz nasıl falan diye soruyordum her gün. Tedavilerini aksatmayacak bir takım sakinleştiriciler falan yazıyordum."

"Başka bir yerde çalışsaydın," dedim. "Bunu yapmak zorunda mıydın?"

"Değildim. Burayı yanlış anlama, ben oradayken çok mutluydum biliyor musun? Gerçekten bir işe yaradığımı düşünüyordum. Evet, tamam, karşımdaki insan ölecek, bir ay sonra, iki ay sonra, altı ay sonra ölecek. Ama mutsuz ölmek var, bir de az çok da olsa huzurlu ölmek var. Ben orada insanlara bu huzuru sağlamaya çalışıyordum. İnsan nedir, zaman nedir, hayatın önemi nedir, neden yaşıyoruz, bunların üstüne kafa yormayı orada öğrendim. Senelerce öğrenmek için kafa patlattığım her şeyin tekrar sorgulanması gerektiğini orada öğrendim. Bugün bile ne zaman ciddi bir meseleye kafa yormam gerekse, bir makale yazmaya kalksam, bir konferansta sunum yapmaya çağırılsam ya da ne bileyim, karımın ya da çocuklarım bir derdi olsa da çözmeye çalışsam hep oraya dönüyorum. Hep o onkoloji kliniğinde gördüğüm, konuştuğum insanlar geliyor aklıma, aradığım çözümün oralarda bir yerde olduğunu hissediyorum. Mutlaka bir şeyler buluyorum da, hep buldum. Senin sorunların için de orayı düşündüm tabii, oradaki insanları düşündüm, her şeyi tek tek düşündüm, her şeyi tek tek hatırlamaya çalıştım. Ama hiçbir şey bulamadım, hiçbir çözüm bulamadım. Benden bu kadar."

Doktor ayağa kalktı, ben de kalktım.

"E doktor," dedim. "Şimdi ne yapacağız?"

"Hiçbir şey," dedi.

"Ne yani ölecek miyim?"

"Bu gidişle elbet öleceksin. Ama bir gün nasılsa hepimiz öleceğimize için değil. Yapabileceğin bir sürü güzel şey varken hepsine sırtını dönüp öleceksin. Hayatının içine sıcıp öleceksin. Huzurla değil mutsuz öleceksin. Ama sana asla üzülmeceğim. Çünkü artık benim senin için yapabileceğim bir şey kalmadı."

El sıkıştık, kapıyı yavaşça çekip çıktım. Hastane bahçesinde Özge Hemşire'yi gördüm, havuzun önündeki bankta, yüzüne güneş vurmuştu, sanki doğanın bütün renkleri birleşmiş, birbirlerine karışmadan, birbirlerini ezmeden, hayatın kendisi bizzat o renklerleymiş gibi işlenmişlerdi tenine. Yanına oturdum.

"Nasılsın?" dedi.

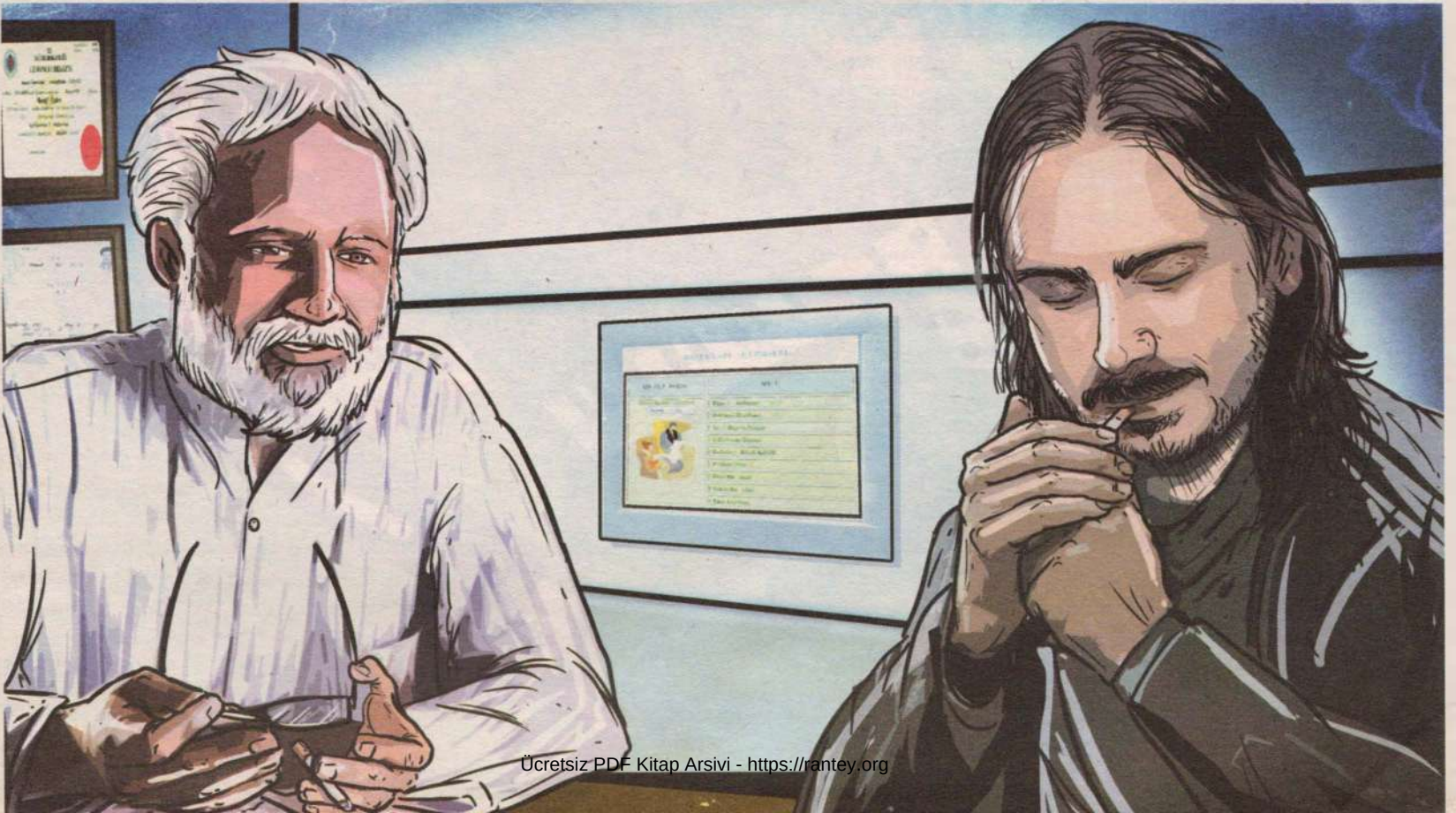
"İyiyim," dedim.

"Görüşme nasıl geçti?"

"Fena değil."

Özge Hemşire'ye döndüm, tekrar baktım, gülümsedi, her zaman gülümser.

"Bugün çok güzelsin Özge Hemşire," dedim. "Bugün öyle güzelsin ki, bu güzelliğinin ne başlangıcı var ne de sonu. Bugün ölümden bile güzelsin."

İSTANBUL
CAZ FESTİVALI
2017
FESTİVAL SPONSORU
GARANTI

24. İSTANBUL CAZ FESTİVALI
4-21 TEMMUZ 2017

caz yeşili

20. yili

20
YILDIR
CAZA
SARILIYORUZ

Şebnem Işıgüzel

nasıl yazar olunur?

“İnsan nasıl anlatır, nasıl yazar, kelimeleri ucu ucuna nasıl ekler? Sigaraları yakıp söndürmeye benzemez bu! Öyle olmalı yani.” Berber Nurten’i dinlediniz.

Ben değil berber Nurten sormuştu bunu. Sebebi? Televizyonu yoktu. Yalnızdı. Berber dükkanının arkasındaki minik evinde geceleri sıkılıyordu. Kendisini okumaya vermişti. Anlaşılmaz olduğunu düşündüğü kitaplarda meğer ne hayatlar gizliydi. Yavaş yavaş başlamış, “Anlayamam” dediği kitaplara kadar gelmişti. Mesela, Doktor Jivago, Anna Karenina, Madam Bovary. Hatta edebiyat öğretmeni müşterisinin tavsiyesiyle o dönem yıldız gibi parlayan Türk romancılar: Latife Tekin, Mehmet Eroğlu, Pınar Kür, Adalet Ağaoğlu’nun Ölmeye Yatmak’ı, Peride Celal’in Jaguar’ı, İnce Memed. Son olarak Moby Dick’i okuyordu: “Ayol ben onu çocuk kitabı sanıyordum. Ama değilmiş.” Berber Nurten kitap kurdu olup çıkmış, şimdi o hayati soruyu soruyordu. Olmak istediğinden değil, merakından.

Saçlarınıza perma yaptırıyorduk. O yıllarda yaptırmayamı ayıplıyorlardı çünkü. Hoş, ben sonradan pişman olacaktım. Berber Nurten, efsane şarkı Smooth Operator’ı söyleyen Sade gibi toplamayı önerecekti saçlarını. Robert Kolejli Zeynep tarzı oturtmak için kalın bir çift halka küpe hediye edecekti. Kafaya takmayayım diye de koltuğumun altına sürükleyici bir kitap sıkıştırılacaktı. Nurten Abla mahallemize bir yıldız gibi düşmüştü. Düştüğü yerde meteor gibi yumuşak bir çukur açmış, iz bırakmıştı. Kırk yıllık sokak. Dilek Hanım teyzenin dediği gibi “Biz düşünlerimizi Hilton Gül Bahçesi’nde yapar, saçlarımızı Nişantaşı’nda taratırız.” Yani? “Sen avuç içi kadar berber dükkanıyla ne yapacaksın burada?” İzmir’den bir bavul kuaför malzemesi, kedisi Nuran ve annelerimizin kafasını soktuğu fanusuyla birlikte gelmişti. Çıkışını, seçkin davetlere giden Şermin Hanım’ın saçını tarayarak yapmıştı. Önceleri sokağın bitlenen çocuklarını kuşa çevirmekle, yaşlıların saçını boyayıp onlara mizarıpli yapmakla, batık tımaqları gün yüzüne çıkarmakla meşguldü.

Dükkanı küçücük. İki sandalyelik. Minicik bir banyo tuvalet, hap kadar mutfak, geceleri yatak olan kanepesiyle yüksek duvarların çevirdiği küçümen bir bahçesi vardı. Bahçenin ortasında üç katlı evle boy ölçüşen ulu bir çınar. Nurten Abla geceleri ondan korktuğunu söylerdi. Sonra ağaca güvenmiş orası ayrı. Ağaçtaki Kız romanımı yazarken bunu hatırlayıp gülümsemiştim. Yazar olmak hatırlamaktı çünkü. Bazı hisleri en derine gömüp sonra oradan çıkıp başka bir şeye dönüştürmek. Bir tür simya. Hatta bazen kimya. Bolca matematik ve alimlik. Herkesin gördüğünü görmemektir yazmak. Neyse. Çınar yapraklarını döktüğünde bu minnoş bahçe beline kadar kuru yaprakla dolardı. Ağacın kökleri dükkan-evin tam ortasından geçen, bazı kapıların kapanmasına engel yumuşak bir engebe yaratmıştı.

“Mesela bir yazar olsa, beni, bu dükkanı, burayı anlatabilir.” Böyle söylemişti berber Nurten. Çünkü görünürde anlatılacak bir şey yoktu. Ancak derinden yürüyen ağaç kökleri gibi anlatılacak çok şey vardı. Perma ilacının kokusu genzimizi yakıyordu. Nurten Abla’nın anlatılacak ve yazılacak kadar ilginç bir hayatı olduğunu öğrenmemiz o günlere rastlamıştı. “İki cümlede yazarsın biter,” diyordu bunun için. “İnsan nasıl anlatır, nasıl yazar, kelimeleri ucu ucuna nasıl ekler? Sigaraları yakıp söndürmeye benzemez bu! Öyle olmalı yani.” Berber Nurten’i dinlediniz.

Kedi Nuran ile İzmir’den buraya gelmesinin bir nedeni vardı hiç kuşkusuz. Korkunç bir kocadan, ıstırap dolu evliliğinden kaçıyor. Günlerden bir gün İstiklal Caddesi’nde yürürken izini kaybettirdiği dayakçı koca karşısına çıkmasını mı? “Koca cadde Kızıldeniz gibi açılıverdi önümde. Bu manyağı

tam karşımda buluverdim iyi mi?”

“Kızıldeniz nereden geldi aklına kız?”

O anlatırken meraklı ve biraz da patavatsız müşteri böyle sormuştu.

“Ya okudum ya duydum,” demişti Nurten Abla. Sağ orta parmağı iflah olmaz biçimde kırılmıştı. İstiklal Caddesi’nin tam ortasında tesadüfen karşısına çıkan koca ona yine dayak atmıştı. “Saçlarımdan tuttu sürükledi beni,” diyordu. Anlatırken sürükleniyordu. Sesi sürükleniyordu. Ruh. Oradaydı. O an’da.

Ardından polis, karakol, doktor raporu. Sırf kadın olduğu için ona reva görülen şey: Bu memleketin kapanmaz yarası, utancı.

Ailesiyle bile görüşmediğini, saklandığını, bu talihsiz olaydan sonra öğrenecektik. Şansı ve nezih müşterileri vardı artık Nurten’in. Netice: Dayakçı koca bir daha yanına yaklaşmadı. Ama Nurten Abla korkmuştu. Bu korkuyla dükkanından çıkmaz olmuştu. Bu gönüllü esarete rağmen görseniz kendisine ne güzel bir dünya kurmuştu: Yaz akşamları iş bitince açılan birası, yanında çerezi, bir dilim karpuzu, kavunu, kızarmış patatesi, biberi, vardı. Okuduğu kitaplar, takıntıyla dinlediği şarkılar, nihayet aldığı bir televizyon ve yaşasın Flamingo Yolu dizisi!

Bütün hünerini konuşturduğu saçları yaparken kırık parmağı hep havada dururdu. Mütemadiyen işaret ettiği bir şey varmış gibi.

“İnsan bir şeyi çok isterse yapar,” derdi. Sıkıcı ama doğru bir saptamaydı. Perma modası geçip ben yazar olduktan sonra “Söyle yazar nasıl olunur?” diye sormuştu tarağın sırtıyla hafifçe kafama vurarak. Yazar olmak için ne masa, ne para ne de zaman lazım diye düşünmüştüm o öyle sorunca. Yazar olmak için tek lazım olan şey içsel bir hayat. Yazmak isterseniz yazarsınız. Olursa olur. Olmayınca olmaz. Bazen ne yapsanız

olmaz. O zaman teslim olmak, pes etmek de önemli bir meziyettir yazar olma yolunda. Bırakmamanız gereken tek şey yazmaktır, yazabilmektir esasında. Bu terbiyeyi kendinize verdiniz mi gerisi kolay...

Gezi sırasında, Park’ta, iyi ve vicdanlı insanların omuz omuza durduğu, dayanıştığı günlerde ona da rastlamışım. Dükkan kapanmıştı. “Ama ben evde kesip boyuyorum valla,” dediğinden, biraz geç oldu ama yakın zamanda uğradım kendisine. Onu yeniden görmek bahanesiyle saçlarının uçlarından kestirdim. “İşlerinden atıldıkları için açlık grevine giren o iki güzel çocuğa çok üzülüyorum,” dedi. “Nuriye Gülmen’e o Semih’e içim acıyor,” dedi. Hep öyleydi. Ne olup bittiğiyle ilgili. Sonra okuduğu, duyduğu şeyleri mırıldandı: “O kızcağız artık yerinden kalkamıyormuş. Ölecek,” dedi. “İşini istediği için onurıyla, gururuyla ölecek o iki güzel çocuk...”

O kadar derinden, o kadar içten, o kadar üzgün söyledi ki bunu, sarsıldım. Saçlarımdan patacık kara uçları yere döküldü. Yumuşakça başımı öne eğdi. İçini çekti. Onu size anlatmaya karar verdim. Çünkü yıllar önce perma ilacı genzimi yakarken onu anlatabilirdim yazar olabileceğimi düşünmüştüm. Kendisi aynı zamanda “Vicdanlı insan nasıl olur?” sorusunun cevabıydı bana kalırsa. Evet, ben bir yazarım ve berber Nurten diye birisi yok. Ama Nuriye Gülmen ve Semih öğretmen var. O dükkan yok. O iki güzel insanın açlık grevi var. Kedi Nuran hiç yok. Direniş var. Nasıl yazar olunur inanın bilmiyorum. Bildiğim tek şey edebiyatı, kitapları, okumayı çok seviyor olduğum. Bütün dünya kafamın içinde. Hepinize merhaba!

Yazar olmak için tek lazım olan şey içsel bir hayat. Yazmak isterseniz yazarsınız.

KAFKA

İsan-ı münasip

NIYAZI

Ne Ömer, Hüseyin, İlhami, ne bir başkası: Rulet topu dönüp dolaşıp Niyazi'ye konmuş, neden bilinmez — işin kökü Resneli'ye dek iniyor olabilir mi acaba? Her Niyazi, bir biçimde "Niyazi olmak" koşuluyla özdeşleştirilmekten ürker. Oysa durum doğmaya görsün, bütün önisimler o an Niyazi'ye dönüşecektir.

OSURUKTAN YALELLİ

Çakmak tutup yakmadıkça görünmez, gürele bile esmez, koksa da bulaşmaz, ortayere kurulmuşlar durma konuşuyorlar: Bütün söyledikleri üfürük, fikirleri koftirik, vicdanları sararmış. Bir kâseyi olsun dolduramaz lâf salataları. Meydan ama onların ya, bundandır kendileri için boşaltılmış bütün meydanları kaplıyor boşlukları.

ÖREKE

İşte gene, dönüp dolaşıp 'geleneksel kültür'ümüzün "anne" figürüne ısrarlı odaklanış sorununa dayanıyoruz. Neden babanın, yengenin, teyzenin değil? Ya öreke, neyin fesi? Pekâlâ biliyoruz: İnceltilmiş versiyon bu, kaba haliyle işaret edilen organın yerini tutsun diye seçilmiş. Peki 'çatal' formu mu bir anırtırma yaratmış? Bu kadar soruyu peşpeşe soracak olsanız, karşınızdaki deyişi patlatır yüzünüze.

PANDİK

Her kelime öyle ya, bazıları daha da öyle: Kim buldu, yerleştirdi bunu? Belki önce 'jest'e eğilmeli (ve eğilirken arka kollanmalı): Kim ilk pandiği atmış olabilir: Bir Aztek çiftçisi mi, Prusyalı bir asker mi, bir Tibetli çoban mı? Yerlilik kaygısından değil, benim aklıma yatan: Nasreddin hoca. Ama kelime başka: Herbirinin arkasında bir "anonim" in olması çelişkinin dik âlâsını barındıran muammatî.

RUBİKON

Kâğıt oyunları, eline hiç iskambil destesi almamış olanların bile diline dolanan deyişler yığmıştır gündelik yaşam konuşmalarına. Rest çekmeyen yoktur sözgelisi. Hiç poker masasına oturmamış biri fütursuzca "benden pas" diyebilir. Unutmam: Bir arkadaşım ortak bir tanışımızdan "herif pis yedili gibi" diye söz etmişti. "Koz" ile de briç oyuncusunun sözlüğüne ait değildir. Bir keresinde Metin Kaçan'la konuşuyorduk, eski yayıncısından "rubikon oldu" cümlesiyle dem vurunca "bezik sever misin?" sorusu çıktı ağızımdan, yanıtı "bezik bilmem" olmuştu.

SUYUNDAN DA KOY

Bu deyişi her duyuşumda aklım Dürer'in bir gravürüne sıçrar: Adam bir çeşmenin yanbaşıda dikilmiştir, çeşmenin musluğu tam kasık nahiyesine denk gelir. Şüphesiz "da" vurgusu burada önem taşıyor: Suyundan koymazdan önce yapılası çok işler var. Deyiş devreye girmişse, yapılacaklar yapılmış anlamına gelir — şimdi hortumu kullanmaya gelmiş sıra. Aslında o da (bis) hallolmuş besbelli: Bu bir teyid dileği.

ŞINANAY

Şinanayın içinde nanay olması boşuna değil gibi gelir bana: Sıfır tüketildiğine göre vur patlasın, çal oynasın. Hayatımda hazin anısı var: 1999'un son'gecesi, yurtdışında hiçbir vatandaşımın bulunmadığı bir ortamda Millenium fişeklerinin patladığı an sıradışı bir noktada bulunduğumu düşünüyordum Tarih'in, o an hoparlörden Tarkan'ın şarkısı çıkageldi, altımda sonsuz derinlikte bir obruk, içine yuvarlandım.

TİLT OLMAK

Şimdikiler bilmez, ah şu yaşlılık, hem yakaya yapışıyor, hem diline vuruyor insanın — makinayı öyle bir ayara oturturlardı ki: Sallamadan olmaz, çok sallarsan ışık yanar: Tilt! O an bir tek sistem değildi tilt veren, peşıra sizinkiydi: Tilt olduğunda tilt olurdunuz! Bir makinanın tilt olma eşiğini saptayasıya, onlarca madeni teklik uçar giderdi cebinizden. Bugün, pek ender karşımıza çıkıyor lânet makine. Ve benim yaşlıtlarım için bir salon dolusunun birarada ürettikleri seslerin toplamından doğan senfoni özlem kaynağı.

UYUZ

Hastalığın metafor halini dosdoğru yazdıydı Sontag. Her dilde karşılıkları tastamam bulunamayabilir, bizimkisi zengindi: "Verem edersin adamı", "bizimkinin şekeri yükseldi", "trafik felç", say say bitmez de, favorim "birine uyuz olmak"tır: O durumda sanki dindirilmesi olanaksız bir kaşıntı tutar insanı, karşınızdakini gömmeden rahat edemezsiniz. Sahi, unutmadan, "uyuzunu kaşımak" konusu da önemli.

ÜFÜRÜK

Askerlik yapmış olanlar bilir: Rivayetin her gün dolaşıma çıktığı dönemdir. Biri uçurmasın olur mu: "Askerlik kısalıyormuş". Etrafımızda her türlü palavraya, uyduruk havadise, sallamaya inanmaya yatkın çaresizler toplanmıştır. Bir tür üfürükler dünyası. Aklından hayır, kışından uyduranların egemen olduğu diyarında başıboş, serseri mayın, boş boş gezer üfürükler.

VESİKALI

Zührevi hastalıklar tarihçemiz "vesika"nın doğuşunu Osmanlının ölümünü önceleyen yıllara denk getiriyor. Oradan geliyor vesikalı yârim. Bir gün Leylâ Erbil koluma girmiş, Beyoğlunda yürüyorduk, sordu: "Sen Zürafa'ya yetiştin mi?" "Evet" dedim: "1967'de götürüldüydük, bir ağabey tarafından". Sonra ekledim: "Nedense adını sordum, Aynur demişti". Leylâ hanım "adını neden sorduğunu da sonra anlamışsındır" dedi: "Tabii asıl adı kimbilir neydi". Ardından bir anısını aktardı: Gençliğinde notere işi düşmüş, adam "vesikan yanında mı?" diye sorunca yapıştırmış: "Orospu senin anandır" — kakhahalarımız İstiklâl'deki dükkânların vitrinlerine çarpıp dağılmıştı.

WINSTON CHURCHILL

"Lavaboya gidiyorum" diyenlere illet olurum. İnsan, kimi doğal 'etkinlik'lerinden bu denli rahatsızlık duymasaydı bunca isim yakıştırmazdı mahut "yer": Tuvalet, helâ, kenef, abdesthane, memişhane, yüznumara herbirimizin yetişme koşullarına ve ortamına bağlı nedenlerle seçtiğimiz nitelemeler. WC ne zaman tam çıkageldi ve hayatımıza çöreklenildi bilmiyorum. XX. yüzyılın en güçlü siyasal figürlerden birine düştü piyango: Herkesin günde biriki kez huzuruna çıktığı tombul, puresever adam tarihe bir de öyle geçti.

YAVŞAK

Birkaç dakika konuşmak, üç-beş davranışını görmek yeter, iki numara bol gelir: Karşımızdaki dördörtlülük bir yavaşaktır. Anlat denilse belki kelimelere dökemezsiniz; gelgelolim tanı hakkında hiç şüpheniz olmaz: Yavşak, başka hiçbir 'şey' ile karıştırılamayacak, apayrı bir 'şey'dir. Eğilir, bükülür, sırnaşır; matdır, asla kamaşmaz; bir ölçek yılıbık, bir ölçek kaşalot, bir ölçek de ezik onun mürekkebinin tamamlar. Bir dolu şubesi vardır.

ZART (ZURT)

Yeni kuşaklar "Zıt! Erenköy"ü de, "Zart! kaba kâğıt"ı da dillerine dolamıyorlar sanırım: Bazı lâf sokuşturmaların dönemsel özelliği olur, bir süre sonra tedavülden kalkarlar. Zart zurt etmek belli ki daha bir kalıcı: Hem o "tip" kaybolmuyor, hem kurusıkı atış üslubu, kof konuşmanın osur osur ipe diz yanı şuradan da onaylı: Kışından uydurmak için bütün dillerde karşılığına rastlanmıyor.

Mahir Ünsal Eriş

arkadaşlık bahsi

Arkadaşlarımız yalnızca bizim sevgimizi, sevdiğimiz şeylerin bir toplamını değil, karakterimizi de yansıtır.

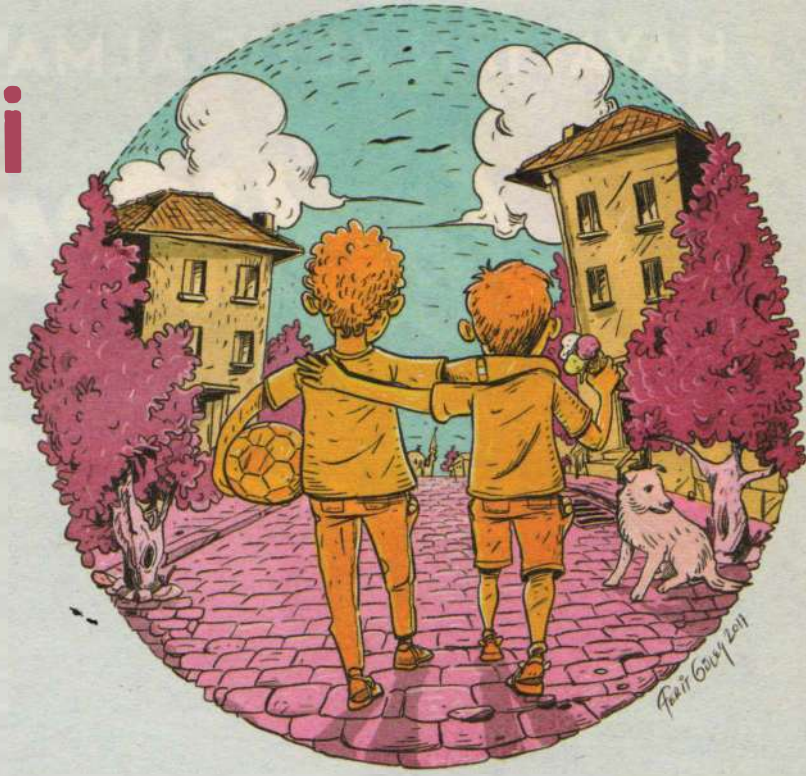
arkadaşlığımızdan ricati yeğ tutan çağıl'a

Arkadaş, çocukluğun ilk keşfidir. Evin, ailenin, o pamuklar içindeki korunaklı, güvenli, yumuşacık dünyanın dışına atılan ilk adımdır. Çünkü arkadaş, bir insanın hayatında kazanılan ilk insandır. Evde her şey, alışlagelen bin yıllık düzeninde, siz dünyaya geldiğinizde zaten çoktan beridir orada olan insanların arasında sürüp giderken, bu dünyanın dışından edinilen ilk şey bir arkadaşdır. **Onu size kimse vermez, başkası öğretmez, akrabalar gibi, oyuncaklar gibi size aile tarafından sunulmaz. Arkadaş, kendi yargılarınızla yöneldiğiniz ilk şeydir; henüz iki buçuk yaşında bile olsanız.** Bir arkadaş edinmek, sizi eve ait bir şey olmaktan çıkarıp dünyaya ait kılar. Çünkü insan ailede büyür ama dünyada yaşar. Arkadaşlık insanı dünyaya büyütür.

İnsan kendine karşı pek nazik, pek kibardır. Kendine kızarken, kendini suçlar ya da azarlarken hiç kimseye olamayacağı kadar anlayışlı ve babacandır. Oysa kendini hep olumlayan, haklı çıkmanın yolunu illa ki her zaman bulan insan, göz göre göre bir uçurumun kenarına yanıyor demektir. Bunu engellemek için, kendisine, bizzat kendisiymiş gibi içeriden görüp kızacak, eğrisini doğrusunu, hangi sözden ne kadar incineceğini bilerek ortaya dökcek biri lazımdır. Çünkü hepimiz biliriz ki, insan denen varlık, bazen kendini kendine öylesine kaptırır ki, içinden yükselen, o vicdanın sesi dediğimiz mırıltıyı duyamayacak kadar yüksekten sever özünü. İşte o noktada, vicdanın nefse yenilmeye yatkın fersiz feryadını seslendirecek birine ihtiyaç olur. O ses bir arkadaşdır. Arkadaş, insanın vicdanıdır. İnsan, bir sürü tanıdığı, ahabası arasından, vicdanına ses olabilecek olanlardan seçer kendine arkadaşlarını.

"Bana arkadaşını söyle, sana kim olduğunu söyleyeyim," sözünü çok söylerdi eskiler. Artık o kadar sık duymuyorum. Ama söz geçerliliğini koruyor. Neden? Çünkü insan, sevdikleriyle tanımlanır. Arkadaşlıktan bağımsız da düşünülebilir bu. Örneğin güzelliğine meftun olduğunuz birini size çok komik gelen bir müzik türünü dinlerken gördüğünüzde ona olan bütün ilginizi kaybedebilirsiniz. Nefret ettiğiniz birine karşı, sırf onu gözleri açılmamış miniminnacık bir yavru kediye beslerken gördüğünüz için öfkeniz soğuyabilir. Sevgi ve onu yönelttiğimiz her şey, kimliğimize dair birtakım işaretler sunar. Arkadaşlıkta ise bunun bir adım ötesi söz konusudur. Arkadaşlarımız yalnızca bizim sevgimizi, sevdiğimiz şeylerin bir toplamını değil, karakterimizi de yansıtır. Bizle birebir aynı olmak, tam olarak bizimle bir modeli, bir örneği tekrarlamak, bize çok benzetmek zorunda da değildirler bunun için. Arkadaşlar, bize benzedikleri kadar, karakterimizdeki boşlukları da kendi özgün karakter özellikleriyle doldurarak bizimle ortaya çıkan bir bütün yaratırlar. İnsanın arkadaşıyla tanımlanması, "kim olduğunun" arkadaşından yola çıkarak tarif edilmesi, bundandır. **Arkadaşlar içimizi gösteren aynanın sırlı yüzüdür.**

Şimdilerde insanlar, "arkadaş" ve "dost" u birbirinden ayırmaya pek meraklılar. Oysa, hem dil bakımından hem de kullanılageliş

açısından biraz hatalıdır bu. Arkadaş sözcüğü, savaşı seven, kılıcıyla yaşayıp kılıcıyla ölmeye düşkün Türklerin, cenk meydanlarına vurgu yapan bir sözcüktür. Düşman karşısına çıktı mı arkasını sağlama alıp göğüs göğse çarpışmaya koyulan savaşçının sırtını dayayabildiği, ona güveninden zerre şüphe etmeden sırtını dayayabilen kişinin adıdır arkadaş. Aynı arkayı paylaşan, sırtları birbirine kalkan olan demektir. Dost ise, bu sözcüğün Farsçadaki karşılığı olan "dust" dan gelir. Dust, Farsçada "sevgi" demektir. Farsça konuşanlar birbirlerine sevdiklerini söyleyecekleri zaman, "men to ra dust darem" derler. "Benim sana sevgim var!" Oysa artık, sanki arkadaş, yoğunluğu azaltılmış bir ahabalık biçimini kastetmek için kullanılıyormuş da, insanın en derin yakınına "dost" denirmiş gibi bir yanılgı hakim oldu. İnsanın yakını arkadaşısıdır. Onun dışında kalan, "düşük yoğunluklu" her türden insan ilişkisi "tanıdık" sınıfına girer. "Arkadaş," öyle kolay ziyan edilebilecek bir kelime değildir. Dost, onun sadece Farsçasıdır. Arapçası ise arkadaşlığın en temel motivasyonlarından birinin altını çizmek ister gibidir. Araplar, arkadaş anlamında "sadiq" kelimesini kullanırlar. Ki bu kelime, bizim Türkçeden bildiğimiz "sadık" sözcüğüdür basbayağı. **Çünkü arkadaşlık sadakat ister. Sadakati besleyen damarlardan biri kesildiğinde arkadaşlık kan kaybından ölür.** Ve Nazım'ın "Karımın İstanbul'dan Yazdığı Mektup" ta dedirttiği gibi, "Arkadaşlık ağaca benzer / Kurudu mu yeşermez artık."

Yine başa dönecek gibi olursam; arkadaşlık, kendine aile seçmek, eloğlundan kendine kardeş yoğurmaktır. Malum, insan ailesini seçebilme lüksüne sahip değil. Beğensek de beğenmesek de, biz geldiğimizde kim vardiysa ailemiz onlar oluyor. Bunu değiştirmenin yolu yok. Ama insan, evin dışını bilmeye başladığı ergen yaşlardan itibaren, dışarıda, kendini hane içindeki gibi tekinde hissedebileceği bir aile kurmaya çabalar. Çünkü aile bir kozadır. İnsan da kozasından çıkınca kelebek gibi kanatlanabilen bir canlı olmadıgından, aileden kopmaya başladığı anda kozasının konforunu, güvencesini aramaya başlar. İşte bu yeni kozayı, arkadaşlarla örür.

Bir de şu ayrılık meselesi var. Derler ki aşk acısı çekerken, bu acıdan kurtulmanın yolu ne kadehlere düşmek, ne kendini kesmek, ne gidip kapısında ağlamaktır. İnsanı aşk acısından sadece arkadaşlar kurtarabilir. Yalnızca onlar iyileştirebilir. Arkadaşlarınıza sıkı tutununuz.

Şimdi zamanıdır, gideyim de biraz Ülkü Tamer şiirleri okuyayım.

**Arkadaşlık,
kendine aile
seçmek,
eloğlundan
kendine kardeş
yoğurmaktır.**

HAYATTAN KEYİF ALMAYI

Yeditepeli bilir!

Kampüs içindeki Çamlık'da müzikli akşamlar yaşamış, spor tesislerinde eğlenceli zaman geçirmiş, doğayla iç içe çim alanlarda çeşitli etkinliklere katılmış her Yeditepeli, üniversite hayatının her anını değerlendirmenin keyfini zaten bilir. Biz istiyoruz ki siz de öğrenin. Her anı farklı deneyimlerle dolu bir üniversite hayatını siz de yaşayın.

#yeditepelibilir

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ

Aylin Balboa

kendine iyi bak

Duvara dayalı katlanır masayı açıp kurdum. Annemin ördüğü masa örtüsünü almak için içeri geçtim. Döndüğümde taze yıkanmış fayansların üzerinde çok güzel bir kuş tüyü buldum, henüz düşmüş.

Böyle olmaz dedim kendime, böyle olmaz. Kalktım kovaya su doldurdum. Dizi çıkmış eşofmanımın paçalarını kıvrıp kış boyu kullanmadığım balkonu yıkamaya koyuldum. Suyun serinliği iyi geldi, gittim bir kova daha doldurdum. İlki temizlik içindi, ikincisi mutlu olmak için. Şıpır şıpır sularla oynarken, mutlu olmaya benim de hakkım olduğunu, onca zaman sonra ilk kez, böylece fark etmiş oldum.

Aylardır kendime üvey evladımışım gibi davranıyordum. Banyo yaparken kafama duş başlığıyla vuruyor, yemek yerken tabağı önümden çekiyor, katiyen dinlenmeme izin vermiyor, hiçbir başarıyı takdir etmediğim yetmezmiş gibi, en ufak bir kusurumda gidip kendimi olmayan kocama şikâyet ediyordum adeta. Sevdığım bir şeyi yaparım da azıcık iyi olurum belki diye korkudan aklım çıkıyordu. **Bu kadının fenalıklarına dayanamıyordum artık. Bu kadın dediğim de kendim işte. Kendimden ayrı bir eve çıkma şansı verseler ceketimi bile almadan koşarak uzaklaşacak noktaya gelmiştim.**

İşte o zaman dedim kendime böyle olmaz diye, olmaz çünkü böyle, birbirimizle iyi geçinmenin bir yolunu bulmamız lazım. Biriyle vedalaşırken kendine iyi bak derler ya, bakayım madem, bir de böylesini deneyeyim.

Duvara dayalı katlanır masayı açıp kurdum. Annemin ördüğü masa örtüsünü almak için içeri geçtim. Döndüğümde taze yıkanmış fayansların üzerinde çok güzel bir kuş tüyü buldum, henüz düşmüş. Şamanlar bunun tabiat ananın bir hediyesi olduğuna, alınıp muhafaza edildiği takdirde, bulanın iyi bir gün geçireceğine delalet ettiğine inanırlarmış. Hayhay, başım üstüne. Mutfağa gidip kaç zamandır çiçek yüzü görmemiş, kullanılmamaktan toz içinde kalmış vazoyu bulup yıkadım. Kullanılmayan her şey tozlanıyor ne tuhaf, kalbim malbim... Saçmalamayın, böyle şeyler söylemeyeceğim. Kuş tüyünü vazonun içine koyup masanın üzerine yerleştirdim. Yeni dekorum hoşuma gitti, gülümsedim. "Hadi," dedim kendime yavaşça saçlarımı okşayarak, "hadi iyi bir gün geçirelim." Güzel bir elbise giyip balkona geri geldim ve kendimi masanın hemen yanındaki sandalyeye oturttum. "Acıktın mı bir şeyler hazırlayayım mı?" dedim, omuz silkti. Meyve filan da istemedi. Son zamanlarda iştahı yerinde değildi. Şimdi zorlarsam tutar balkondan filan atlar diye üstüne varmak istemedim. Türk kahvesi teklifime itiraz etmeyince derhal hazırlayıp getirdim. Geçerken sakın sakın çalan bir müzik listesi açmayı da ihmal etmedim.

Kullanılmayan her şey tozlanıyor ne tuhaf, kalbim malbim...

Bir sandalye daha çekip karşıma geçtim. Anlat dedim, ben seni dinlerim. Önce biraz sustu, sonra "Ne anlatayım ki kendim hakkında? Var olduğumdan bile emin değilim." dedi. Kısa bir iç çekme arası verip devam etti. "Benim bir ikiz kardeşim vardı. O kadar birbirimize benzerdik ki, boynumuza taktıkları birer kurdele ile birimizi diğerimizden güç bela ayırabilirlerdi. Bir sabah yıkanırken kurdelelerimizi çıkardık. Birimiz boğuldu. Hangimizin boğulduğu hiçbir zaman anlaşılamadı." dedi. Durumumuza çok uygun bir hikayeydi ancak bu sözlerin Mark Twain'e ait olduğunu biliyordum. Yok dedim öyle değil, bana biraz kendinden bahset.

Konuştun, dinledim. Uzun uzun konuştun, özetle dinledim. Şimdi tutup da neler konuştuğumuzu size anlatacak değilim, bizim de bir özelimiz var. Ancak açık konuşmam gerekirse canım sikkinken muhabbetim hiç çekilmiyordu. Lafımı bölmeyeyim, kalbimi kırmayayım diye elimden geleni yapıyordum ama aslında böyle salak salak konuştuğum için içimden kendime kafa atmak geliyordu.

Bu bayık monologu kesmek için "Dur ben sana fal bakayım!" dedim ve kaşla göz arasında kapattığım fincanı açtım. Birkaç yol, anlamı güçlendirmek için biraz göz möz, bol bol da kismet görürüm de sevindiririm garibi diyordum fakat nerdee. Telvesi mi çok olmuş ne olmuşsa kalıp gibi kalmış dibinde kahve. Bir dilek tut dedim, tutmadı. Zaten tabağı devirdiğimde fincandan aşağı bir damla bile akmadı. Hayal gücünü harekete geçirecek hiçbir girinti çıkıntı olmayan fincana bakarken, sanki ömrüm o balkonda öyle kendi kendime geçecekmiş gibi bir sıkıntı çöktü içime. Hep böyle balkondan dışarı bakıp duracağım, hiçbir zaman oyuna dahil olamayacağım gibi. Hayatım gözümün önünden geçmeye başladı. Anamın rahmine kadar gidip geldim o arada. Yolda gördüklerim pek iç açıcı değildi. **Eğer ki yaşadıklarım, yaşayacaklarımın teminatıysa boku yemiştım. Moralimi bozmamaya çalıştım.** Bundan sonrası daha iyi olur belki dedim. Belki bir gün uçarız?

Fincanı, çöküntümü belli etmemek için biraz da abartılı bir neşeyle kapatıp, senin aklın kabarmış dedim, dur şimdi ben bu işi bizzat çözeceğim. Kafamı, boynumdan döndüre döndüre çıkarıp önümdeki masanın üzerine güzelce yerleştirdim. Yanındaki vazodan kuş tüyünü alıp saçlarımın tepesine diktim. İnsan kafasından kurtulunca garip bir rahatlama geliyor, ben de böylece gevşedim. Nihayet güzel bir gün geçirebilecektim.

Alper Canıgüz

ne yapmaya çalışıyorsun?

Çalışkanlık, meslek ahlakı içinde, bir meziyet sayılabilir tabii ama daha önemlisi, ne yapmak için çalıştığın, değil midir?

"Çalışacağız, çalışacağız, çalışacağız..." Ünlü iş adamı Sakıp Sabancı'nın herhalde en iyi bilinen özlü sözüdür bu. Daha güçlü, daha müreffeh, daha iyi ve kalkınmış bir Türkiye için yapmamız gerekene işaret eden bir nasihat niteliğindedir ve ilk bakışta pek de yadırganacak bir tarafı yoktur. Halihazırda orta gelişmişlikte bir ülkemiz, daha iyisini istiyorsak, başka çaresi yok, daha çok çalışacağız. Kim ne diyebilir ki? Peki sorumuz hakikaten yeterince çalışmamaktan mı kaynaklanıyor? Duruma biraz yakından bakınca, kazın ayağının perdeli olduğu ortaya çıkıyor. PEW Research Center yöneticisi ve demograf Conrad Hackett'in açıkladığı, "uzun çalışma saatleri" başlıklı ve bir hafta içinde 50 saat ve üstü çalışanların oranının gösterdiği ülkeler listesinde Türkiye, %41 gibi dehşet verici bir rakamla açık ara dünyanın zirvesinde görünüyor. (Bu bulguya, internetteki yazılarını büyük beğeniyle takip ettiğim Immanuel Tolstoyevski'nin twitter hesabından ulaştım.) Söz konusu veriye göre, **Türkiye dünyanın en çalışkan ülkesi. Ve fakat, hepimiz görüyoruz ki, olmuyor, olamıyor.** Aynı listenin en son sıralarında yer alan Finlandiya, Norveç, Danimarka gibi ülkelere gelişmişlik açısından ışık yılı uzaktayız. Namussuzlar, ne kadar az çalışıyorsa o kadar gelişiyor sanki! Akıl alacak gibi değil yani...

Bu, "daha çok, daha çok, daha da çok... eşek gibi çalışmalıyız," dayatması ezelden beri maruz kaldığımız bir propaganda. Yirmi yıl kadar olmuştur, Türkiye'nin önde gelen bir bankası, cumartesileri yarım gün çalışma kararı almıştı. Reklam filminde, 10. Yıl Marşı'nın modernize edilmiş bir versiyonu ve Cumhuriyet'in kuruluş yıllarına ait görüntüler eşliğinde, "Hafta sonu bütün Türkiye çalışıyor, bankalar neden çalışmasın?" diye soruluyor ve gelişmiş ülkelerde iş saatlerinin azalması, çalışanların haklarının artması bir ilerleme göstergesi; tam tersi bir uygulama, üç kuruş maaş karşılığında ömür tüketen insanların hafta sonu tatiline kan doğramak, bize bir milli zafer havasıyla duyuruluyordu. Yersen. Benzeri bir çarpıklığın eğitimde yaşandığını da biliyoruz. Dünyada çocukların en çok ev ödevi veren beş ülkeden biriyiz ama Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı PISA'ya göre öğrencilerimizin performansı yerlerde sürünüyor ve daha da beteri, her sene geriliyor. Sorunu çözmek için ne yapmalı acaba? Sabilere biraz daha fazla ev ödevi mi yüklemeli? Konuya kafa yoran pek çok uzmana göre bu sorunun yanıtı, hayır. Hemen hemen hepsi meselenin sistem ve yöntemden kaynaklandığında hemfikir. Evrensel değerler ortaya koyacak bir nesil istiyorsak, eğitim sistemimizin neleri öncüllemesi gerektiğini de şakır şakır sayıyorlar: Eleştirel akıl, bilimsel şüphecilik, yaratıcılığı

teşvik, analitik ve rasyonel düşünme yeteneği vesaire... Pek güzel. Haydi yapalım o zaman. Üstelik Amerika'yı baştan keşfetmemiz de gerekmiyor, dünyada bu işi gayet başarıyla yürüten ülkeler var, onları örnek alarak başlayabiliriz işe. Efendim? Nasıl buyurdunuz? "Pıııııık," der gibi geldiniz bana. Öyle tabii. Burada kritik olan, "evrensel değerler ortaya koyma" derdinin memleketimize hakim siyasi ve sosyal iklimle ne derecede bağdaştığı. Gelecek nesillere dair ideallerimizi milli, yerli, dindar ara elemanlar süslerken pek de istenir nitelikler değil sanki bunlar. Haydi o zaman, gelsin, "I. Dünya Savaşı'nda Almanlar yenildiği için yenik sayılan Osmanlı İmparatorluğu..." Problem çabamızın

yoğunluğunda değil de yönelimimizde gibi duruyor. Daha önce de birkaç kez değindim, "kabullerimiz" olgularla çelişiyorsa bu daha ziyade bizim sorununuz oluyor, verilerin değil.

Çürük temeller üstüne inşa ettiğimiz yapılar, o yapıyı dikmek için ne kadar çok çalışmış olursak olalım, eninde sonunda çöküyor, biz de bir kez daha çağı kaçırdığımıza yazıklanıyoruz. Defalarca tekrarlanan bu senaryo neden değişmiyor peki? Temelinde, özgür düşünceye karşı duyduğumuz alerji yatıyor kanımca. Çoğulculuk, hemen hemen her kesim tarafından, en hafif tabiriyle, sevimsiz bir durum olarak görülüyor. Çalışkanlık, meslek ahlakı içinde, bir meziyet sayılabilir tabii ama daha önemlisi, ne yapmak için çalıştığın,

değil midir? **Eğri oturalım, doğru konuşalım, dilediği iş kolunda ya da alanda çalışma şansı bulan şanslı bir azınlık dışında çoğu kişi sadece geçimini sağlamak için yapıyor yaptığı işi.** Üstelik de, az önce eğitim alanında değindiğim türden, pek de parlak olmayan bir vizyonla oluşturulmuş bir paradigma içinde. Emeğine yabancılaşmış milyonlarca insanı daha da çok çalışmaya itmek onları biraz daha esir kılmak demektir. Esareti hayat biçimi olarak benimseyen bir toplumun, özgürlüğün ne işe yaradığı konusunda pek fikir sahibi olmamasında da şaşılacak bir şey yoktur herhalde. Gerçek bir demokraside el üstünde tutulması gereken kişilerin haksız, hukuksuz yere hapislerde süründürülmelerine bu denli kayıtsız kalmamız biraz da bundan olsa gerektir. **Özgürlüğü iyi bir yaşam önerisinden ziyade bir tehdit gibi algılamamız, bir başkasının özgürlüğünü yok etmeyi kendi açımızdan en emniyetli yol saymamız.** Siyasi ve iktisadi açıdan bu düzenden nemalananlar için bunun böyle sürüp gitmesini ister doğal olarak.

Aç, açıkta kalma korkusu yaşamadan düşünmeye başlayan insanın aklına ilk önce bu soru düşer çünkü: "Ben ne yapmaya çalışıyorum?"

Emeğine yabancılaşmış milyonlarca insanı daha da çok çalışmaya itmek onları biraz daha esir kılmak demektir.

İlber Ortaylı

bavul gibi gezmeyin!

Bizim insanımız seyahatlerini bilinçsizce yapar. Nerede, ne öğrenebileceğinden çok oraya gitmeyi, orada bulunmayı önemser.

Bizim ülkemizdeki tarihçiliğin en zayıf noktası coğrafya bilgisidir. İnsanımız ülkesini çok sever de hangi il hangi bölgededir bilmez. Kaç bölge var diye sorsan, "6 mı 8 mi acaba?" diye düşünür durur. Özellikle günümüz

üniversite gençliğinde buna sıkça rastlarız. Herkesin coğrafya bilgisi, sabahtan akşama kadar müzik eşliğinde tepinilen sahil beldeleriyle sınırlı... Ben demiyorum ki gençler eğlenmesin. Ancak önce ülkesinde sonra dünyada coğrafya bilgisi sadece eğlence sektörünün var olduğu şehirlerle sınırlı olan bir gençliği kabul etmem mümkün değil. Böyle gençler Bağdat ile Irak'ın nerede olduğunu bilmiyor, bunları bir araya getiremiyorlar. Bizim neslin beyni maalesef Avrupa'yla yıkanmıştır. Avrupa'dan başka bir coğrafyayı çok da iyi bilmezler. Buna bir itirazım yok. Fakat toplum olarak Avrupa'ya olan aşırı merakımız yüzünden çok şeyi atladık. Orta Şark'ı, Türklerin yaşadığı coğrafyaları bir kenara koyduk. **Oysa önce kendi ülkedeki, sonra da tüm dünyadaki kültürlerle hakim olmak istiyorsan buraları gezmek, bilmek zorundasın.** Ben de gençliğimde tesadüfen Orta Şark'ı tanıdım. Tanımasam belki hiçbir zaman gidemezdim. Ama şimdiki koşullar öyle değil. Meselâ, 30 sene evvel sen Türkiye'de Fransa gezi rehberi falan gördün mü? Yoktu öyle bir şey. Ama bugün var. Hatta çok güzel bir İran gezi rehberi var, Hint gezi rehberi var... Var yani artık bunlar. İnsanlarımızın bunun bilincine varması lazım. Baktığınız zaman çoğu Türkler tarafından hala o bölgeler "tu kaka" olarak betimlenir. Asla öyle değildir. Dünyadaki medeniyetlerin gelişimini öğrenmek açısından görülmesi gereken ilk yerlerdendir. Mesela İran çok mühimdir ancak kimse İran'ın ne olduğunu, nerede olduğunu bilmez. İran'ı bilmeden, Suriye'yi bilmeden bu coğrafyaya hakim olamazsınız. Bir Türk okumuşu hangi meslekten olursa olsun bu bölgeleri iyi bilmeli! İnsanımız gezme konusunda bilinçlenmek zorundadır. Her internet sitesinde çıkan "Aman canım sizi şu kadar paraya, şuraya götürüyoruz. Atlayın gelin bizle!" mantığıyla, koloniler halinde gezilmez. 50 tane insan, iki tane rehberin peşinde sürüklenip duruyorsun. Şu grup gezilerinden bahsediyorum... Felakettir. Elime bir rehber

Şehirleri bilen, yeme içmeden anlayan, coğrafyayı, ağaçları ve bitkileri tanıyan her insan memleketinin en iyi temsilcisidir.

kitabı alır kendim gezerim. Çünkü kıyı köşe bırakmadan her yeri gezer, notlar alır, fotoğraf çekerim. Yazdığın kaybolur da çektiğin fotoğraf kolay kolay yok olmaz. Herkes de böyle

yapmalı. Gezerken harcanan paraya da hiç acımam. Asistan olduğum dönem en parasız zamanımdı.

O zaman bile Galile'den Kudüs'e taksi tutup öyle gitmiştim. Şimdiki gençler gezmek için gittiği yerlerde bütün paralarını alışverişe harcıyor. Sen gezip görmeye mi gidiyorsun yoksa alışveriş yapmaya mı? Eğer alışveriş yaparsan bin tane internet sitesi var, girer yaparsın. Onun için elin ecnebi memleketlerine gitmene gerek yok.

Şimdi bizim tarih okuyan gençlerimizde de sıkıntı var. Gezmeden, görmeden tarih bilimci olacaklarına inanıyorlar. Gezeceksin, gezmeden "tarihçi oldum" diyemezsin. Mutlaka göreceksin. Hiç deney yapmadan kimya öğrenilir mi? Bizimkiler, hatırı sayılır deney yapmadan kimyager olduğunu iddia edenler gibi sadece kitap okuyarak tarihçi olduğunu sanıyor! Orta Şark'ı, Osmanlı'nın hakim olduğu coğrafyaları, Türklerin yaşadığı bölgelerdeki kültürleri tanımayan, bilmeyen bir gençliğin, bırakınız uzak tarihi, çok yakındaki Türkiye tarihini bile anlayıp kavraması mümkün değildir. Yalnızca tarihçiler için söylemiyorum bunu. Şehirleri bilen, yeme içmeden anlayan, coğrafyayı, ağaçları ve bitkileri tanıyan her insan memleketinin en iyi temsilcisidir.

Türk halkının gezme merakının gittikçe artmasından son derece memnunum.

Geziler her zaman çok bilinçli olmayabilir ama yavaş yavaş gelişir. Bizdeki seyahat kültürü geliştikçe Avrupa'dan Orta Şark'a kaymaya başladı tabii. Bu iyiye delalettir. Ama değişimde çok geç kaldık. Zamanla oturan bir gezme kültürümüz var. Çünkü bizim insanımız seyahatlerini bilinçsizce yapar. Nerede, ne öğrenebileceğinden çok oraya gitmeyi, orada bulunmayı önemser. Bir nevi insanımız bavul gibi gezer. Gezer de harita bilmez. Bavul da öyledir, harita bilmeden oradan oraya savrulur!

Aslı Alpar

ZEYTİN
mi,
TÉSİS
mi?

KIDEM
TARZMINATI
mi,
DANA FAZLA
KÂR
mi?

"nasıllar her mutlu sonla biter zannederdik;
çocuklara oyuncak götürün çocuklar,
öleürölüne değin..."

"BİR YARIM UMUTTUR
ELİMİZDE KALAN,
GÖĞÜSLEMEN
İÇİN
KARANLIK
YARINLARI."

METİN
ALTIDOK
ANISINA

BİZ BURAYA YENİDEN GELELİM. BÜYÜK BİR PATLAMADAN
DEĞİL, SU KENARINDAN, BULUTTAN, AĞAÇTAN, ÇİLEKTEN...

Özgür Amed

sokrates'in savunması

Sokrates bugün sorulacak çoğu şeyin cevabını bulmuştu. Savunmaya, savunmanın gücüne, önemine, kutsallığına inanıyordu. Onun savunması hala canlı ve öğretici, hala yaşıyor. Ama onu suçlayanlar tarihin çöplüğüne gitti.

alana yönelik temel vurguları çok hayatidir. Ahlaklı bir siyasetten bahseder. Çünkü dönemin siyasetçileri bunalımlardan beslenen, kirli düşünenlerdir. Bu tarz kişilikler her dönemde "diktatör" olarak karşımıza çıkar. **Zorbaların silahı demagojidir.**

Sokrates bunun karşı kutbunda

• **konumlanır ve eleştirir.** Bilgi kirliliğine, siyasi yozlaşma ortamına ve cahilliğe eleştiri getirmesi, Atina mahkemelerinin önüne "Atina'nın yüce birlik ve bütünlük ilkelerini ve koruyucu tanrılarını inkar suçu" ithamıyla çıkmasına sebep olur. Mahkeme çok geçmeden onu ölüme mahkum eder. Bu haksız mahkumiyet demokrasi tarihine yönelik ilk büyük darbelerden biri olur. Antik Yunan'da korkunç bir cinayet işlenmek üzeredir. Her şey Sokrates'in yapacağı savunmaya ve mahkemede takınacağı tavra kalmıştır. Şimdi bu cinayet üzerinde biraz durmakta fayda var. Çünkü Sokrates'in savunması tarihe mal olmuş muhteşem bir çağdır. Sokrates'in suçlandığını söylemiştik. Yeni Tanrılar icat ettiği, tartışmalarıyla gençleri baştan çıkardığı da eklenir suçlamalara. Onu suçlayan üç kişidir. Bunlar Meletos, Anytos ve Lykon'dur. Meletos ozanların, Anytos zanaatkarlarla siyasetçilerin, Lykon ise hatiplerin kinini temsilen suçlamada bulunuyorlar.

Sokrates bu suçlama karşısında kendine güvenmektedir. Suçsuz olduğunu bildiğinden kendi savunmasını kendisi üstlenir. Bunu bir fırsat olarak görür, çünkü kendi şahsında toplumun yargılandığını bilmektedir. **Savunmasına başlarken özellikle "gerçekleri göstermekten vazgeçmeyeceğini" vurgular.**

Söylediklerinin doğru olduğuna dair tek bir şahit gösterir, o da "yoksulluğu"dur. Şöyle devam ediyor bu tarihi savunmaya: "Asıl kaçınılması ve korkulması gereken ölüm değil, bu dünyadaki haksızlık ve kötülüklerdir... İnsanları öldürerek sizi doğru yaşamamakla suçlayacak birilerinin ortaya çıkmasını engelleyeceğinizi sanıyorsanız yanılıyorsunuz. Başkalarından duymaya alışkın olduğunuz ama bana yakışmayan şeyler yapıp söylemedim. Buna rağmen tehlike altında olduğumda özgür insanlara yakışmayan davranışlarda bulunmadım ve şimdi de kendimi böyle savunduğum için pişman değilim. Sizin istediğiniz gibi konuşup yaşamaktansa, kendim gibi konuşup ölmeyi yeğlerim."

İdam kararı kesinleştikten sonra öğrencileri ve dostları onu kaçırmayı, olmadı rüşvetle çıkarmayı teklif eder. Sokrates kabul etmez: Bunun erdemsizlik olacağını söyler. Adaletsizliğin eğrilikle ortadan kaldırılamayacağını belirtir. Çok geçmeden baldıran zehrini verirler. İçer ve zehrin damarlarındaki akışını saniye saniye hisseder. Yere uzanır ve can verir. Bugün o uzandığı yerden bedelini ödediği yaşamla, bizleri fethetmeye devam ediyor. Ne mutlu ona! Küçük bir parantez açalım...

Savunmanın hakkını teslim etmek adına bir iki şey eklemek gerek. Sokrates, savunmasını ceza almamak üzerine değil; tam tersine bilgi, erdem ve ahlakın önemini kanıtlamak üzerine kurar. İktidar kaçınlarının çirkef yüzünü teşhir etme isteği barizdir. İkincisi ve en önemlisi, savunmayı bir fırsat olarak görmektedir. Çünkü kendi şahsında toplumun yargılandığını bilmektedir. **Sokrates kendini değil, toplumu savunmaktadır. Atina halkı için geleceği kurmak ve kurtarmak için kendini feda eder.** Üçüncüsü, gemileri yakar!

Hayatı boyunca tartışma yürütmesine rağmen arkasında kendi kaleminden bir şey bırakmadı Sokrates. Yetmiş yıllık ömrünün (M.Ö. 469 – 399) hemen hepsini Atina'da geçirdi. Babasının heykeltıraş, annesinin de ebe olduğu söyleniyor. Bilgiyle kurduğu ilişki onun yaşamının en uzun süreli ve önemli olayıdır. Yaşadığı dönemde sofistler başattır. Herkes her şeyi bilmekle övünür, kendini esas alır. Söz oyunları yapar ve bilgidan kar elde etmeyi umar. Böylesi bir ortamda bilginin kolay bir şey olmadığını, insanın bildiği şeylerin evren bilgisi karşısında toplu iğnenin ucu kadar olabileceğini anlatmak için "Bildiyim tek şey, hiçbir şey bilmediğimdir" der. Çünkü mesele bilgiyi sevmektir, onu tekelleştirmek ya da aldatma için kullanmak değil. Bilgi sevilirse, evrensel bilginin insanın kendisi olduğu anlaşılabilecektir. Kendine yoğunlaşan, kendini okuyan insan gerçeğin bilgisine de varır. Bu görüş dönemine göre çok ileridir. Düşünce tarihini etkilemiş ve hala etkilemeye devam etmektedir. Sokrates, insanın kendisini doğru kavrayışıyla mutlu olacağına inanmaktadır. Hasılı tüm mesele, felsefe tarihinin en önemli deyişiyse, "kendini bil" öğüsünde saklıdır. Kendini bilen insan toplumsallığını da keşfedecektir. Felsefenin merkezine insanı geçiren Sokrates, ahlaka vurgu yapıyordu. **Kendini bilen biri, bilmediği şeyler hakkında konuşmaz. Konuşursa ahlaklı davranmış olmaz. Bu yaklaşım siyaset için de geçerlidir.** Sağlam pratik sağlam teoriye dayanmalıdır. Teori ve pratik bütünlüklü değilse erdemsizlik doğar. Eyleme geçmek için önce doğru bir yöntem geliştirilmelidir. Sokrates'te bunun adı "diyalog"tur. Diyalogla ebelik sanatını, yani doğurma işlemini icra ediyordu (Özenle düzenlenmiş sorularla karşısındakinin zihnindeki doğruları ortaya çıkarma işi.) İroni ise bu doğumun erken olması için taze kandı. "Sorgulanmamış yaşam, yaşam mıdır?" sorusu hala önümüzdedir. Sokrates aynı zamanda bir anlam bilimcidir. Anlamak istiyordul Bilme ve anlama arasındaki diyalektiği çok erken görmüş, bilme ve oluşmanın aynı anda gerçekleştiğini fark etmişti. Sokrates'in siyaset teorisine eleştiriler geliştirmek mümkün. Fakat bu

Tarik bin Ziya veya Ömer Muhtar misali. Mahkemede çok önemli bir şey oluyor: Savunma saldırıyor. Sokrates "kopuşa" gidiyor. Hukuk tarihindeki ilk örnek olabilir, tam bilmiyorum. Roller tersine çevirir ve kendini yargılar.
Parantezi kapatalım!

Pascal "Daha ağır olması için bunu yüzünüze söylemek istiyorum" diyor. Sokrates'in mahkemeye söylediği şeyler aynı zamanda bize söylenmiş şeylerdir ve gerçekten ağırdır. Bugün bakınca Sokrates'in gerisindeyiz. Çünkü "toplumu savunma" bilincimiz yerlerde! Kant "bilmeye cesaret et" dese de bilme eylemine karşı çok ucuz ve korkakça yaklaşmıyor muyuz sizce? Açık konuşmak gerekirse modernitenin tüm aldatmacaları içinde boğulmuş durumdayız. Kurtuluşu bireysellikte arıyoruz! Bireylere bölündükçe özgür ve güçlü olduğumuzu sanıyoruz. Tükettikçe mutluluk sanırlarına kapılıyor. Gemisini kurtaran kaptan olmamız söyleniyor. İnsan, insanın kurdudur deniliyor. **Dikkat edilirse tarih boyunca tüm otoriter sistemler dönemin ruhuna uygun olarak birey üzerinde kendi çıkarlarına uygun olarak bir sindirme, hizaya getirme politikası izlemiştir.** Asur Krallığı'nın insan kafalarından yapılmış surlarından, Ankara Yüksel Caddesi'nden bir heykelin ablukaya alınması veya Silopi'de bir panzerin gece yarısı eve dalıp altı ve yedi yaşlarındaki Muhammed'le Furkan'ı uykuda öldürmesine kadar, her şey çok rahatlıkla bir amaca hizmet edebiliyor. Mantıklı gerekçelerle topluma sunulabiliyor. Mitoloji, din, bilim, ceza ve disiplin kurumları, bireyleri birbirine benzeştirmek ve yönetmek için her dönem ideal araçlar kılınıyor. Kapitalizm çağında ise her şey daha karmaşık. Resmi ideoloji denen çılgınlık var. Ruhsal ve bedensel kuşatma sayesinde yapay – robotvari vatandaş yaratılıyor. Tekniğin tüm nimetleriyle çağdaş kölelik derinleştiriliyor. Reklam bombardımanı güdülen birey, olabildiğince toplumdan ayrıştırılıyor. Foucault, finans kapital çağın başlangıcında çıkıp "toplumu savunmak gerekir" dedi. Bugün pek çok görüş de toplumu

savunmaktan, toplumsallığın öneminden bahseder. İyi de neden? Toplum – birey ilişkisi simbiyotiktir. İnsanın biyolojik ve sosyolojik evrimi bunun ispatıdır. "İnsan"la ilgili sevdiğim bir tanım var: "Kendini düşünen doğa" deniyor. Düşünen doğa olarak insanın varlık koşuluna toplumsallık denir. İnsan, toplumsallaştıkça insanlaşır ve kendi bilincine varır. Toplumsallık, insanın kendi eliyle yaşam sahnesinde yarattığı en büyük eserdir. **Toplumsallığın dinamosu ahlaktır. İnsan toplumdan**

koptukça güçsüzleşir, zayıflık toplumsallıkla giderilir.

Karşılaştığı sorunları giderdikçe öğrenir, öğrendikçe pratikleştirir, pratikleştirdikçe sonuçlarını değerlendirip tecrübeye dönüştürür, tecrübeye dönüştürdükçe kalıcılaştırır, kalıcılaştırdıkça onları korur, korudukça aktarır, aktardıkça yeniden alır ve üzerine yeni şeyler ekler... Bu toplumsallık döngüsü – ilişkisi sayesinde varız. Bunun sayesinde ahlaksal kayıtsızlığın dışında kalmaz, kendimizi sorumlu hisseder ve vicdana uymayan her haksızlığa, her duruma itiraz ederiz. Ötekinin özgürlüğünü savunmadıkça özgür olamayacağımızı biliriz...

O halde başa dönüp tekrar soralım: Sokrates neden kendini değil de toplumu savunma gereği hissetti? Yaklaşık 2500 yıl önce, o bu mücadeleyi verirken ne demek istedi? Peki biz bugün neyi savunuyoruz? Ne kadar toplumu savunuyoruz? Gözümüz önünde cereyan eden bunca ihlal, inkar, haksızlığa gerçekten karşı durabiliyor, yitirilen ve tasfiye edilmeye çalışılan topluma karşı kendimizi sorumlu görüyor muyuz? Sanırım Gordion Düğümü burada saklı...

Sokrates bugün sorulacak çoğu şeyin cevabını bulmuştu. Savunmaya, savunmanın gücüne, önemine, kutsallığına inanıyordu. Onun savunması hala canlı ve öğretici, hala yaşıyor. Ama onu suçlayanlar tarihin çöplüğüne gitti. Sokrates ölmeden önce son olarak şunu söylüyor: "Artık ayrılma vakti geldi çatı, ben ölmeye, sizler de yaşamlarınızı sürdürmeye gidiyorsunuz. Hangisinin daha iyi olduğunu sadece Tanrı bilir!"

Hakikaten hangisi daha iyi? Büyük bir farkındalıkla toplumu savunan Sokrates'in mirasına sahip çıkma ve toplumu savunabilme iradesini gösterebilme dileğiyle diyelim...

Çiğdem Canım Yayan

Ümit Yaşar Oğuzcan

Can Yücel

Turgut Uyar

**Ötekinin
özgürlüğünü
savunmadıkça
özgür
olamayacağımızı
biliriz...**

Ataol Behramoğlu

walt whitman

“Çimen Yaprakları” şairin yaşamdan ayrıldığı 1892’ye kadar, her yeni basımda yenilenerek, yeni şiirlerle çoğalarak Walt Whitman adını Amerikan edebiyatının sınırlarının çok ötesine taşıdı.

Walt Whitman şiirini Türkçe’ye Memet Fuat kazandırdı. “Çimen Yaprakları” adlı seçkiyi altmışlı yılların başlarında okumuş olmalıyım. Alışık olduğumuz dizelerle değil, düzyazıya yakın cümlelerle yazılmış şiirlerdi. Bu şiirlerde uyak da yoktu. Fakat buna karşın insanı saran, alıp götüren bir akıcılıkları vardı. Bazı cümle-dizeler çivi gibi çakılıp kalıyordu akılda. Bunlardan biri örneğin şöyleydi:

*Kadınlar oturuyor, ya da oradan oraya gidip geliyorlar,
kimi yaşlı, kimi genç,
Gençler güzel – ama yaşlılar gençlerden de güzel.*

Şimdi bunları yazarken, “Güzel Kadınlar” adlı bu iki dizelik şiirle Orhan Veli’nin aşağıdaki dizeleri arasında bir söyleyiş ve tema yakınlığı duyumsadım:

*Güzel kadınları severim.
İşçi kadınları da severim
Güzel işçi kadınları
Daha çok severim*

Farklı ülkelerde ve başka başka çağlarda da yaşamış olsalar, akraba şairler vardır. Bu dizeler arasındaki yakınlıkta görüldüğü gibi. Yazıya böyle başlamış oldum, fakat amacım iki şair arasında bir karşılaştırma yapmak değil. Yine de bu yönde bir şey daha ekleyecek olursam; **her iki şairin de dönemlerindeki şiirin “kurulu düzeni”ni alt üst ettiklerini, şiire konuşma dili söyleyiş özelliklerini kazandırdıklarını söylememiz gerekir.**

Yine bunları yazmaktayken, merak edip sevgili dostum, kardeşim Aziz Çalışlar’ın “Nâzım Hikmet-Sanat ve Edebiyat Üstüne” başlıklı paha biçilmez çalışmasına göz attım ve Nâzım’ın aşağıdaki sözleriyle karşılaştım:

“Dün, Whitman’ın anısına düzenlenen gecede başkanlık divanında yanında oturduğum bir başkası da, Mayakovski’nin Whitman’a gibi yazdığını söyledi. Ne yani, hepimiz Whitman’da öğrenim gördük; ben de geçtim onun öğrenciliğinden.” (Bkz. a.g.y. s.222)

Mayakovski’nin, Nâzım’ın Whitman’la ilişkileri, kuşkusuz inceleme konusudur. Fakat kendi payıma, yayın tarihi 1965 olan ilk kitabımdaki “Çok Garip Bir Zenci” adlı şiirimde adını andığım Whitman, özellikle o uzun, rahat, geniş soluklu dizeleriyle benim de kendime çok yakın bulduğum bir şair olmuştur.

Genç ve yaşlı kadınlardan söz eden yukarıdaki iki dizeye dönüyorum. Şairin yaşlı kadınları daha da güzel buluşundaki içtenlik, gönül alıcılık, bir ahlâk öğretisi, yüce bir yaşam anlayışı düzeyindedir.

Şiirlerinde demokrasiyi öven Whitman, demokrasi şairi olarak adlandırılır. Yanlış olmamakla birlikte, hatalı anlamalara da yol açabilecek bir adlandırmadır bu. Çünkü onun bu sözcükten anladığı; eşitlik, adalet, insan sevgisidir.

31 Mayıs 1819’da New York’ta doğan bu Amerikalı şair; adaleti, eşitliği, insan sevgisini övüp savunduğu şiirlerindeki ideallere ömrünce bağlı kalmış, ergenlik çağlarından itibaren yaşamını

ve çeşitli işlerde çalışarak kazanmış, gazetecilik mesleğinin yanı sıra meslekten olmadığı halde yaralılara yardım etmek amacıyla iç savaş sırasında orduda sağlık personeli olarak görev üstlenmiştir.

1855’te, demek ki Whitman otuz yedi yaşındayken; Boston’da yayınlanan ve yayıldığı dönemde “Çimen Yaprakları” şairin yaşamdan ayrıldığı 1892’ye kadar, her yeni basımda yenilenerek, yeni şiirlerle çoğalarak Walt Whitman adını Amerikan edebiyatının sınırlarının çok ötesine taşıdı. Ülkesinin edebiyatına edebiyat ortamlarının ve geleneklerinin dışından bir anda gelerek eşitliğe, özgürlüğe, adalete, cinselliğe, bedene, yaşama sevincine ilişkin duygularını, görüşlerini bir söylev ve destan akıcılığında cömertçe boca eden bu halk adamı, Amerika şiirinde açtığı yeni yolların, ufukların yanı sıra, bütün bir dünya şiirinde de etkileri süren ve sürmekte olan gelmiş geçmiş en büyük şairler arasındaki yerini aldı.

**Farklı
ülkelerde ve
başka başka
çağlarda
da yaşamış
olsalar,
akraba şairler
vardır.**

WALT WHITMAN BU

*Walt Whitman bu, evrenler içinde evren, Manhattan’da görmüş
ilk gün ışığını.*

*Etli canlı, delikanlı, yemeğe, içkiye, kadına düşkün,
Sulu gözlülerden değil, kişiyi kendinden ayrı, aşağı görenlerden
değil,*

Ne burnu havada, ne başı eğik...

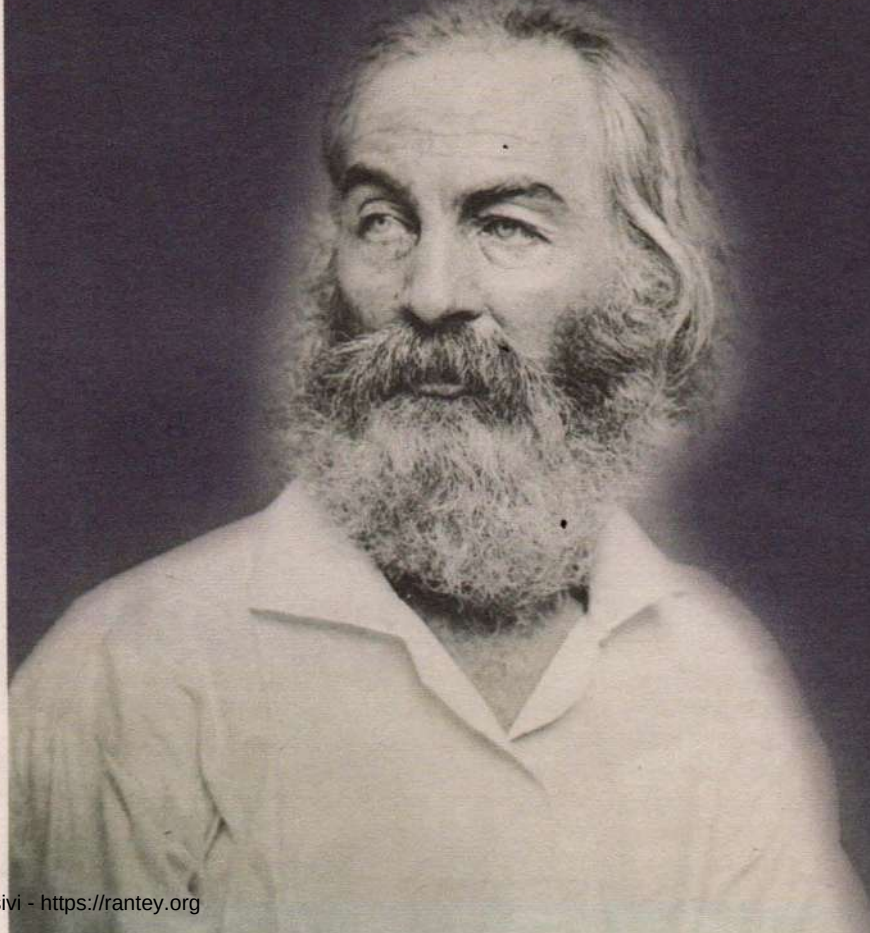
*Sökün kapılardan kilitleri hep,
Sökün kapıları hep rezelerinden!*

*Birini hor tutmaya gör, beni de hor tutmuşundur,
Birine bir kötülük işlemeye, bir kötü söz söylemeye gör, bana
etmişsindir o kötülüğü, bana söylemişsindir o sözü...*

Ben evrensel parolayı söyledim, “Geç!” dedim demokrasiye...

*Gözüme dizime dursun el sürersem herkeslerin el sürmediği
şeylere.*

Çeviri: Can Yücel

HER DENEYEN BAŞARMAZ ANCAK BAŞARANLAR DENEYENLERDİR.
BAŞARANLAR İSE YİNE BİZİMKİLER. EVET; MAALESEF YAZ OKULU...

GENÇLER
MORAL BOZMAK
YOK!
KARPUZ-PEYNİR
YİYİN,
MUTLULUĞU
BULACAKSINIZ...

BEN ARTIK
KARPUZLA PEYNİRLE DEĞİL,
ALAÇATI'DA, BODRUM'DA,
ORTAMLARDA
MUTLU OLMAK İSTİYORUM.

HASAN
SENİ GÖRÜNCE
AKLIMA BOŞ AKBİL SESİ GELİYOR,
SEN HÂLÂ
ALAÇATI BODRUM FALAN...

BENİ GÖRÜNCE
AKLINA NE GELİYOR
SINAN?

SENİ GÖRÜNCE DE;
HER ŞEYİ OLİMPOS PLANI YAPMAN
VE SONRA DA
YAZ OKULUNDA HOCALARDAN
NOT ÖLENİMEN GELİYOR AKLIMA.
UZULİYORUM...

VALLA
ALAÇATI'DAN, OLİMPOS'TAN
GEÇTİM, MUTLULUĞU
YAZ OKULUNDA ARAMAK
ZORUNDA KALDIM.
NE DİYEYİM, KADER UTANSIN...

ARKADAŞLAR
GERÇEK MUTLULUK
İÇİNİZDE! ŞAKA ŞAKA;
BALKONDA, GELEN GEÇENİ
İZLEMEKTE...

YASİDE RESMEN
SİZİ DEPRESYON VAR.
GELİN
SİZİ ANNEMLERİN
SİTEYE GÖTÜREYİM,
HAVUZA GİRERSİNİZ.

ABİ
GERÇEKTEN Mİ?

YAAA
NEREDE?
ÇOK MU
UZAK?

ZAFER
HADI GÖTÜR BİZİ BURADAN.
LÜTFEN GÖTÜR. HEMEN GÖTÜR.
HADI GÖTÜR. ANINDA GÖTÜR.

BEN
ÇANTAM
HAZIRLIYORUM.

YA
SİZE KİYAMAM,
SİZ YAZ OKULUNDA
KURULUNUZ MU?
SUVA HASRET Mİ KALDINIZ?

EVEET

NORMALDE
SİTE HAVUZUNA
YABANCI GİREMEZ
AMA SİZE ACIDİĞIMDAN
BİŞİLER YAPICAM.
HADI TOPARLANIN...

ZAFER VAR YA BÜYÜK SEVABA GİRDİN
YEMİN EDERİM. 10 NUMARA İNSANSIN! 10!

ÇALIŞMADIĞIM SINAVIN
İPTAL EDİLMESİ GİBİ
MUTLU ETTİN ABİ!
CANIMSIN.

YA TAMAM YA ABARTMAVİN.
HIÇ Mİ HAVUZ GÖRMEDİNİZ?

YA ÖYLE DEME AMA
BEN DE YAZA DAMGA VURAN
POP ŞARKISI GİBİYİM,
KIPIR KIPIRIM!

YA SİMGE,
Bİ HAVUZA BU KADAR KIPIR KIPIRSAN.
GELECEK AYA OLİMPOS BİLETLERİNİ
ALIVORUM BEN...

AL EFE,
AL SEN DE ARTIK.
ŞU DÜNYAYA
BİR KERE GELİYORUZ,
DURDUĞUMUZ HATA...

ONUR ÜNLÜ'den

GÖRÜNEN ADAM

SADECE YOUTUBE'DA

YouTube / GÖRÜNEN ADAM

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi: <https://www.pdfkitap.org>

Vedat Özdemiroğlu

"tatlıhayat kurbanları!"

"Tanrım ne olur aklımız
Sokakta serseri köpek taşlamasın
Su gibi bilelim derslerimizi
Öğretmen bir gün de
Derse tokatla başlamasın"

Tanrım ne olur Ay yıldızın gölgesinde özgür
Yaşayalım bir ömür boyunca mutlu
Toroslardan esen yelde olsun ana sütümüz
Tanrım ne olur resmi olsun gülsün bugün
Bize sert bakmasın Atatürk'ümüz"

Osman Türkay / Şair Çocuğun Sabah Duası'ndan

- ◀ Tam bu yazıyı bağlarken, Enis Berberoğlu'nun tutuklanma haberi geldi. Kemal Kılıçdaroğlu, bu durumu protesto için Ankara'dan İstanbul'a adalet yürüyüşü yapacağını açıkladı. Ülke çapında pek çok şeye yetkili tek adam, bakalım "YÜRÜMEYİ DURDURMA" kararı alırdırmı?
- ◀ Işık, doğudan yükselir; karanlık, Ortadoğu'dan...
- ◀ Yandaş medyayı çok da ciddiye almayınız, onların "son kullanma tarihi" var, vakit gelince çöp sepetindeki yerlerini alacaklardır. Rahmetli İlhan Selçuk, onlar için gerekeni yazmıştı zamanında: "Ne yazıyor soytarı? Ne yazacak? Ülkeyi çekip çevirmek, soyup sömürmek isteyen para babalarına ve siyasal güce yaranmak için her şeyi toz pembe göstermeye çalışıyor... Hayatın ta kendisidir yazı; gayrimeşru kazancın banka çeki değildir ki üzerine istediğin rakamı yazıp altına imzayı bastıktan sonra veznedenden çekesin."
- ◀ Bodrum'daki Yakaköy, Müslümanların ilk yerleşim yeriymiş. "İstanbul'u fetheden cennetlik olur" lafından sonra, Mısır'dan kalkan Müslümanlar, Bodrum açıklarında alabora olmuşlar. Tabii ilk çıktıkları yerde Rumlar varmış, bizimkiler Rumlardan kaçmışlar ve kendi aralarında ilk köylerini şimdiki Yakaköy'ün olduğu yere kurmuşlar... (Bu bilgiye ulaşan belgesel yönetmeni Melis Birder'e teşekkür ederim. Birder'in son çalışması "Bağlar" adını taşıyor ve beldede bir basketbol takımının yoktan var edilmesini anlatıyor. Yalan olmasın, henüz izlemiş değilim.)
- ◀ Yıl 1986. İskenderun'da liseyi bitirmişim, sonradan "İletişim Fakültesi" adını alacak Basın Yayın Yüksek Okulu'nu kazanmışım. (İstanbul Üniversitesi) Daha önce sadece yaz tatillerinde geldiğim İstanbul'da hiç arkadaşım yok. Darphane'den dolmuşa binip Beşiktaş'a iniyorum. Kah Boğaz vapuruna binip, kah Yıldız Parkı'na gidip kitap ya da Girgir, Fırt, Nokta dergilerini okuyorum. Yaş 18, platonik bir "mektup arkadaşı" dışında sevgilim falan da yok... Beşiktaş o yıl şampiyon olmuş. Çırağan'daki Şeref Stadi'na gidip takımın antrenmanlarını seyretmeyi keşfettim. Efsane Metin Tekin ve arkadaşlarını yakından gördüğüm için mutluyum. Benim gibi düzenli gelen tipler var. Hatta bir grup, kasanın üstüne çilingir sofrası kurup, rakı içerek ve peynir, roka yiyerek antrenman izleme huyu edinmiş. Bazı günler şarap içip, kavun veya karpuz yiyorlar. Takımla ilgili tüm gelişmelere hakimler, kulak misafiri oluyorum. Hangi futbolcu neye yatırım yapmış, hangisi çok çapkın, kim dün Piyalepaşa'da görülmüş, en ince detayına kadar kasaya yatırıyorlar. Gene böyle bir gün, çilingir sofrasında oturanlardan biri, eliyle Ali Gültiken'i gösterdi ve şöyle dedi: "Şu Ali'ye gıcık oluyorum, kendine hiç bakmıyor!" Cümlesini takiben de içkisini kafaya dikti. "Kendine bakmayan" Ali, o zaman ülkenin sayılı idollerinden biri. Eleştiren tip, mesai saatleri dahilinde üzüm yiyip alkol alıyor. "Bu neymiş böyle" dedim içimden. Hayat çömeziyim henüz, "Denizde yürüsen, yüzme bilmiyor" derler" lafından haberim yok. Zamanla yaşayarak öğrendim... Daha geçenlerde, "herşeyolog" bir köşe yazarı tuttu, "Orhan Veli'nin bazı şiirleri biraz fazla basit" cümlesini yazdı. "Beni okuyan çocuklar, gençler vardır, kime ne diyorum?" diye düşünmeden bunu yazabildi. Sırf ilginç olma uğruna, cevap hakkı olamayan dahi bir şaire saldırılabildi. Yunus Emre ve Pir Sultan Abdal da "basit yazarak" mucizeler yaratmışlar, çapsızın kafası bunu nasıl alsın? Sen hadsizlere aldırmandan nur içinde yat Orhan Veli, gönlümüzdeki değer her an daha da çoğalıyor...diyorum?" diye düşünmeden bunu yazabildi. Sırf ilginç olma uğruna, cevap hakkı olamayan dahi bir şaire saldırılabildi. Yunus Emre ve Pir Sultan Abdal da "basit yazarak" mucizeler yaratmışlar, çapsızın kafası bunu nasıl alsın? Sen hadsizlere aldırmandan nur içinde yat Orhan Veli, gönlümüzdeki değer her an daha da çoğalıyor...

Kulakları çınlasın, Bezgin Bekir'in çizeri Tuncay Akgün, birlikte çalıştığımız dönemde bana "kolpa avcısı" derdi. Mesleki refleksimiz, algımız sahteleri saptamak, kaçak yolcuları seçmek, gizli işsizleri ayıklamak üzerine olduğu için bu tanıma sevinirdim. Ama kolpacılar, bazen de tesadüfen deşifre olurlar: Gayet usta bir erkek oyuncu. Dizi setinde. Kilo vermek niyetiyle diyet yaptığını söylüyor herkese. Yediğine içtiğine dikkat ediyor, tatlılara elini sürmüyor, spor-mpor vur davullara! Bu azmiyle sette bariz bir saygı da uyandırıyor, mesai arkadaşları iradesini takdir ediyor. **Velakin birkaç gün sonra elinde bir tepsi tatlıyla Belirip mevzubahis aktörü soran pastane çalışanı, bütün tezgahı bozuyor:** "Ağbimiz bu saatte hep odasında olurdu, siparişini getirdim, nerede olduğunu bilen var mı acaba?" E, gel de bu tip adamlara "KOLPASLAN" adını takma be kardeşim! Zor. Çok zor!

Rahmetli anneannem Atiye Kartal, bize pek çok bilmece sorardı. Bunlardan bir tanesi de şuydu: "Ey himidi himidi, dün gece bize gelen kim idi?" Nasıl yer ettiyse, kırk yıldır kafamdan çıkmadı, çıkmadı sırf kafiye olsun diye söylenmiş himidi! (Bilmecenin cevabı: Uyku)

3 Eylül 1928'de doğup 17 Eylül 1975'te ölen Oğuz Haluk Alplaçın, literatürümüze "Hayalet Oğuz" adıyla geçmiş. Türkçeye çeviri ve derleme olarak yüze yakın kitap kazandıran, Yeşilçam'a yüzlerce senaryo yazan, tüm bu işlerde adını asla kullanmayan Hayalet Oğuz, hayatı boyunca hiçbir eşya sahibi olmamış. Yazdığı filmleri izlemediği gibi, isimlerini bile bilmemiş. Çoğunlukla da elinde bir İngilizce polisiye roman bulunurmuş. Tezer Özlü'nün Eski Bahçe-Eski Sevgi kitabındaki "Hayalet Oğuz" başlıklı yazıyı okumalara doyamadım. Yaşamının çeyrek yüzyılını elliye yakın dostunun evinde geçiren Hayalet Oğuz, hiç ev almamış, hiç ev kiralamamış.

Aylarca konuk olduğu Tezer Özlü, "Onun konukluğu bir kelebek gibiydi." diyor. Hiçbir zaman "sıkıldım, acıktım, uykusuzum, yorgunum" dememiş Hayalet Oğuz. "Oğuz bunalan bir insan değildi. Onun akıl ve mantığı bu tür gereksizlikleri çoktan aşmıştı." diye anlatıyor Özlü. Hayalet Oğuz, ölmeden dört gece önce Degüstasyon'un kapısında karşılaştığı Ali Poyrazoğlu'nun yanağından makas alıp, "Tatlıhayat kurbanları, gene nereye?" diye takılmış! Gönlümü ısıtan Hayalet Oğuz ve onu muhteşem anlatan Tezer Özlü'yü rahmetle anar, Poyrazoğlu'na uzun bir ömür dilerim...

◀ Londra'da bir tiyatrodaki akrobat olarak çalışan Charlie Chaplin, patronuna ortaklık teklifinde bulunur. Patron, çalışanından gelen bu öneriyi anında ve küçümseyerek reddeder. Sonuç: Chaplin, tüm zamanların en büyük komedyeni. Söz konusu patron? Meçhul!

◀ Mavi-beyazlı İzmirspor'un golcüsü Metin Oktay, koyu Beşiktaş taraftarıdır ve Beşiktaş'ta oynamak için İstanbul'a gelir. Antrenman maçında denerler. Bir yönetici "Bacakları zayıf!" diyerek Oktay'ı takıma almaz. Metin Oktay, Galatasaray'a gider ve futbolumuzun Taçsız Kralı olur. Peki ya o yönetici kimdir, adı soyadı nedir? O da meçhul!

◀ Her şeyi anlamak mümkün... Her şeyi anlatmak, işte o imkansız...

Bedia Ceylan Güzelce

eşyalar toplanmış, seninle

Her insanın hikayesi böyle bir “şey”le başlar. Bu yüzden “Kahrolsun bağız şeyler” derken deli değil, haklıdır duvar şairleri, yine de yalnız onlar kahrolur, başka kimseye bir şey olmaz.

Benim bu dünyaya gelişim, çok eski uçurumlara dayanır. Dilden dile dolaşmamış, bu nedenle de efsaneleşememiş bir “anı”yla başlar hayatım. Memleketin orta ucundasınız, masanın kırık ucu tam kalbimin hizasında, attıkça acıyor. Havalı tüfekte vurulan bacağıma bakıyorum, delinmiş ama kanamıyor, ilk kahkahamı buna atıyorum. İnsan büyüdükçe kahkahası da büyüyor, insan memleketine ilk görüşte aşık oluyor.

Beni vuran, beni köşeye sıkıştıran, beni kuytularında koyulaştıran, beni lacivertine bulayan, beni aşkla gönendiren, beni hanemdeki sifıra karşı hep mağlup eden, beni ben yapan sokaklarıdır memleketimin, insan kendi rızasıyla eşyası olur memleketinin. Bu dünyaya gelişim canım, uçurumlardaki insanların aklına göçerlerin gitme aşkını getiriyor.

Bir aşk ki, hep yürüyor ama şuradan şuraya gitmiyor. Olduğum yerde sayıyorum yani. Olduğum yer seni sayıklıyor. Kardeşim yok,

annem yok, babam yok, bir ailem yok, kimsesizim ama çok sayıda kitabım, çok sayıda yara bandım, çok sayıda paketi açılmamış mercimeğim, makarnam, çok sayıda su kaydırağım, kumsallarda unutulmuş güneş gözlüklerim, masallarda hiç ölmeyen ağaçlarım, ayıplanmayan delillerim var. Delilik yitirdiklerinle başlamıyor, yitirdiklerin deliliğinin eşyası oluyor.

İnsan “şey”lerini özler zamanla. Uzunudur aklında tuttuğun ve orada eşyalaşan bir his, çıkıp gidemediğin, yerleşik olamadığın ama içinde artık eşyaya dönüştüğün bir kalp. Şeyleridir bunlar insanın. Orta Asya göçerleri Altaylar, şeylerin hareketsizliğinin “sadece görünüşte” olduğuna inanır. Onlar için şeyler de insanlar, bitkiler, hayvanlar gibi doğar, büyür ve son bulur. Bir efsanelerine göre, göçer annelerin karınlarında taşıyacağı daha ağır yükler bulunduğundan yavrularını kuşlar taşır. Kaya çukurlarına, terk edilmiş kuş yuvalarına, ağaç kovuklarına, fundalıkların arasına bırakılan insan yavruları, anneleri gelene kadar bozkırda ölüm kalım savaşı verir. Güneş doğar, güneş batır. Bu zaman zarfında yavrular doğada bir “şey”e dönüşür. Her insanın hikayesi böyle bir “şey”le başlar. Bu yüzden “Kahrolsun bağız şeyler” derken deli değil, haklıdır duvar şairleri, yine de yalnız onlar kahrolur, başka kimseye bir şey olmaz.

Aşk da eşyalaşır bir süre sonra. Memleketin orta ücra sokaklarında el ele dolaşa dolaşa ellerin, gecelerin lacivertinde bakışa bakışa gözlerin, hanelerde sevişe sevişe vücudun, her gün çarpa çarpa kalbin eşyalaşır. Delirirsin aşktan, deliliğin eşyalaşır. Hem delilik başkalarına gösterilmez ayıptır, delilik gözle görülmez zaten, kalple sezilir. İnsan deliliğini güneşe

çıkarmaz, onun fotoğrafını da çekmez, deliliğin hatırlanması bir tarafı yoktur çünkü. Bir deliyle bir yıldız arasındaki fark, sayıkladıkları yerdir. Biri memleketindedir, öteki memleketlerin üzerine parlar. Aşklarını da kahramanları gibi, yıldızları gibi söndürüp, lime lime edip gönderir bizim memleket. Suyu çıkmayan hiçbir aşk, cesareti delik deşik edilmemiş hiçbir kahraman son bulmaya hazır değildir. Yıldızlarının altından göğü, aşkının içinden saf, nazik, iyi ne varsa çekip alır sokaklarımız. Şimdilerde aşk, az gelişmiş memleketin hiç gelişmemiş yıldızına benziyor, gökyüzünde ama parlamıyor. Eşyaların da memleketi vardır şüphesiz. Taşınıp getirildikleri yeri asla unutmayan eşyaların memleketlerine kavuşması gibi şeyler yalnızca

Şimdilerde aşk, az gelişmiş memleketin hiç gelişmemiş yıldızına benziyor, gökyüzünde ama parlamıyor.

filmlerde olur. Annenin ipek şalını Çin’e yollasan bir dut ağacına sarılacağını bilirsin, göndermezsin ya da yüzde 85 kakaolu bitter çikolatanı Fildişi Sahilleri’ne yollasan kendini neme ve toprağa gömeceğini bilirsin, göndermezsin. Sen az değilsin. Fotoğraf ilk el değiştiren eşyamızdır, hemen arkasından çoraplarımız ve kitaplarımız

gelir. **Eşyaların elden ele dolaşması bir göçtür. Göçler kırık kalplerin eşyasıdır, tamir işlerinde kullanılır.** İnsanın etrafa saçılmış eşyalarıyla arasında asla ortadan kalkmayacak bir bağı vardır ki bu yeniden başlamaya engel olur. Oysa ne iyi olurdu şimdi, atsan, atsan kurtulsan...

Bir uçuruma yaslansan, göçer çadırından başlayabilsen yeniden hayata, fundalıklara düşüversen bir kuşun ağzından, bozkırda beklesen ölsen dirilsen, güneş doğsa güneş batsa, annen gelse, seni oradan alsa, göğsüne bassa, annenin göğsünün olsun bir süre. Süt bitse, sütle biten bebekliğin çocukluğunu müjdelese, güneş doğsa güneş batsa, büyüsen. Sonra bir kalbe girsen, bir kalbin yegane kahramanı, bir kalbin yıldızı olsun. Parlasan. Taşa verilmeyen sabır sana verilmiş olsa, beklesen. Batan güneş, sönen ay, çürüyen yapraklar ve kuruyup ufak olan topraklarını yanına alsan, seni köleleştiren tüm eşyalarını atsan uçurumlarından yine, yeniden başlasan... Ben bu aralar eşyanın tabiatına ilgi duyuyorum. Hayvanların ölmek için inlerine çekilmesi gibi yazmak için bir köşeye çekiliyorum. Henüz hiçbir kalbe girmemiş insanların yüzlerini düşünüyorum, dönüşecekleri eşyaları. Bir kalp ve bir şey birbiriyle nasıl yer değiştirir şaşıyorum. İnsan sevdiğine bunu nasıl yapar anlamıyorum ama sana içinde eşyalaşmayacağın bir kalp diliyorum.

Candaş Tolga Işık

Adını Dövmeye Yaptırdım

Bilge adama, "Yalnız ve mutsuz yaşamamanın sırrı nedir?" diye sormuşlar. "Yaşamayı bilmem ama yalnız ve mutsuz bir insan olarak ölmenin sırrını verebilirim," demiş: "Her sıkıldığında, her sıkıldığından vazgeçmek!" Son kararımı: Bir gün sıkılısam bile vazgeçmeyeceğim kadar "değer verdiğim" bir dövmem olsun istiyordum... İşte tam da o ara Beylerbeyi'nde bizim Suat'ın mekânda rakılanırken ortaokul arkadaşım Nebi'ye rastladım. Nebi'nin çok acıklı bir aşk hikâyesi vardı. Oya diye bir kıza âşık olmuştu. Çok sevmişlerdi birbirlerini... İkisi de yirmili yaşlarındaydı... **Ne hayatı ne de birbirlerini tanıyorlardı doğru dürüst ama yaşamayı da birbirlerini de çok sevmişlerdi.** Nebi yakışıklı çocuktü. Benim bildiğim yedi, sekiz kez boynuzlamıştı Oya'yı... Kızın hiçbirinden haberi yok sanıyordu. Haklıydı, kızın haberi yoktu ama her şeyi bilen ve gören başka biri vardı ki, onun adaletinden kaçmak imkânsızdı. Sonunda gün gelecek Nebi'ye de faturayı kesecekti. Öyle de yaptı. Bizim Nebi'nin yediği haltlardan oluşan yekûnun tahsilatı çok acı oldu. Bu sefer boynuzlama sırası Oya'daydı. Hazindi, çünkü bu ilahi adaletin tecellisi Nebi'yi askerde yakalıyordu. Askerlik her erkek için zor bir dönemdi ama Nebi için Oya'dan yediği boynuzun etkisiyle her dakikası zulme dönüşen bir deneyim olmuştu. Nebi askerde sigaraya başlamış, iki kez intiharı denemiş ve henüz yirmi iki yaşında saçlarının yarısını ağartmıştı... Fakat korkulan olmadı. Hayatın dişlileri her acı gibi bunu da öğütecekti. **Nebi askerden döndü. Belki Oya'yı hiç unutmadı ama bu acıyla yaşamayı öğrenmişti.** Yıllar sonra Nebi'yle karşılaşınca biraz da çekinerek o günleri konuştuk. Kolunu sıyırdı, dövmesini gösterdi. "Oya" yazıyordu. "Oha," dedim... "Manyak mısın olum sen? Kız hayatını s.kti, sen adını mı yazdırdın koluna?" Güldü. "Askerden döndüğüm gün yaptırdım bu dövmeyi hacı," dedi. "Baktım unutmaya çalışarak hayatım s.kiliyor. Hiçbir türlü unutmak mümkün değil, o zaman 'Tek çare sonsuza dek hatırlamak,' dedim." "Nası lan?" Herifin yüzünde can sıkıcı bir gurur ve sesinde lüzumsuz bir özgüven vardı. Anlatmaya devam ediyordu: "Düşündüm... Ben en çok bu kıızı sevdim hayatta... En uzun onunla seviştik... En çok onunla uyudum... En çok ona sarıldım... En çok onunla ağladım... En çok onun için ağladım... İlk kez onu boynuzladım, ilk kez o beni boynuzladı... En çok ona yalan söyledim... En çok ona doğru söyledim... En çok onun canını yaktım... En çok o canımı yaktı..." Sonra, durdu: "Düşünsene moruk; bir yerine bir isim yazıyorsun, o isme her baktığında bütün bunları hatırlatıyor sana. Her ihtiyaç duyduğunda açıp, göz attığın başucu kitabın gibi... Her baktığında yeniden alıyorsun o hiç unutmaman gereken hayat dersini," dedi. **Belli olmuştu... Bu basbayağı bir Zeki Demirkubuz filmiydi ve başrolde Nebi vardı.** Bana ise filmin en vurucu sahnesinde yardımcı erkek oyuncu

Askerlik her erkek için zor bir dönemdi, ama Nebi için Oya'dan yediği boynuzun etkisiyle her dakikası zulme dönüşen bir deneyim olmuştu.

rolü denk düşmüştü. Ne diyeceğimi bilemiyordum, bir ara "İyi de onca acı? Ne bileyim, dövmeye baktıkça canın sıkılmıyor mu?" diye sordum. "Kardeş..." dedi, "Ben Oya'yı değil ki, o hikâyeden aldığım dersi, öğrendiklerimi bedenime kazıttım. Bir daha hiç unutmayayım diye..."

"Sonradan takıldığın hatunlar arıza çıkarmadı mı, peki?" "Böyle anlatınca çıkarmadılar, biliyor musun? Çünkü ben Oya'ya olan büyük aşkımdan değil, Oya'ya yaptıklarını başkalarına yapmayayım, Oya'nın yaptıklarını başkaları bana yapmasın diye yaptırdım bu dövmeyi... Oya sadece bu filmin adı. Olayın onunla hiç alakası yok aslında. Ben onun sayesinde yalan söylemekten vazgeçtim mesela... Sevdiğim kızları aldatmıyorum artık. Gecelik terlemeler için kirletmeyi bıraktım tenimi... Seviyorsam eğer, seviyor gibi yaşıyorum." İçimden, "Ne Oya'yı mı be, kahpelik yapıp başrol kapar mı insan böyle şahane bir filmde?" diye geçirdim. Oya ne yapıyordu peki? Ne zaman görmüştü en son? Haberi var mıydı bu olanlardan? Anlattı... "Askerden döndüm, yıllar sonra Tophane'de bir nargilecide karşılaştık... Önce hiç konuşmadık. Sonra gidip yanına iki satır laf etmek geldi içimden... Gideyim mi, gitmeyeyim mi derken bir baktım kalktı masadan, gidiyor sandım. Ben de kalktım. Sonra fark ettim ki bana doğru geliyor. İki adım kala durdu önümde... Gözünü gözümde ayırmıyordu. Zart diye sırtını döndü. Ne yapıyor bu manyak karı yine, diye içimden geçirirken, üzerindeki beyaz askılı tişörtünün omzunu sıyırdı. **Dövmesini gösterdi! Oya'nın sırtında el yazısıyla eşek boku kadar 'Nebi' yazıyordu!!!**" Otuz altı yıllık hayatımın en hisli "Hassiktir"ini o gün Nebi'ye çektim. Tınlamadı ve devam etti anlatmaya: "Oya'nın sırtında adımı görünce başladım ağlamaya... Ama nasıl bir ağlama... Sular seller gidiyor. Anırıyorum. Her şeyi unutmuştum o an: Beni aldattığını... Askerde ölümle dans ettiğim günleri... Sadece ağlıyordum. Bir yandan ağlarken diğer yandan kolumu sıvazladım ve kızın yüzüne tuttum. Ama bir tuhafılık vardı! Kızın yüzündeki ifadede hiçbir değişiklik olmadı. Bir iki dakika kolumu yüzüne tuttum, hatta hafiften gözüne soktum bile denebilir. Kız en son dayanamayıp, 'Kolunu niye yüzüme tutuyorsun, gözlerime mi bakmak istemiyorsun?' deyince, fark ettim ki benim kafa öyle bir gitmiş ki yanlış kolu gösteriyormuşum. Bu sefer başladım gülmeye... 'Pardon yanlış kolu göstermişim,' dedim ve Oya yazan öteki kolumu gösterdim. Bu sefer Oya koştı. Yapıştık birbirimize, Tophane'nin ortasında anıra anıra ağladık." "Eee sonra ne oldu?" dedim. "Üç ay sonra evlendik, beş yıldır evliyiz. Bir kızımız oldu. Adını da Oya koyduk! Elllerinden öper," dedi.

*** Ben galiba yaptıracağım dövmeyi buldum. Size de tavsiyem, ruhunuza kazanmamış bir şeyi vücudunuza çizdirmeyin!**

Ruhunuza kazanmamış bir şeyi vücudunuza çizdirmeyin!

Gökhan Çınar

kabul günü

Bu hayatta, bu yolda ve bu salonda olan her bir yanıma sahipleniyorum. Beni var edip yola koyan, beni yok edip tekrar doğuran sizlersiniz.

"Cennet de cehennem de
Melek de şeytan da bende
Hadi bul bakalım göster bana
Farkımız nerede"
Sezen Aksu

Ses bir ki üç! Deneme! Duyabiliyor mu herkes beni? Sessizlik rica edeceğim. Bugün bu salonda size içimden geçeni, ağızıma geleni söyleyeceğim. Açalım ışıkları, kapatalım kapıları. Başlayalım hadi!

Hemen karşımda oturan hüzünden başlayayım. Nasılsın can'ım? Yüzünden düşen bin parça yine. Biz eski tanışırız seninle. Doğmadan önce iliğime işledin sen. Hayatıma iliklendin, kuşaklardan aktarıldın bana. Gönderdim seni bazen. Oralardaydın yine, yakınlardaydın. Tebrik ederim seni. Sen susturdun beni en çok. Sen anlattın nerden yaralandığımı. En çok sen yazdırdın. Senin hemen yanında korkularımı görüyorum. Tir tir! Bravo! Kurulmuşsunuz yine protokole. Suratı asık, yüzü maskeli, hepsi silahlı, hep siyah giyen adamlar onlar... **Almışsınız yine çocukluğumu kucağınıza. Bir kalbi sıkarak gibi, bir yarayı açar gibi, bir avı yakalar gibi hırpalıyorsunuz onu orda. Ellerinizi çeker misiniz ondan?** Gözlerinizi biraz çeker misiniz üstümden? Kaybetme korkusu yine bas bas tehdit ediyor. Ölüm korkusunun gözü kararmış yine, "Yaşatmayacağım seni" diyor. Karanlık korkusu almış yanına hayaletlerini, aklıma oyunlar oynuyor. Nerde benim yakın korumam? Bakın, orda! Cesaret... Böyle çelimsiz durduğuna bakmayın. Yürekli adamdır. Koşar, yetişir, dayacağını yer, beni kaldırı, büyütür, hazır olunca yeniden yürütür yolumdan. Ayrılma yanımdan olur mu?

Ooo! Kimleri görüyorum? Daha dün hayat kazası geçirmemiş miydin sen yine? Bugün gelemezsin diye düşünmüştüm. Tanıdığım en inatçı çocuksun sen, Umut. Şu haline bak! Kolun, bacağın kırık, kalbin hep alçıda ama uslanmıyorsun. Her dönüşümde, her başlangıçta bir şekilde sızıp geliyorsun yanıma. Bir süre sonra diğerleri söve döve kovmak istese de sen inadından, alıştığınan vazgeçmiyorsun. Alışkanlık demişken, geldiniz di mi siz de? Benim daimi arkadaşlarım! Ben, "Ben! ben!" diye bağıırken, etrafımda kim varsa kırıp dökerken yanımdan ayrılmayan yol arkadaşlarım. Diğerlerinden uzun uzun bahsettim diye sinirinden ne yapacağını şaşırarak kıskançlığı. Oturduğu koltuk yetmezmiş gibi, kolunu bacağını nereye koyacağını şaşırarak, yan koltuktakilere huzur vermeyen bencilliğim. Beni sürekli dolduruşa getiren, gözümün içine bakıp yeni hedef vermeme bekleyen kalabalık hırslarım. Biraz çıkın dolaşın, hava alın. Hadi biraz çıkın, nefes alayım. Gelirsiniz sonra yine...

Sevgi naber? Yine annem gibi giyinmişsin. Bütün ışıltıyla oturuyorsun orda. Kaç kere söyledim sana. Böyle olur olmadık zamanlarda çıkma ortalara. Yüksek sesle konuşma öyle. **Ulu orta gösterme derinlerini. Hak eden var, kıymet bilmeyen var. Sonra kırılıp saklanıyorsun, bulamıyorum seni aradığımda.** Kulise geç sen, konuşuruz orada uzun uzun. Dur bakayım, ne oldu? Olay mı çıktı arkada? Çıplak mı gelmiş o? O işte,

masumiyetim! Tamam, sakın olun, kızmayın, ayıplamayın. Giyinmeyi pek bilmez o. Ne sosyal maskeler ne ışıltılı kostümler biçti ona hayat. Yüzünü kapatamaz, bedenine göre bulamaz o. Otursun orda bir köşede, bulaşmayın.

"Aa! Sen de mi buradasın?" Neler geldi başına da değiştirmedin yine kendini. Benim şaşkın şaşkınlığım! Olana bitene hakim olamadın hiç. O gözlerin hiç kapanamadı. Ağız hep açık kaldı. Gidenlerin ardından hep bir yaşına daha girdin. Sen böyle çocuk kal. Büyüme, olgunlaşma. Ölme olur mu? İzninizle sahneye birini davet etmek istiyorum. Çok çıkmaz ortalara o, huzursuz olur kalabalıkta. Sahne yalnızlığımın. Ben anlatırken o hemen yanımda, size tek kişilik gösterişsizliğini sergileyecek. Kırgın, yalın, bazen mutlu, genelde tedirgin olacak yine. Gözünün içine bakarsanız mahcup olacak. Gösterişsizliği bitince yine gidip utancın yanına oturacak. Sonra oturduğu yerden bana yine "Gidelim buradan bir an önce" diyecek. "Seni benimle bırak artık" diye mız mızlanacak.

Kapının önünde bir içeri girip, bir dışarı kaçan bastonlu amcaya yardım eder misiniz? Beyefendi pek bilge, bir o kadar da huysuzdur. Bizim bu huzur isimli amcayla muhabbetimiz de dargınlığımız da bitmez. Geldi mi sırtımı sıvazlar, durmayı, durulmayı öğretir. Gitti mi uzun süre uğramaz. Gel amca gel. Bu kez ısrar etmeyeceğim. Sen bilirsin geleceğin zamanı. Arkada olay çıkartan kalabalığı görebiliyorum. Pek yaklaşmanızı tavsiye etmem. Gazaplarını bildiğim için arkalara aldım onları. **Öfkemin öfkeli kalabalığı!**

Parçaladığınız, yıktığınız her şeyin bir bedeli oldu. Yine de hep döktünüz içimi, bu rahatlatı. Sen de rahatla artık biraz pişmanlığım. Bırak kendini, at omzundaki yükleri. Öğreneceğimizi öğrendik, geçmişle yaşanmaz. Biliyorum çok yaralısın. Bakarsın yaralarını sarar hayatım. İzin verirken ağrıların hafifletir başlangıçlarım.

Konuşmamın sonunda bugün bu salonda, yapımda ve yayında emeği geçenlere de bir şey söylemek isterim. İç ses tesisatımı kuran tüm duyularıma, hepinizi daha iyi görmem için ışığımızı sağlayan farkındalığa, her daim şarkılarını söyleyen Hayal Gücü Oda Orkestrası'na, zaaflarıma ayna tutan acılarıma ve dekoruma hayata teşekkürü bir borç bilirim. Beni ben yapan, akan zamanı "yaşamak" yapan tüm insanlara, çocuk bayramlarımı çoğaltan mutluluğuma, kalbimin valisi aşka, emniyet müdürüm vicdana minnettarım.

Bu hayatta, bu yolda ve bu salonda olan her bir yanıma sahipleniyorum. Beni var edip yola koyan, beni yok edip tekrar doğuran sizlersiniz. Ben sizim ve siz bensiniz, ne olursa olsun bendensiniz. Olduğuma olamadığıma, gücüme güçsüzlüğüme, bencilliğime paylaşımcılığuma, dürüstlüğüme yalancılığuma, korkaklığıma cesaretime, umuduma hayal kırıklığıma sahip çıkıyorum bugün. Reddederek savaştığım neyim varsa, kabul edip kendime ve halka açıyorum.

Bırak kendini, at omzundaki yükleri. Öğreneceğimizi öğrendik, geçmişle yaşanmaz.

verbund

Çok uzakta bir başka coğrafyada bir başka sabah başlıyordu. Uzun çam ağaçlarının arasından usulca başını uzatıyordu güneş bodur otlara, böceklerle, kenara kıyıya tünemiş rakunlara, herkese, her şeye... Bir siren sesi duyuldu. Ama bu sefer kimse irkilmedi, kimse işini yarım bırakmadı.

-I-

Baharın müjdecisi kır çiçekleri en cömert renkleriyle güneşe gülümsemeye başlamıştı. Ilık bir mayıs sabahının ilk saatleriydi. Karşı yamaçtaki ağaçlık arazide kuşlar birbirleriyle haberleşmeye başlamış, yiyecek bulmak için ağaç dalları arasındaki telaşlı koşturmalarına devam ediyorlardı.

Tam karşıda bir kirpi yaban otlarının arasından usulca yuvasına doğru ilerlemekteydi.

Bir anda düdük sesiyle irkildi ortalık. Önce ağaçtaki kuşlar havalandı, yavru sincap kafasını hızla kovduğundan içeri soktu, kirpi olduğu yerde kıpırdamadan durdu. Herkes tehlikenin geçmesini bekliyordu.

İki kilometre ötedeki fabrikanın vardiya sireniydi bu sesin kaynağı. Sirenden birkaç dakika sonra ilave jeneratörler devreye girdi. Dev bacadan gri dumanlar çıkmaya başladı. Hayat nasıl devam ediyorsa üretim de öyle devam ediyordu. Saat öğlene yaklaşıyordu. Bacadan çıkan dumanlar giderek artmış, fabrika içerisindeki kocaman makinelerin sesi birbirine iyice karışmıştı. Yine o siren sesiyle irkildi ortalık. Yemek vaktiydi.

Fabrikaya üretim süreci sonrası çıkan atıkları almak için onlarca kamyon geliyordu çevre yollardan. Her birinin ardında bıraktığı tekerlek izleri gibi bir de egzoz borularından çıkan dumanları vardı. Bu kara dumanlar adeta bir kara treni çağırıyordu uzaktan bakınca. Fabrikanın atık için kullandığı vadi suyla buluşmuştu yine. Ama bu doğaya can veren saf su değil, atık maddelerle dolu kirli bir suydur. Yine de kucakladı vadideki otlar bu suyu. Ölümlemlerini yudumluyorlardı. Ama çok susamışlardı. Üstelik içecek başka da su yoktu. Aynısı hayvanlar için de geçerliydi. Fabrika onları giderek öldürüyordu. Gidecek başka yer yoktu. Hiçbiri yaşamıyordu, hepsi ölüyordu...

-II-

Çok uzakta bir başka coğrafyada bir başka sabah başlıyordu. Uzun çam ağaçlarının arasından usulca başını uzatıyordu güneş bodur otlara, böceklerle, kenara kıyıya tünemiş rakunlara, herkese, her şeye... Bir siren sesi duyuldu. Ama bu sefer kimse irkilmedi, kimse işini yarım bırakmadı.

Kuşlar ağaç dallarındaki telaşlı yiyecek arayışlarına, böcekler tırmanışlarına, rakunlar toprağı kazışlarına devam ettiler. Hiçbir şey değişmedi,

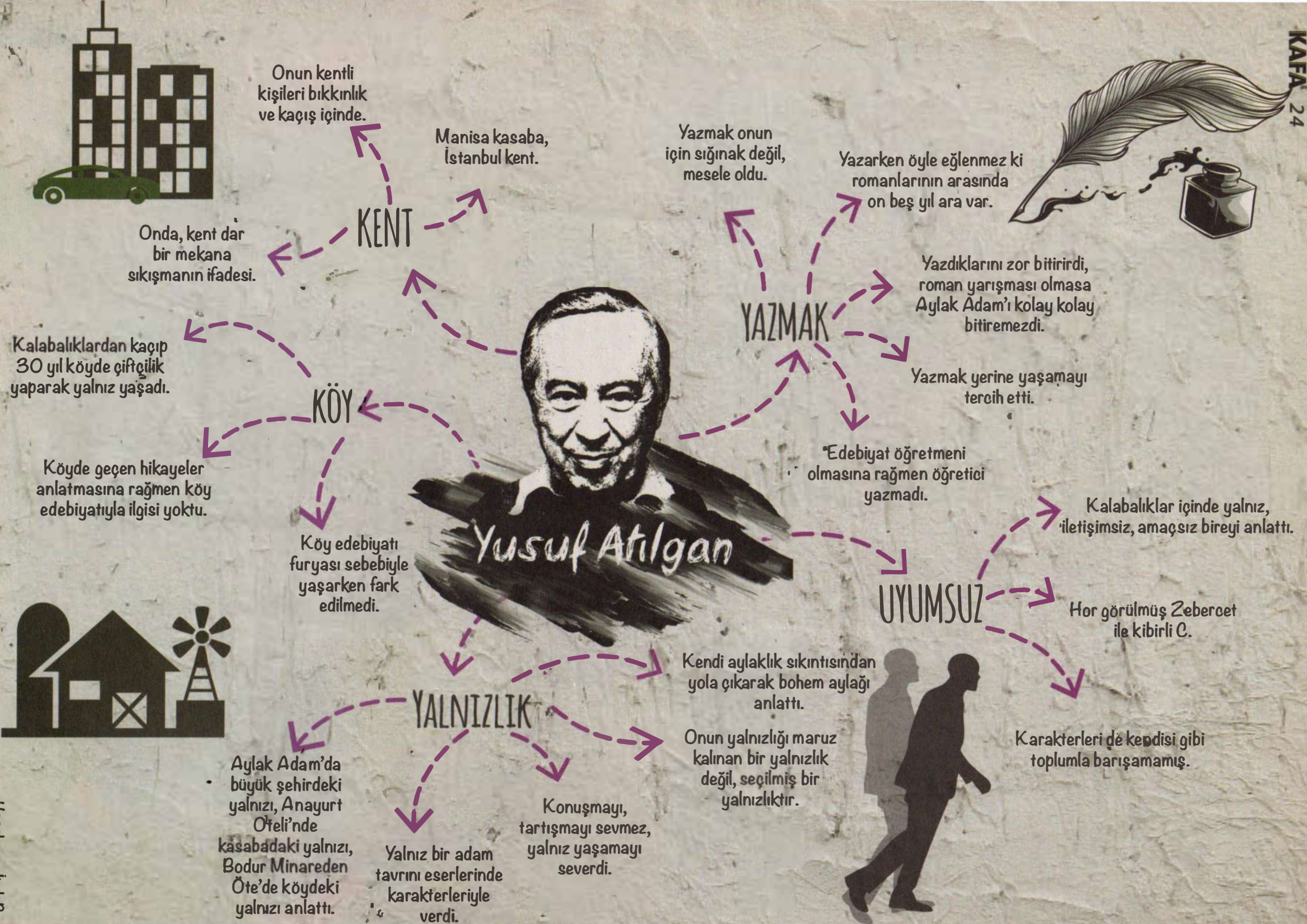
hiçbir şey durmadı, hiçbir şey eksilmedi hayatlarından. Karşı vadi boyunca uzanan küçük bir akarsu vardı. Buranın yaşam kaynağı oydu. Etrafında bir hayat toplanmıştı. Herkesin birbirine bağlı olduğu çok renkli ve uyumlu bir hayat. Vadinin arkasında uzunca bir yol vardı pek kimsenin gelip geçmediği, kamyon tekerleklerince çiğnenmemiş sakin bir yol. İlerideki kavşakta ikiye ayrılan bu yolun sol kolu fabrikaya çıkıyordu. Başta duyulan o siren sesi de fabrikanın düdüğüydü. O fabrika yollarını gazlarıyla, atıklarıyla kirleten atık kamyonları da yoktu.

Olmasına gerek de yoktu.

Çünkü bu fabrikanın atığı yoktu.

Kuruluşundan bugüne, BASF (bir firma), atıkları hammadde kadar etkili kullanmanın yollarını düşünüyordu çünkü. Bu yüzden bu fabrika "burada ihtiyaç duyulmayan şuraya gider" diyen Verbund Prensibi'yle yan ürünleri devirdaim ettirerek atıkları dönüştürüyor.

Tüm bunlar BASF'nin döngüsel ekonomisinin bir parçası. Örneğin, betonda kullanılan katkı maddeleri daha az materyalle aynı dayanıklılıkta bina inşa edilmesini mümkün kılıyor. Bu, daha en başından çok şey kazandırıyor. Bu sayede, katkı maddelerini kullanırken beton yüksek oranda geri dönüştürülmüş materyallerle karıştırılabilir, BASF döngüsel ekonomi anlayışıyla müşterileriyle birlikte tamamen yeni çözümler yaratılabilir. Bu sayede dünyaca meşhur ikonik yapılar bile inşa edilebilir ve bu mümkün olduğunca az materyal kullanmaya örnek teşkil ediyor. Böylece o fabrikanın etrafında hayat devam ederken, dünyamız daha temiz kalıyor.

Başar Başaran

votka limon

Şimdi Tanpınar olsan hakikati, Kemal Tahir olsan devleti, Nazım olsan kavgayı anlatabilir misin? Bu kevgire dönmüş kelimelere güvenip denize açılabilir misin? Diyorum ki yine de bir deneyeyim.

Kelimelerin suları taze meyveler gibi ağızdan akardı eskiden. Bir söz söylediğimde onu dilimle de hissedirdim. Meğer zamanla her şey bayatlamış. Çalışmayan buzlukların plastik kokusu kaldı bize. "Kellim kellim la en fa" derler. Söyle söyle faydasız demek. Döne döne konuşalım o zaman aynı şeyleri. Masaların ayakları tıngırdasın, garsonlar uyuklasın kim kimin bacağını çaktırmadan ellerse ona macera desin. Konuşalım şimdi kabak tadı veren isyanımızı. Müzik yükselsin de ipe sapa gelmez sözlerimizi birbirimizin kulağına bağıralım. Saptamalar yapalım gözümüzde kendimizi ele veren cahillikle. Votka kilo yapmıyormuş içine tıraş limon atalım. Gülerken ağladığımız fark edilmesin. Yaşamdan tat almadığımız aklımıza fikir gelmediği majörlerin bir türlü tükenmediği belli olmasın. Vir vir konuşalım. Car car sevişelim. Kimse kimseden bir şey anlamasın. Geriye kesif bir menfaat kalsın. Sarsın bizi akşamda şarap rengi dumanlar. Öksüre öksüre uyanalım. Ama gece çok içtik diyelim. **Gün dediğin yirmi dört saat, hayat dediğin göz açıp kapayıncaya, eriyelim kirli bir tavada yağ gibi. Gidip kendi kalbimizi tıkayalım.**

Oysa petrol yeşili bir denize bakarak size eski günlerden söz etmek isterdim. Makilerden, kapısı açık Akdeniz evlerinden, yanık ot kokan plaj yollarından geçip yengeç kışkaçlı bir kolyeyi boynunuza takardım. Bilsem ki yüzünüz on dört yaşında gibi kızaracak, size sizi sevdiğimi söylerdim. Bikininizi, terliklerinizi, eve kaçta döneceğinizi bilir kumda yana yana iki dondurma taşırdım. Bir geceden sabaha yastık yorgan yerde gözümü kırpmadan koşardım. Tavanda vantilatör içimde başkasına dair vehimler döner, balkon kapısında tüller uçarken denizin sesi babamın horultusuna karışırdı. Yanımda olsaydınız uçak kalkarken anlardınız korkumu. Ettğim duaları, aklıma ilk gelenleri, son gelenleri, hiç gelmeyenleri. Şimdi koydunuz beni Türkçenin ağırlığıyla bir başıma. Üzerimde kirli gökyüzü içimde kuruyan nehirler. Birer nilüfer gibi ölüyor günler. Yapacak bir şey yok. Ben de herkesçe bir sigara yakar bir şey olmamış gibi yaparım. Durup size fırtınalı aşklar anlatırım. Şişeler döndüğü vakit omuz başının esmerinde bir tuz tadını tarif ederim. Hani sabah aydınlığında Tuz Gölü'nün, burnumdan dumanlar çıkararak yürümüşüm. Gözünüzün önüne mi geldi? Eğer etkilenecekseniz size öyle bir resmimi gösteririm. Tutunca elimde kalan dallardan, bir yere varmayan duyarlılıklardan, yine de zeki olduğumu düşüneceğiniz birtakım tezlerimden bahsederim. Mesela bence estetik de tıpkı ahlak gibi bir normdur derim. Sonradan öğrenilemez. Ne diyor

diye dikkat kesilin siz devam ederim. Nasıl ki ablanızla yatmak aklınıza gelmezse plastik sandalyenin de size öyle olanaksız gelmesi gerekir. Olmuyorsa yapacak bir şey yok diye gururla gülümserim. Elimi şöyle bilmiş bilmiş sallarsa "Normu olmayan topluma norm vermek bin yıl. Geçmiş olsun Türkiye'm" derim. İşte buna benzer şeyler söyler beğendiğinizi anladıkça kendimi iyi hissedirim. Ah bir de herkes gidince içime kapanmasam. Aklımda kaygılardan bir gökkuşağı çıkmasa, yatak çukura dönmese, duvarlar dile gelmese ne iyi olurdu. Ben de sabah uyanır, koltuğumun altına bir gazete alır, Attila İlhan gibi Maçka'dan Divan Otel'i'ne yürürdüm. İş yürümeye kalsa ne kolaydı. Hem şimdi eskisi gibi de değil şapkalar çeşit çeşit.

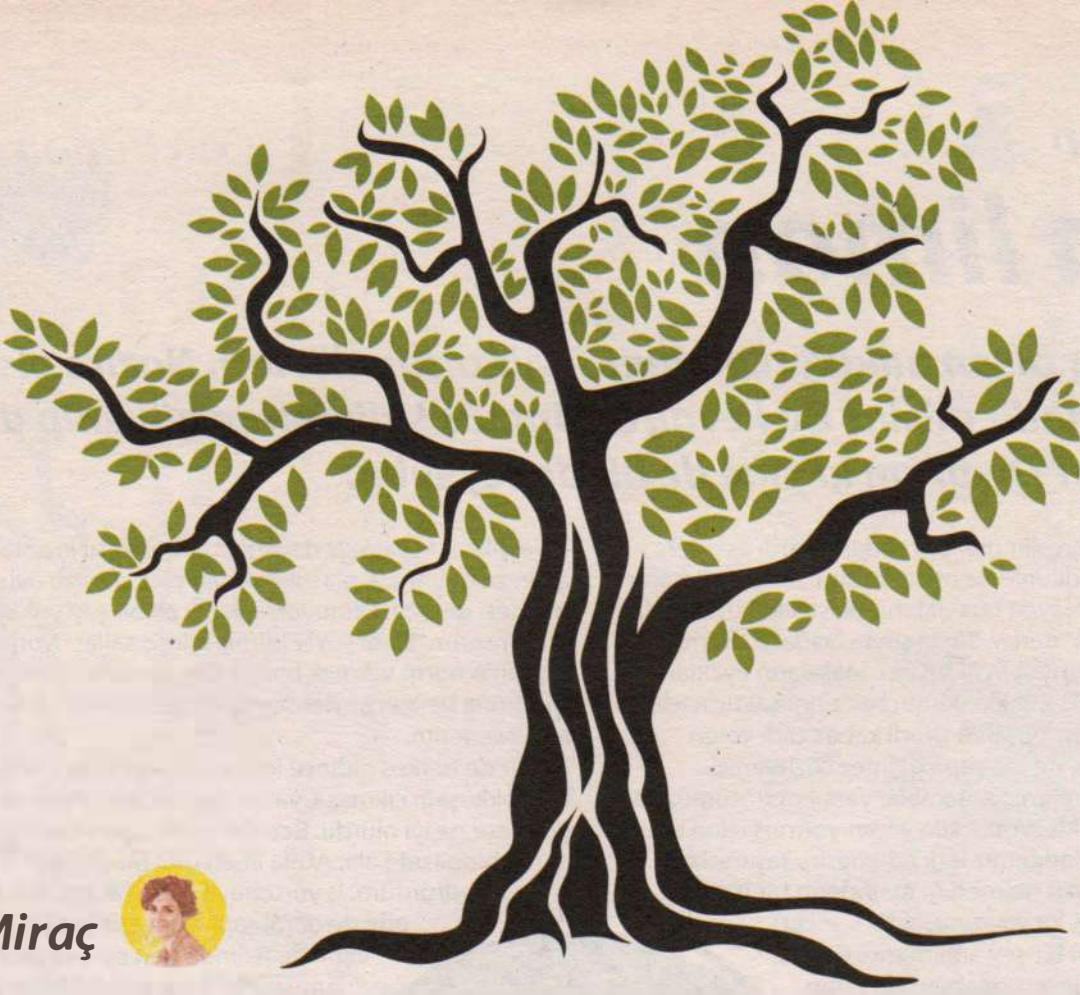
Olmadı. Aslında ben de okuyanın elinden tutup dere tepe gezdirebilen yazarlardan olmaya özendim. **Bir tablo çizerken deliren ressamı, şiir söylerken devleşen şairlerden, çalarken piyanosu yanan piyanistlerden olmak istedim.** Açıklarda bin kulaç mesafede durup herkesin gelmesini beklemeyi, onlar yaklaştıkça uzaklaşmayı, peşime alayınizi takıp vadilerde yürümeyi hayal ettim. Meydanlarda heykelleri devirmek, parlamentonun önünde ateşli bir konuşma yapmak, sabah manşetlere demeçler düşmek, bir kadının tabancasını elinden alıp çekip öpmek istedim. Görkem istedim ihtişam istedim. Arkamda kapanan kapının demir sesinden gülümsemek, her dönen kilitte özgürleşmek, bugünden çıkıp geriye ve ileriye iki yüz elli yıla yayılmak istedim. Kütüphanenin kapısında en az birinizi beklemek istedim. Gelmeyeişine üzülmemek ama gelirse sevinmek istedim. Elim taşın altında olsun ama taş da düşmesin istedim. Siz yine de düşeceğini düşünüp benim için endişelenin istedim.

Ben de büyük yazar olup ahalide heyecanlar yaratmak istedim. Şu votkaya biraz daha limon sıkar mısın? Ne diyordum, yazar olmak. Şu lisanı bana hücre hapsine çevirmeseydiniz ben de yazmak isterdim. Ne

yapalım herkes kendi devrinin illetiyle malul. Kelimelerin bayatlaması da bize denk geldi. Şimdi Tanpınar olsan hakikati, Kemal Tahir olsan devleti, Nazım olsan kavgayı anlatabilir misin? Bu kevgire dönmüş kelimelere güvenip denize açılabilir misin? Diyorum ki yine de bir deneyeyim. Tam ağızımı açıyorum. Müziğin sesini açıyorlar. Yoruluyorum. Yorulunca kafam karışıyor susuyorum.

Bilsem ki yüzünüz on dört yaşında gibi kızaracak, size sizi sevdiğimi söylerdim.

Zeynep Miraç

o abiler ki zeytini bilmezler

Abilerin tarihi dün bir, bugün iki. Zeytinin tarihinde ise binlerce, on binlerce yıl yatıyor. 40 bin yıl önce vardı, 40 bin yıl sonra bu gezegen –bize rağmen- hala yerinde duruyorsa da var olacak.

Bir varmış bir yokmuş, evvel zaman içinde, kalbur saman içinde, develer tellâl, pireler berber iken, ben babamın beşiğini tıngır mıngır salları iken ülkelerin birinde ağaca düşman, betona sevdalı abiler yaşamış. Nerede yeşil görseler onu griye çevirmek için uğraşır dururlarmış. On metre karelik bir alan mı var, çimentolarını alıp koşarlarmış.

Parklara göz dikmişler, koyları betona çevirmişler, ormanları talan etmişler. Bir gün sıra zeytin ağaçlarına gelmiş.

Demişler ki gelin biz bu kanunu değiştirelim, diyelim ki bakanlıklar zeytinlik sahalarda yatırım yapılmasına izin verebilsin, bu sahalarda "tesisler" inşa edilebilsin. **Ezcümle, zeytin ağaçları yerlerini binalara bıraksın.**

Üstelik ülkeleri dünyanın en büyük dördüncü zeytin üreticisiyken... 173 milyon zeytin ağacından her yıl 490 bin ton yemeklik zeytin, 1.3 milyon ton zeytinyağı elde edilirken...

İlyada'dan haberleri yokmuş o abilerin, zeytin ağacı adlı Homeros'un dilinden dökülen şu sözlerden de: "Herkes aitim ve kimseye ait değilim. Sen gelmeden önce de buradaydım, sen gittikten sonra da burada olacağım."

Bu abiler sanırmış ki tarih kendileriyle başlar, kendileriyle biter. Bilmezlermiş ki tabiat "ne abiler gördü zaten yoktular."

Abilerin tarihi dün bir, bugün iki. Zeytinin tarihinde ise binlerce, on binlerce yıl yatıyor. 40 bin yıl önce vardı, 40 bin yıl sonra bu gezegen –bize rağmen- hala yerinde duruyorsa da var olacak. Aslında 40 bin yıl bizim bildiğimiz, belgeleyebildiğimiz geçmiş. Santorini adasındaki arkeolojik kazılar verisi.

Mitolojideki yeri ise Zeus, Poseidon ve Athena'yla birlikte... Rivayet odur ki, insanlığa en değerli armağanı sunan Tanrı ya da Tanrıça, Antik Yunan'da yeni kurulan şehre adını verecektir. Böyle buyurmuştur Zeus...

Poseidon insanları uzaklara, adım atılmamış uzak diyarlara taşıyacak atı yaratır. Athena ise tüm bereketiyle zeytin ağacını. Kimin kazandığını söylemeye gerek var mı?

Persler, Atina'ya vardığında saldırılarından ilk nasibini alan akropoldeki zeytin ağacı olur. Ne var ki ağaç bir gecede dirilir,

yeniden filizlenir.

Boşuna değil zeytine "ölmez ağaç" denmesi.

Ama abiler zeytin ölümlü kendileri ölümsüz sanırlar. Nuh Peygamber'in tufanın dindiğini gönderdiği güvercin gagasında zeytin dalıyla dönünce anladığını bilmezler. İlk olimpiyat oyunlarında ödülün zeytin dalı olduğunu umursamazlar. Antik Yunan'da Bilge Solon'un zeytin koruma kanununda bir ağacı kesenin ölüm cezasına çarptırıldığından bihaberdirler. Zeytin dalının barışın simgesi olduğunu bilir ama barışı sevmezler.

Dinler tarihinde zeytine atfedilen değeri muhtemelen duymamışlardır. Kitaplarını okumamışlardır. Okusalar mı Nur suresinin 35. ayetindeki şu sözleri bilirlerdi: "doğuya da batıya da ait olmayan, yağı neredeyse ateş dokunmasa bile ışık veren mübarek bir zeytin ağacı..." Kitaplarını okumadıkları gibi Arif Damar'ın dizelerini de okumamışlardır:

"Yaşamak sadece sevmektir, inan bana.

Sevmeyenler dünyamızda yaşamıyor.

Yaşamak suda, toprakta, insanlarda görünerek;
bir zeytin ağacı gibi.

Bir zeytin ağacı gibi, ne güzel
denize yakın olacaksın,
uzayan dallarında, yapraklarında ışık
ta derinlerde köklerin.

Bir zeytin ağacı gibi, bin yıl severek
yaşamak her gün..."

Sevmeyi bilmiyorsa abiler nasıl görecekları yapraklardaki o ışığı? Neyse ki onların yaşadığı yerde zeytinin kimseye ait olmadığını bilenler de varmış. İtiraz etmişler kanun tasarısına, "Zeytinime dokunma" deyip imza toplamışlar. Abiler zeytinle ilgili maddeleri tasarıdan çıkarmışlar. Ya akıllarından? Akıllarından da çıkarmışlar mıdır acaba?

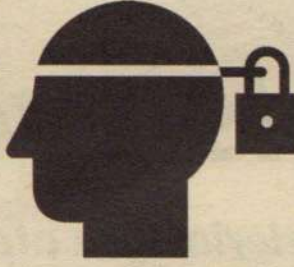
Çıkarsalar ya!

Nazım Hikmet'in öğütüne uyup yaşamayı ciddiye alsalar, yetmişlerinde zeytin dikip şiir okusalar ya!..

Metin Uca

cehalet zerafet letafet s*ktiret

Cehalet gericidir. Her yeni ve güzel olana önce ürkerek, korkarak yaklaşır sonra ayak diretir. Cehalet korkaktır, bilinmez sandığına mistik anlamlar yüklemeyi sever. Gökyüzüne ilk baktığında yıldızlar neden orada diye soran insanın da çok gerisindedir; bilemediğinde ilahi güçler görür. Yıldızların duruşunu bilim olarak algılamaz, arkasına loji eki takıp insanların kişilik özelliklerine indirgemeye çalışır.

Cehalet duygusuzdur. Kabul edilenin dışındakini ve öyle bildiği, öyle gelen dışındakini yok etmek cezalandırmak ister. Bilimi anlamaz mesela. CERN'de bulunan 9600 süper mıknaşın yarattığı çekim gücünün dünyanın çekim gücünden doksan bin kat fazla olduğunu, bunun da atomun içindeki protona saatlerce tur attırabildiğini kabullenemez.

Cehalet bilimsel düşüncüyü tanımaz.

Akıldışıklıklarla sonuca ulaşmaya çalışır. Kimya onun için olur simya, tabii amaç da altın madenini karışımlarla yaratmak. O yüzden bilimsel olarak CERN'de protonların saniyede 11.245

kere döndüğünü kabullenmez, buna ilahi bir neden arar. Zaten 27 km boyunca bir atom altı parçacığının yol alması çok uzağındadır cehaletin. Akı kesmez dünyanın yuvarlaklığına, algısı kadarıyla gördüklerine şaşırır. Yer çekimine rağmen dünya yuvarlaksa, yürüyüp bir yere geldiğinde niye göğe yükselmediğine... **Cehalet neden sonuç ilişkisine değil, çıkar ve korkuya dayalı itirazsız itikatlara inanır.** Mars'taki su buharı değil uzaya çıkmanın günah olup olmadığına bakınır, ne Aristo'nun ay tutulmasında dünya yuvarlaklığını görmesine ne de Apollon'un görüntüleriyle dünyanın yuvarlaklığını ilk kez görmesi onun cehaletinde yer bulmaz.

Cehalet hep güçlünün yanındadır. Ezen, baskın toplumsal grupların maşası olur. İlkel toplumdan günümüze, cehaleti yöneten büyücüden ruhban sınıfına, tüm cehalet profesyonelleri zalimliğin yedek anahtarıdır. O yüzden TÜBİTAK projesinde imam eriği değiştiricisi, namazın sosyalleşme projeleri cehaletin finale bıraktıklarıdır. Çünkü cehalet için CERN'de hızlandırılan parçacık, Tanrı'ya şirk koşmadır. Ama bilimden uzaklaştırılmış kuantum güzel şeylerin olması için iyi düşünmenin yeteceği andavallığıyla sınırlandırılır. Bilimsel kuşkuculuktan uzaklaşınca, fasulyeye güzel söz söyleyerek cehaletle çimlendirilmesi hızlandırılmaya çalışılır. Tıpkı Manavgat'ta ödül alan İmam Hatipli öğrencinin deneyde canların gıdası dua ile örtü altı seracılıkta üretimi arttırmaya çalışması olduğu gibi cehaletin danışkası.

Cehalet tutucudur. Suudi kadına araba sürdürmez, kendisini göstermez. Çünkü kendine güvenmez, öğrendiği kalıcı gelenek yaşamını ancak sürdürecektir.

Cehalet kıskançtır. Paylaşmak istemez, estetik yoksunudur, put korkusuyla eser parçalar; anıt, heykel düşmanıdır. Tutarlılıktan korkar cehalet. Bir dediği diğerini tutmaz ama bunun farkına varmaz. Bu konuda da eleştirildiğinde saldırganlaşır ve vahşi hayvandan bir farkı kalmaz.

Cehalet çabuk örgütlenir, çabuk yükselir.

Nazi Almanyası'nda ari ırktan üç çocuk yapana madalya verilir. Hastalıklı ari ırk yetiştirmek için sadece anne rolü biçilmiş kadınlar cehaletin gücüyle Nazizm'i yükseltir.

Cehaletin iktidarı ele geçirmesi, duyguları sömürmesiyle daha hızlı olur. Örgütlü cehalet gücü ele geçirdikten sonra geri almak çok zordur.

Cehalet sırlar dünyasına inanır. Belirsizlik ve bilinmezlik arayışı değil, kabul sorunudur. Akıl ve bilimin öncülüğü yerine kismet, kader, fitrat, takdir-i ilahi yalanları yerini bulur. O yüzden Higgs bozonu, atoma kütle kazandıran unsuru

bulmaya karşı çıkar, yerine ilahi güçler önerir.

Cehalet çabuk sinirlenir. Sesi yüksek çıkar, bağırma haklı olma kanıtı sayar. Demagoji, karşılaştırılmayacak örneklerle mantık sıçramaları, cehaletin jargonu, manifestosudur.

Cehalet için ateş, yaratıcı, ısıtıcı, keşfedici değil tüketici, yok edicidir. Cehalet kitapları, düşünceleri hep ateşe atmıştır. Giordano Bruno ya da Metin Altıok ya da Jan Dark ya da Nazilerin kitap yakma ayinleri aslında birbirinin aynısıdır.

Akıl boşa kalınca her Ramazan'da kulağa kaçan yağmur damlası, sosyal medya kullanımı ya da uzaya çıkmanın, kaçak suyla çiçek sulamanın günah olup olmadığı uzun uzun tartışılır.

O yüzden civa 2 tiyosiyanat yakılıp oksijenle buluşunca yılan şekli alması, yüzlerce yıl birçok uygarlıkta insanları olağanüstü güçlerle donandıkları yol gösterici, büyücü önder, peygamber oldukları kandırmamacası için kullanılmıştır.

Cehaletin en verimli alanı siyasettir.

Özü inanma ve itiraz etmeme olunca soru sormama, buyrulana yapma, eleştirel tavır almama cehaletle siyasette yükselmeyi getirir. Cehaletin elbet sizin de gözlediğiniz başka pek çok özelliği vardır, önemli olan farkına varmak ve karşı durmaktır.

Sahi bu yazıda anlatılanlardan sizin de gözlediğiniz ya da fark ettiğiniz cehalet örnekleri, çevrenizdeki insan ya da kurumlarda da var mıdır?

Can Bonomo

iki çocuk

İki paralel çizgi çekti bizi kader
Birimizden biri silinene kadar
Yan yana ve fakat asla beraber değil
Ne güçlü doğduk diğerlerinden
Nerede şu İstanbul'da yaşamak kadar cesur
Bir avcumuza alırdık yaralı kuşları
Hangi şehrin bu şiiriyle şairi meçhul
Bir de meşeler bölüşürdük şeffaf bu neşeden
İncecik iki ipin üzerinde
İncecik iki mağdur çocuk
İki paralel çizgi çekti bizi kader
Sırtıta savaştırdı
İhtimaller vardı başka çizgilere kesişen

Uçurtma uçuralım dedik misal hava güzeldi
O gün başladı yağmur

Durmadı

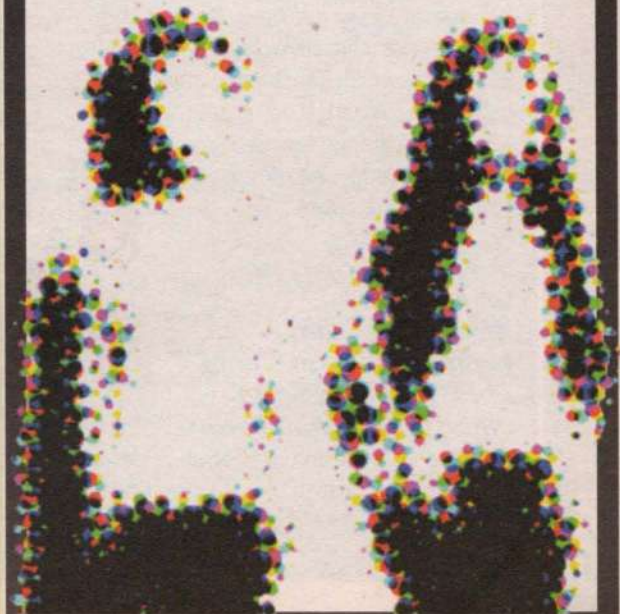
Kader güneşi ustalıklı savuşturdu
A' noktalarını B' noktalarıyla kavuşturdu
Birçok uçurtmalar taşıdık sırtımızda çoğaldılar

Uçmayan

Biz iki paralel çizgi bu sayfalarda yan yana
İki dümdüz kurşun kırı
İki yaşlı küçük çocuk
Gün battı mı el ele
Karanlıkta can cana
İki paralel çizgi çekti bizi kader

Yan yana

Ve fakat asla beraber değil

ne iş olsa yaparım...

Kemal Abi'nin ünlü defterlerine göz atabilen bir mahalleli kahvenin ortasında şöyle bağırmıştı: "Bu adam bütün mahalleyi havaya uçuracak, adam atom bombası yapmış!"

"Workshop açıyoruz" dedi heyecanlı heyecanlı, etrafındaki küçük kalabalığa aldırmadan ayağa kalkıp bahriye çiftetellisini mırıldanmaya ve oynayamaya başladı. Kalabalığın içinde "Tutun lan şunu, iyice tozuttu herif" diye bağırdı birisi, bir diğerinin "Vorkşop ne lan?" dediği duyulmadan kayboldu kalabalığın gürültüsü içinde.

Kemal Abi'nin ilk tozutması değildi bu; ilk Türk kahvecisini açtığında, ilk vitamin barını açtığında ve ilk karavan parkını açtığında da çevresindekileri üzmüştü. İlk psikolojik sorunlarının baş gösterdiğini memleketin ilk dijital radyosunu açıp 7/24 Paul Anka dinlettiğinde anlamışlardı aslında. Annesinin "Oğlumu hastaneye yatırın" uyarısıyla mahalleli torpil bulup 26 gün Bakırköy'de tedavi ettirmişti yıllar önce.

Kemal Abi aslında bir nalburdu ama kafası başka türlü çalışırdı. Babadan yadigar dükkanı ön taraftan bakılınca bir nalburdu ama dükkanın arka tarafında bin çeşit fikir birbirine karışırdı. Kemal Abi'nin ünlü defterlerine göz atabilen bir mahalleli kahvenin ortasında şöyle bağırmıştı: "Bu adam bütün mahalleyi havaya uçuracak, adam atom bombası yapmış!" **Mahallelinin yarım aklıyla tercüme ettiği atom bombası, uzaktan kumanda edilebilen bir araba projesiydi adı da "Atom"du.** Çünkü Kemal Abi'ye göre sadece bir dakikada 10 kilometre gidebiliyordu. Bu projenin defter aşamasından atölye aşamasına geçtiğini gören olmamıştı ama bu insafsız dedikodu Kemal Abi'yi 3 gün karakolda tutmaya yetmişti. İnsafli komiserin "Bir daha eline tornavida alırsan, savcılıkta anlatırsın derdini" uyarısıyla bir daha "Atom" projesinin esamesi okunmamıştı.

Teknik buluşlardan sosyal buluşlara geçiş süreci sancılı olmuştu. Tuhafiyenin önce şarküteri sonra internet kafe olması, kahvaltıcıya dönüşmesi ve sonrasında kahve dükkanına evrilmesi topu topu 1 yıl sürmüştü. Tutarlılık sadece dükkanın ismindeydi, "Bahar Tuhafiye" "Bahar Şarküteri" "Bahar Kahvaltı Salonu" "Bahar Kafe." Herkes biliyordu Bahar'ın kim olduğunu, "İşsiz güçsüz adama kız vermem" diyen Sabri Baba'nın kızı, güzeller güzeli Bahar'dı o. Hani bakmaya kıyamadığı mavi gözlerin, güneşte pırl pırl parlayan sarı saçların, süt gibi bembeyaz tenin sahibi Bahar. "Tuhafiyecilik iş değil mi?" demişti Sabri Baba'nın saçma bahanesine karşı dikilerek... Keşke sesimi yükseltmeseydim diye düşünmediği yıllardı, gencecik kanı kaynayan ve çok seven bir gençti o zamanlar. Bahar mahalleden taşınmıştı bir yıl geçmeden, ne olduysa sonra olmuştu zaten. Adı "Bahar" olan bir sürü girişimcilik örneğiyle tanışmıştı mahalle.

Anlamadığı işleri yapmaya çalışan Kemal Abi kısa sürede batır olmuştu ama yılmıyordu.

"Bahar adını yaşatmayan Kemal yaşamasın ulan!" diye bağırmıştı bir sahur saatinde, dayak yemesine ramak kalmıştı da Ramazan davulcuları

kurtarmıştı, kendisini tanımayan bir mahallelinin elinden.

"Bahar Workshop" dedi alındaki sirkeli bezi yere atarak, şimdi bu işler moda, açıyorsun dükkanı, süslü birkaç İngilizce kelime bitti gitti..." Kemal Abi'nin etrafını sarmış kalabalığın içinden birisi merakla sordu "İyi de abi ne öğreteceksin? Workshop dediğin okul gibi bir şeymiş..." Kemal Abi oturduğu yerden fırladı, "Adı Bahar olsun yeter, her şeyi öğretirim, alırım hocaları tiyatroya öğretirim, kasaplık öğretirim, resim yapmayı öğretirim... Öğreten benden iyi mi biliyor?" Elbette öğreten Kemal Abi'den iyi biliyordu ve Kemal Abi maalesef sadece tuhafiyecilikten anlıyordu. Çıtçı, düğme, hazır dantelden anlıyordu ve artık kimse bunlarla ilgilenmiyordu. Sabri Baba haklıydı, Kemal Abi aslında işsizdi. "İşsiz değilim ben" kafasıyla yaptığı her işte de bir işsiz olarak devam etti, ne işin patronu olabildi ne ustası. Bahar'ının ismini tabela yaptırmak yetmiyordu, ışıklı neonlarla "Bahar Workshop" yazmak hiç yetmiyordu.

Kemal Abi'yi vorkşop fikrinden caydırmak için 1 ay uğraştılar, küçük bir doktor müdahalesiyle ilaçlarının günü gününe alınması sağlandı. 15 günlük bir yayla tatiliyle ilaçların etkisini yumuşattılar ve tamamen iyileşmiş biri olarak mahalleye döndü. Toplam 1 yıl 4 ay 27 gün sonra iyileşmiş sağlıklı bir insan olarak sevenleriyle buluşmuştu ve mutluydu. Geleceğe dair fikirlerini anlatmıştı birkaç dostuna, "Önce Bahar gitti aklımdan sonra abuk sabuk iş fikirleri, şimdi rahatım, boşuna ziyan ettik koca ömrü" demişti dinleyenleri umutlandırarak. Sonra çayını karıştırdı keyifle, büyük bir yudum aldı, hoşuna gitmişti tadı ocakçıya seslendi, "Çayı değiştirmişsin, güzel olmuş!" **Ocakçı müşterisinin memnuniyetinden mutlu oldu, Kemal Abi'nin yanında bitiverdi, "Değiştirdik abicim, artık 'Bahar Çay' alıyoruz."** Kemal Abi'nin etrafındakiler sandalyelerinde dikildi, "Bahar!" Kemal Abi'ye en son söylenecek isim değil miydi? Kaç kere konuşulmamış mıydı bu konu? Gözler Kemal Abi'ye çevrildi,

Kemal Abi tadını beğendiği "Bahar Çay"dan bir yudum daha aldı, bardağını tabağa indirdi ve bağırdı, "Buldum! Bahar Ekmek Çeşitleri! Ceket almazsın ama ekmeği mecbur alacaksın..." Kemal Abi hızla kahveden çıktı, arkasındakiler hiçbir hareket yapamadan şaşkın gözlerle arkasından bakakaldılar. O gündür bu gündür Kemal Abi'den haber alınamadı, polisin yaptığı araştırmalar boşa çıktı, ütöpik bir dedikodu dışında bir haber mahalleye ulaşmadı... "Bahar evlenmiş boşanmış, Kemal'i aramış beraber Almanya'ya gitmişler. Bahar GmbH diye ortak pastane açmışlar, paraya para demiyorlarmış..."

"İşsiz değilim ben" kafasıyla yaptığı her işte de bir işsiz olarak devam etti, ne işin patronu olabildi ne ustası.

marx ve döner kebab

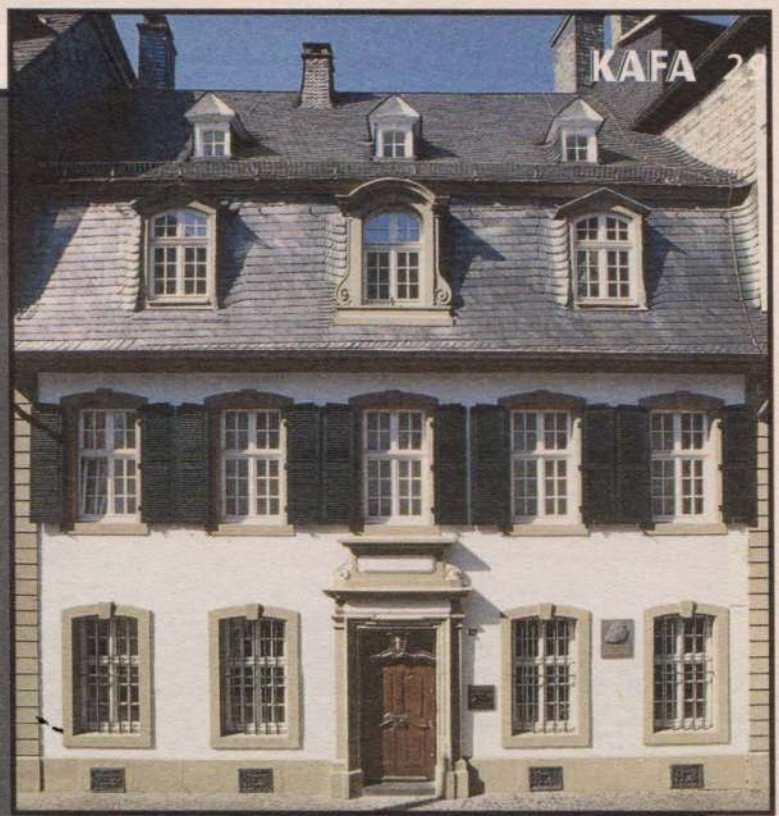
O yıllarda, müzenin kütüphanesinde oturacak yer bulmak neredeyse olanaksızdır. Karl Marx, evlerinde yakacak olmadığı için kütüphanenin ısıcağına ve rahat koltuklarına sığınan insanlar arasında ünlü eseri "Kapital"i yazmaktadır.

İngiliz rehineci, satmak üzere sofa takımını getiren adama şüpheli gözlerle bakar. Çünkü her parçanın üzerinde Argyll Dükü'nün arması vardır. Karşısında duran sakallı satıcının hırsız olduğunu düşünse de adamın konuşması ve davranışlarındaki beyefendilik de kaçmaz gözlerinden. Rehineci, polis çağırmadan önce satıcıyı tanımaya karar verir. Sohbet esnasında anlar ki önündeki gümüş sofa takımı gerçekten de ünlü İskoç ailesine aittir ve satıcının karısı Argylllerin soyundan gelmektedir.

Karısının çeyizi olan sofa takımını satmak zorunda kalan adamı, sabah ondan, akşam yediye kadar Londra'daki "British Museum"un kütüphanesinde çalışırken görürüz. Hayır, o kütüphanede görevli bir memur değildir. Gün boyu kitap okumakta ve elinde kalem, başını oturduğu masanın üstündeki kağıtlardan hiç kaldırmamaktadır. O yıllarda, müzenin kütüphanesinde oturacak yer bulmak neredeyse olanaksızdır. Karl Marx, evlerinde yakacak olmadığı için kütüphanenin ısıcağına ve rahat koltuklarına sığınan insanlar arasında ünlü eseri "Kapital"i yazmaktadır.

Marx'ın önünde, 1841 yılında felsefe alanındaki doktora tezinin kabulüyle, evindeki sofa takımını satmaya ihtiyaç duymadan varlık içerisinde yaşayacağı parlak bir geleceğin kapıları açılmıştı oysa... Ama o, mezun olduğu liseden ayrılırken yolunu çizmişti. Trier'deki okulunun son gününde arkadaşları gibi müdür ve öğretmenlerine yaptığı geleneksel veda ziyaretinde, ikinci müdür Loers'in kapısını çalmamıştır. Loers, okulun siyasi polisliğini de yapmakta ve kurallara körü körüne uymayan, sorgulayan, düşüncelerini özgürce dile getirmekten çekinmeyen öğrencileri rapor etmektedir. Karl Marx, sadece sofa takımını değil, giysilerini de rehineciye sattığı ve bu nedenle sokağa çıkamadığı günlerde bile şakacı ve neşeli tavrından ödün vermiyordu. Masasındaki, ezilen, emeği sömürülen insanların hakları için düşüncelerini yazdığı kağıtlardan yaptığı gemileri çocuklarıyla beraber etrafında topladıkları içi su dolu çamaşır leğeninde yüzdürüyor, ailesiyle yaptığı kır yürüyüşlerinde masallar anlatıyordu. Zor günlerinde içini yalnızca, yazdığı mektuplarla en yakın arkadaşı Engels'e döküyordu: "Eşim hasta, annem yatakta. Helene'in sinir nöbetleri tuttu. İlaça verecek param olmadığı için doktor da çağıramıyorum. Son hafta ailemi ekmek ve patatesle doyurdum. Bugün bunları da alıp alamayacağım kuşkulu."

1994 yılında, Londra'ya davetli olarak gittiğimiz bir etkinlik nedeniyle, şair Kemal Özer ile birlikte Karl Marx'ın mezarını ziyaret etme olanağını yakalamıştım. Marx'ın yattığı Highgate Mezarlığı'na girmek ücret karşılığındaydı. Yanlış anımsamıyorsam adam başı bir pound vererek girdik içeri. Mezarında, yaklaşık üç metre boyunda granit bir kaidenin üstünde büyük bir büstü vardı Marx'ın. **Değişik ülkelerden gelen insanlar sessizce duruyorlardı, yedi dil bilen, "Yabancı bir dil, yaşam kavgasında bir silah gibidir" diyen filozofun önünde.** İki Afrikalı ziyaretçi vardı "Moor"un... Moor, herkese bir lakap takan Marx'a, esmer teni ve kara sakallarından dolayı ailesinin uygun gördüğü bir addı... Moor, "Zenci" demektir... Bu mezara ilk gömülen 1881 yılında Marx'ın eşi Jenny Von Westphalen'dir... İki yıl sonra da Marx, lise yıllarında aşık olduğu ve on yedi yaşında nişanlandığı sevgilisine

kavuşacaktır. Marx'tan altı gün sonra da beş yaşındaki torunları Harry girer, dedesinin ve anneannesinin koynuna... Ve 1890 yılında, yedi yaşında yanlarına aldıkları, çocuklarından asla ayrı tutmadıkları evin her işini yapan, Marx ailesine emek veren Helene Demuth... Emekçilerin alın terini savunan Marx, Londra'daki mezarında evinin emekçisiyle birlikte yatmaktadır. **Marx'ın Helene'le satranç oynadığını ve kazananın genellikle hep Helene olduğunu bildiğimden, bir ziyaretimde satranç taşı bırakmışım mezarlarına.**

Dünyanın her yerinden onca insanın ziyaret ettiği mezar, aslında Marx'ın mezarlıkta gömüldüğü ilk yer değildir. Gerçek mezarlık daha içerilerde ve zor bulunan bir yerdedir. 1954 yılında, Marx'ı ziyaret edenlerin her yıl daha da çoğaldığını gören mezarlık yönetimi, ünlü düşünürün mezarını daha görünür olan ve kolay bulunan bir yere nakletmeye karar verir.

Bu kararın nedeni şüphesiz ki, daha çok ziyaretçi çekmek ve bu sayede daha çok para kazanmak isteğidir. Ne gariptir ki, emekçilerin hakları için sefalet içerisinde yaşayan Marx'ın yeri değiştirilen mezarına şu sözleri yazılmıştır: "Filozoflar şimdiye değin değişik yollardan dünyayı yorumladılar. Oysa aslolan onu değiştirmektir."

Girişte birer pound ödeyerek içeri giren ziyaretçiler, cenaze masraflarını karşılayamadığı için oğlunu elleriyle evinin bahçesine gömmek zorunda kalan ve o gece üzüntüden saç, sakalı beyazlaşan, halkın tabiriyle yıldız düşen Marx'ın mezarında, yaldızlı harflerle yazılı şu sözü okurlar: "Dünyanın bütün işçileri birleşin!" Oysa Marx'ın ilk gömüldüğü mezar istediği gibi gösterişten uzaktı ve üzerinde çimen vardı... Biraz yaban sarmaşığı... Ve birkaç gül ağacı...

Yine aynı yıl, 1994'te, Marx'ın doğduğu kent olan Trier'de, müze yapılan evini ziyaret etme olanağı bulmuştum... **Müzenin hemen yanındaki binanın giriş katı dükkandı ve içeride müşteri olmasa da bir adam döner kebab kesiyordu... Marx'ın evinin hemen yanı dönerciydi!** Dükkan sahibi, verdiğim selamı başını bir anlık çevirerek aldı ve hazırlamış olduğu sandviç ekmeklerine kestiği dönerleri doldurmaya koyuldu. İkimizin de Karadenizli olduğu anlaşıldıktan sonra sordu: "Yan tarafa geldün değil mi?" Karadenizlilerin şakacı tavrıyla yanıt verdim hemşerime: "Evet ama yaramaz adammış bu Marx." İşte o an, sanki ailesinde birine söz söylenmiş gibi elindekileri tezgaha bıraktı ve döndü: "Ula kim dedi onu sana? Bu evliya gibi adamdır... Buna dünyanın her yerinden millet geliy... Gelenlerin hepsi de akli başında, okumuş, adam gibi adamdır... Tanimaz mıyım? Bak, birazdan otobüsler gelecek. Döner yetiştiremiyorum, hazırluk yapayım. Bunun sayesinde ekmeğimizi yiruk, beli doğrulttuk... Yaramaz adam olsa habü kadar adam gelir miydi buraya. Dünyayı kapısına yığdı ula!" Marx hakkında yapılmış ve hayatta duyabileceğim en ilginç yorumla karşı karşıyaydım. "Peki" dedim, "Ziyaret ettiniz mi hiç?" Son derece mahcup bir ses tonuyla: "Hemşerim, ona çok ayıp oldu... Temizlemek için dükkani suyu vuriyorum yere, kapatırlar orayı!" Dükkanından çıkarken gülümsememe Arif Dino'nun aklıma gelen şu dizesi de karıştı: "Döner kebab dönmez olsun!"

Gökhan Dağıstanlı

meyhanede başlar şiir

Bir gün Bostancı'ya yolun düştüğünde, Hatay Restoran'a gidip Cemal Süreya'yı anarsın. Güneşin batışı her yerde güzeldir ama Bostancı'daki samimiyeti insana rakı içirir.

Bir akşamüstü ansızın, bir meyhanenin kıyısından savurursun kalbindeki oltayı. Çok da eskimemiş bir hatırayı çekersin karşı kıyıdan. Sadece hatırlaman yetmez. Bir de ıslatmak gerekir yeniden tutuşan külleri. Bir garson halinden anlar elbet, sormadan getirir 70'liği. Sosyal adaletsizliğin, her türlü emek sömürsünün yahut giden sevgilinin hüznünün bir balyozla kalbinde açtığı yaralara şifalı bir merhem gibi nüfuz eder henüz birinci kadehi. Suların beyazladıkça yüreğin büyür; oturduğun yerden üşüyen çocukların boynuna birer atkı dolarsın. Orta konfor meyhane sandalyesinden köy okullarının kimsesiz sıralarına defter kalem koyarsın. Sen masadan kalkmadan ruhun elleriyle besler sokak hayvanlarını. Yüzünde duygudaş bir tebessüm, ceketini çıkarır üşüyen bir dilencinin omuzlarına bırakırsın. Kimi zaman vakitsiz yiten bir dostun yokluğunda, kimi zaman ihanet eden sevgilinin boşluğunda çökersin meyhaneye. Bir dost eli hep omzundadır. Gözlerinden düşen bir damla kadehini bulursa, daha bir beyaz eder. Bir büyüğe danışırın ne gam ne keder kalır.

Sabahtan akşama bir yaşama telaşı ayırır insanı duygularından. Mecburen omuzlarsın günlük dertlerini meyhanenin girişine kadar. Bir sihirli değnek, seni kapısında karşılar. Üzüldüğüne, sıkıldığına değmeyecek ne varsa, oracıkta arınırın. Bir kez kalktı mı kadehler havaya, sonrası bir duygu patlamasıdır. Sonra kimi masadan neşe sıçrar, kimisinden hüznün. Çünkü her güzel duyguya körükle yaklaşır rakı. Daha ilk yudumda lüzumsuz yüklendiğin ne varsa alır sırtından. Kendinden beklemediğin bir cesaret kuşanır, haksızlıklara karşı aslan kesilirsin. O an karşında olsa patronun, yaptıklarını bir bir yüzüne vurup, basarsın istifayı. Mesele olmaktan çıkar to be or not to be senin için... Üçüncü kadehe doğru şairler dolaşır masa aralarında şiir okuyarak. Bir heyecanı vardır şiirin. Hüznünde gizli bir mutluluğu vardır. Gündüz duysan anlamazsın. Bir cesaret okuduğun şiirde öyle devleşirsin ki sen de şaşırırsın.

Birleştirici bir yanı vardır rakının. Dostların hayatlarını öyle iç içe sokar ki kendi anın diye başlar, can yoldaşınıninkini anlatırsın. Kadehini sana kaldıranı alır hayatının en önemli parçalarından biri yaparsın. Bu hem iyi hem kötüdür. Varlığı iyidir de yokluğu zordur çünkü sevdiklerinin. Safa Meyhanesi'nde birbirinin canına tutunmuş şairleri, sehipsiz değil arka arkaya yitirmemiz. Turgut Uyar'ı kaybetmeye kaç sene dayanabilirdi ki Edip Cansever? Kim bilir Cemal Süreya nasıl bir yalnızlığa düştü? Ne kadar kalabilirdi ki onca parçası koparılmışken; birkaç yıla kalmadı, o da bu diyardan göçtü.

Bazı şeyler söylenmez. İnsan bir duyuya anlar. Cemal Süreya'nın aklına, bir kadının Çiçek Pasajı'nda, akşamüstleri kadeh tutuşu geliyorsa, o kadehte rakı olduğuna şüphe etmezsin mesela. Gün gibi ortadadır. Güzeli bir kadının eline birçok içki yakışır ama zamanlı zamansız insanın aklına düşen kadın tutsa tutsa rakı kadehi tutar. Can Yücel gibi Kumkapı meyhanelerine dadanırsın bazen. Masanda altın zincir fasulye pilakisi... Kim bilir belki sabahları senin de açıklarda bulurlar leşini. Kurumsal kimliğine yakışmazsa yakışmasın; sana da sıcak gelir çöpçülerin elleri. O an sıyrılırsın dayatılmış bütün ahlak kuramlarından. Ne kadar kötü kokarsan o kadar iyiymiş gibi gelir ki o anın şartlarında gerçekten de öyledir. Son söylediğin yalanını bir izmarit gibi fırlatırsın aklından. Rakının şaşmaz bir dürüstlüğü vardır. Bir çakır keyif ruh halinde, ne kadar yalansız yaşarsan o kadar iyidir.

Bir meyhanenin köşe masasında, üç dört masa menzilli bir sesle başlarsın bir Attila İlhan şiirine. Rakının sana verdiği yetkiye dayandıkça yükselir sesin. Bakma; sen de sevmişsindir sonbaharla bir yağmur giyen kadını.

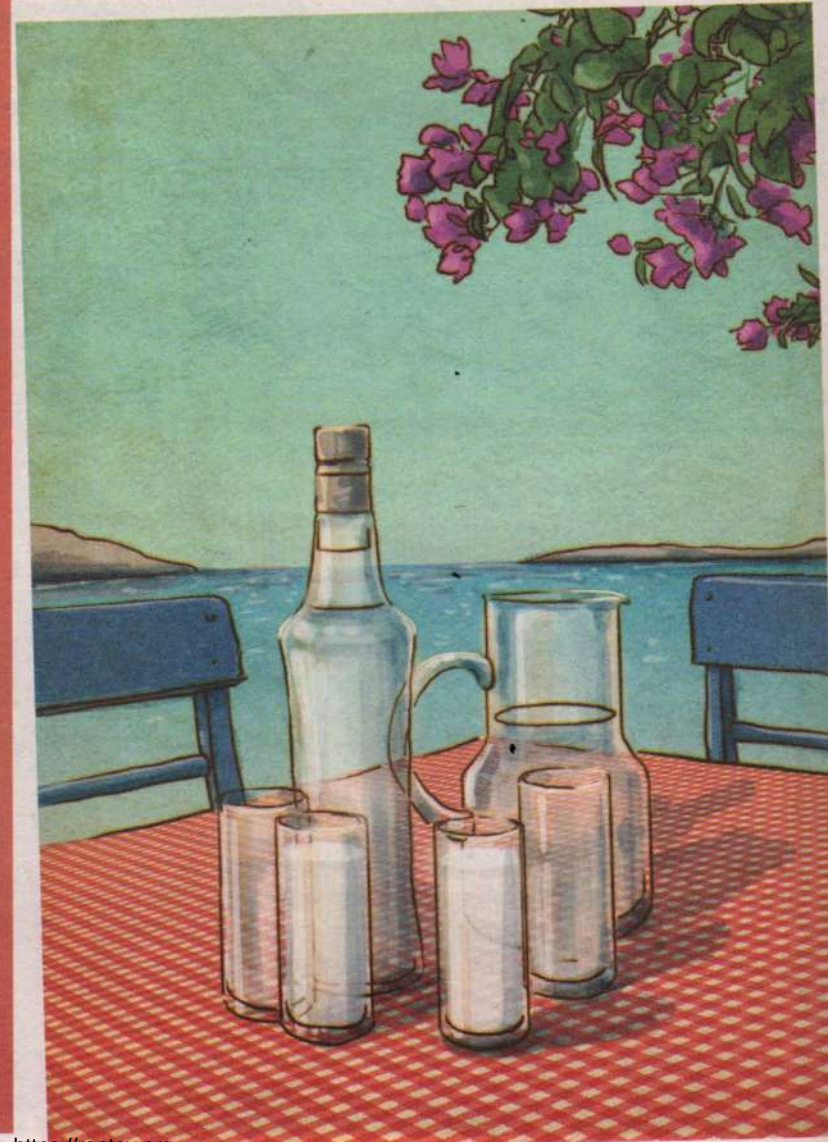
Adını mih gibi aklında tuttuğun o an seni görse, kaderiniz değişir. Zaten yanında olsaydı, bu hüznünden fersah fersah uzak olmaz mıydın? Şimdi kim bilir nerede, kiminle sevişir?

Bir gün Bostancı'ya yolun düştüğünde, Hatay Restoran'a gidip Cemal Süreya'yı anarsın. Güneşin batışı her yerde güzeldir ama Bostancı'daki samimiyeti insana rakı içirir. İki çay söylersen kalkmadan önce, birini muhakkak açık söyle. Ve utanıp sıkılma sakın, bir kadın sadece bunun için bile sevilir.

Platonik bir aşka ömür vermek her babayiğidin harcı değildir. Sevdığı kadına gerçek aşkın lirik bir dostluk olduğunu öğretmek zorunda kalmak da ne demektir?

Büyük aşkların gölgesinde kadehini tokuşturduğun sevgili, başkasının elini tutuyorsa o gün yıldızlara kaldır kadehini... Edip Cansever'in şerefine ancak böyle içilir. Belki sen de hiç uzun yolda yürürken görmeyeceksin sevdiğini ve senin payına da yağmurlar düşecek. O gün sevmenin tek başına bile güzel olduğunu unutma. Sevmek sahip olmak değildir.

Pırlı pırlı dalgalı bir denize karşı gelersen eğer, bir parça beyaz peynir, birkaç tane yeşil erik de söyle rakının yanına. Sonra sen de yan gel diz boyu sulara. Turgut Uyar gibi iyi niyetle gülümse insanlara. Biraz inatlaş Tanrı'yla. Seni üzen ne varsa bırakıp meyhanenin kapısına, hayata her gün sıfırdan başla...

İllüstrasyon: Ahmet Coka

Derya Topçu

carettaların umut ışığı

Fatih, 6 yıl önce bu sıralar, kamp bölgesi Antalya Belek'in yolunu tutuyor. Gideceği yer hakkında en ufak bir bilgisi yok. Kamp yerine vardığında bugün onca zamanını bu işe vereceğini kestiremediği 6 yıllık yolculuğu başlamış oluyor.

"Bana kaplumbağa terbiyecisi, ebe, ne bileyim bu tip lakaplar takıyorlar, hafif de gülerekten, kırılmıyorum ama. Ben o ceviz büyüklüğündeki canlıyı elime alıyorum ya, onun kendi yaşam alanına güven içerisinde kavuşmasını sağlıyorum ya, işte orada her şey bitiyor benim için..."

Fatih Polat 25 yaşında bir üniversite öğrencisi. Caretta carettalarla tanışması üniversitedeki hocası Doç. Dr. Deniz İnnal'ın vasıtasıyla oluyor. Deniz Hoca Burdur'da Biyoloji okuyan öğrencisi Fatih'e kendisinin gönüllü olarak daha evvelden carettalar için çalıştığını, konuyla ilgili bir kampa katıldığını, bunun ona çok şey katacağını, isterse onun da gönüllü olarak bu ekibe katılabileceğini söylüyor.

Fatih, 6 yıl önce bu sıralar, kamp bölgesi Antalya Belek'in yolunu tutuyor. Gideceği yer hakkında en ufak bir bilgisi yok. Kamp yerine vardığında bugün onca zamanını bu işe vereceğini kestiremediği 6 yıllık yolculuğu başlamış oluyor. "Kamp yerine gidince bir baktım korunması gereken müthiş bir doğa, desteğimle yaşam bulacak sayısız canlı var. Bu bana yetti. Öyle önemli bir parçamı doldurdu ki bir daha da bırakmadım" diyor coşkuyla... Her yıl mayıs ayında carettaların üremesini çeşitli biçimlerde engelleyen insan faktörünü yok etmek için olağanüstü bir çaba ve çok büyük bir özveriyle çalışıyor. Fatih kampa ilk gittiği dönemde kaplumbağaların yaşam döngüsünü öğrenerek başlıyor işe, arazi hakkında çalışıyor, koruma altındaki bölgeyi tam olarak içine sindiriyor. Kaplumbağalar karaya gelip yumurtladıkça, yumurtalardan çıkan yavrular denize kavuştukça

Fatih'teki tutku da büyüdüğüçe büyüyor. Carettalar 30 kilometrelik sahil hattında yuvalıyorlar, onların içgüdüsel olarak bin yıllar önce seçtikleri bu arazide şu an tam 60 tane otel bulunuyor. **Yavruların**

gece denize doğru yönünü bulmasını sağlayan ana nedenin ay ya da yıldızların ışığının denizden yansması olduğunu öğreniyorum. Yani carettalar gittikleri yerin deniz olduğunu ay ve yıldızların ışığından anlıyorlar. Fakat yapay ışık kaynakları bunlardan daha baskın olduğu için, otellerin olduğu yerlerde yavrular deniz yerine bu ışıklara yöneliyorlar. Bu ışıklara giden yavrular deniz yolunu kaybettiklerinden yaşamları ciddi tehdit altına giriyor. O yüzden Fatih ve arkadaşları, otelleri, yavruların

yumurtalarından çıkıp denize gidecekleri yaklaşık bir buçuk aylık dönemde saat 21.00'den sonra ışıklarını minimum seviyeye getirmeleriyle ilgili ciddiyeyle uyarıyorlar. Bu gönüllü ekibin uyarılarını otellerin gerçekten dikkate aldıklarını öğrendiğimde karnımın üstünden kalbimi geçerek boğazıma varan bir boşluk sanki balon gibi büyüyecek oluyor. Sanırım carettalar için sevindiğim kadar insanoğlu için de seviniyorum. Her yıl, 30 km uzunluğundaki sahilde, carettalar üremek için 2500 yuva kuruyorlar. Eğer onların suyla buluşması için buna engel oluşturabilecek insan faktörleri aşılabirise bu

100 bin yavrunun maviiliklere kavuşması anlamına geliyor. Fatih'in kanına giren heyecandan ben de nasibimi alıyorum. Çalışmaları ergin dişi deniz kaplumbağalarının yuvalamaya başladığı mayıs ayından yumurtalardan çıkan yavruların denizle buluştuğu eylül ayına kadar sürüyor. Bu işe gönülünü vermiş 45 yürek, birlikte özveri dolu bir çalışma yürütüyorlar. Gönüllülerin çoğu yine Fatih gibi üniversiteli pırlanta arkadaşlar. Çoğunlukla kampta sabah saat 4:00'te mesaieleri başlıyor. Gece çalışmaları içinse akşam saat 9:00'da arazide olup yine sabah 3-4'e kadar kumsalda çalışıyorlar.

Tutkusunu dinlerken "Yahu Fatih sen 12 ay olsa 12 ay yapacaksın bu işi öyle mi" diyecek oluyorum. "Kamp bittiğinde üzülüyorum. Yaptığımız işin güzelliği bir süreliğine elimizden kayıp gidiyor. Bu bambaşka bir duygu, hani anlatılmaz yaşanır derler ya, işte aynen öyle... Ömürlük olsa ömürlük yaparım, kesinlikle gücüm kuvvetim yerinde olduğu sürece kaplumbağalardan ayrılmayacağımı biliyorum" diye yanıtlıyor. Fatih Polat yüz binlerce canlıya yarenlik ederken esasında bir neslin tükenmemesine ve bütün bir ekosisteme hizmet ediyor. Sayılar onun için hiç önemli değil. Yaşama kattığı her bir canlıyla arasında çok yalın ve çok değerli bir ilişki var.

**"Ömürlük olsa
ömürlük yaparım,
kesinlikle gücüm
kuvvetim yerinde
olduğu sürece
kaplumbağalardan
ayrılmayacağımı
biliyorum."**

iyi ki doğdun Sezen...

Kenan Doğulu

sezen'e...

Civil civil kahkahan kuşlara şarkılar söyler sabahları, dert tasa bir anda bitiverir hayata mutluluk saçan sesin kulağıma çalınca. Notan öyle coğrafyasız ki yeri yurdu can... Renkler, şiiri kiskanır oldu cümlelerinin yüzünden. Su gibi şeklini buluyor sınırları çevredekilerin. Nehir gibi tekrarsız bir yenilenme içinde ahengin evrenle. Hadi soksunlar seni bakalım bir kalıba, kafes mi yaman sen mi cevval? Üst akıl, öte kadın, aklımın simyacısı, ne şahanesin. Bittiği yerde nefesi verensin insana. Üstelik etsin, kansın, yakınımızda, hayatımızdasın. **Anılarımız, şarkılarımız, aşklarımız sana bulanmış tepeden tırnağa...** Empati kurma yeteneğin çıkartır seni göklerimiz, başımızın üstündeki tahtına. Kraliçe arısı müziğin, iyi ki varsın, iyi ki doğdun koca kalpli minik serçem...

Aşkın Nur Yengi

hikayemiz
13 yaşında başladı

Sahnedeki ilk günümde beni yüreklendirdi. O... Şöyle ki; mikrofonda ilk ses denememi yaparken Sezen Abla salonda oturuyordu. Salona yayın

sesimi duyduğunda birden ayağa fırlayıp, "Benim sesim nereden geliyor?" diye sordu. Ben de heyecanla yanlış bir şey yaptığımı düşünerek kendimi kötü hissettim. **Hemen yanıma geldi, beni öperek, "Heyecan yapma, ses rengimiz benziyor doğrusu ben de bu kadar benzerliği beklemiyordum!" dedi.** Anılardan bahsetmişken bir de bu geldi aklıma... Sevgili Onno Abi ve Sezen Abla beni genelde gittikleri yerlere götürürlerdi. Yine böyle bir günde bir restorandaydık, sohbet burçlarımızı. Sezen Abla 13, ben 3 Temmuz doğumluyum. Sohbet yengeç burçlarının 6. hislerinin çok kuvvetli olduğu üzerineydi. Sezen Abla'yla kaş göz diliyle anlaşmıştık, benim hislerimin çok güçlü olduğunu abartarak, muzip ve komik üslubuyla anlatıyordu. Onno Abi ikna olmayınca onu inandırmak için arka masadaki kadının adının Necla olduğunu söyleyerek hafifçe arka masaya doğru, kadının duyacağı şekilde bu ismi tekrarladım, tekrarladım, tekrarladım... Biz Onno Abi'yi ikna çabalarında kadın aniden bizim masaya eğilerek: "Buyurun..." demesi de bize kapak oldu! Artık 7. histeydik! Çecen Akcu'yu hissetmediğim günüm yoktur. Neşemizle, sevgimizle herkesin "MİNİK SERÇE'si, benim "ŞEN PİLİCİM"dir.

Levent Yüksel

nadide insan

Yıl kaçtı hatırlamıyorum ama o zamanlar Taksim Meydanı henüz yıkılıp düz hale gelmeden hemen önceydi. Bir iş vardı, yanlış hatırlamıyorsam "Matine Suare" adında, duayen tiyatrocuların

oluşan zengin bir ekip kabare yapmaya karar vermiş, bir orkestraya ihtiyaç duymuşlar ve iş tabii ki bize geldi. Tiyatrocu ekip Mehmet Ali Erbil, Çiğdem Tunç, İlyas Salman, Nilgün Belgün, Ayşen Gruda gibi isimlerden oluşuyordu. Biz de Sertab'la bir grup yapmaya karar verdik ve birisi dedi ki "Konservatuvardan tanıdığım bir çocuk var, çok iyi piyanist ama yaşı küçük, o olabilir. Adı Uzey Heparı." Deneyelim dedik ve işe aldık. İşe başlayalı henüz bir hafta olmuştu ki Uzey'i işten çıkarmak mecburiyetinde kalmıştık çünkü yeni aldığı bir klavyesi vardı ve her parça arası en az 3 dakika beklemek zorunda kalıyorduk. Zira o zamanlar 3,5" disketlerde kayıtlıydı sesler ve diğer taraftan notalarını bulmaya çalışıyorduk. Bir başka arkadaşla devam ettik işe. Aradan yıllar geçti, Sezen'le çalışmaya başladık. Ve Sezen bir gün dedi ki "Yeni bir aranjör buldum." "Kimdir?" dememize fırsat vermeden "Uzey" dedi. Ve müthişti o zamanlar Uzey. Sonra bir de baktım ki etrafıma, hepimiz Sezen'in yanında yer almak için var gücümüzle çalışıyoruz. **Sütün iyi müzisyenlerin haricinde tiyatrocular, gazeteciler ve bu işle hiçbir alakası olmayan kişileri hep çekiyordu kendisine Sezen.** O'nun bu denli başarılı olmasını çekemeyenler de dahil herkesi... Yıllar su gibi geçtiğinde fark ettim ki Sezen'in yaptığı işte büyüklüğü tartışılmaz ama insanlığı çok başka. Başı sıkışan herkes Sezen'i arıyor. Mali destekten tut, ölüyorum yardım et diyenlere kadar çok ama çok insan tanıdım. Üstelik kendisine düşman olmuş insanlar da vardı. Elinden geleni ardına koymadan insanlık adına her şeyi yapar. O'na duyduğum saygı ve özeniş işte bu yüzden. Sezen benim hayatımda gördüğüm en nadide, en ince düşünen insan. İyi ki doğmuşsun Sezen, iyi ki seni tanıdım. Nice nice yıllara...

Murat Meriç

sezen aksu: u

TRT Arşiv'den...
Attila İlhan Sezen Aksu röportajı

Attila İlhan: Sezen merhaba, birden aklıma esti, sorayım dedim. Senin serçeliğin ile Edith Piaf'ın serçeliği arasında ne tür bir ilgi var?

Sezen Aksu: Sayın İlhan, Edith Piaf'ın soyadının anlamı "Serçe" demek. Ufak tefek olduğundan dolayı sanırım bu isim kendisine çok da uygun düşmüş. Bana bu Serçe adını takan gazeteci arkadaşım da sanırım aynı özellikten hareket ederek taktı bu ismi; yani ufak tefek, minyon yapılı olduğum için...

Lafı dolandırmadan söyleyeyim: Sezen Yazıya böyle başlamak sıkıntılı aslında. taşıyor. Yine de bunu söyleyerek başla. Hele ki şu tuhaf tartışma ortamında sa bir sakıncası yok. Seviyorum, seveceği üzecek, çok kıracak bir şey yapsa bile biliyorum- o güne dek yaptıkları onu sevmeye yetecek. Sezen Aksu, biraz da çocukluğum. Ben en sevdiğim şarkılardan biri "Kaybolan Y çocukluğum boyunca "koy şu benim ş kadar çok duydum ki... Koyardım, dinle Ne düşündüğünü hâlâ merak ederim. öncesinde bir İzmir Fuarı seferi sırasında ikiye ayırıyor ya, Sezen Aksu'da da dur ve sonrası, iki ayrı dünya. İlk bölümün **Sezen Aksu müziği tam da bu bile memleketin en büyük yıla olurdu.** O kadar yüksek bir zirve bu. Sonrasında niceleri var. "Serçe" ve içine sıradağ silsilesinin ilk adımı. Kendi isteği dışında, Sezen Seley adıyla çok genç. İstemediği, ortaya çıkmak d soyadı: Yapımcıların, yeni sanatçılara k akılda kalıcı olduğunu düşündükleri iş Sezen Aksu'nun ilk itirazı kendinden h yerleştirilen Seley soyadına -ki sonucu enteresan koleksiyon malzemelerinde Seley plaklarının üstü, yaldızlı bantla k 45'liğin iki versiyonunu bulmak mümkün Aksu yazarlar, koleksiyoncuların gözde "Aranjman"la başlattığı yürüyüşünü, k 1976'da piyasaya çıkan 45'liğinde yer

yaptığı büyü durmadı. O şenlendirdi bütün Türk "Serçe"yle a Atif Yılmaz Yeşilçam so alternatif d seferinde y ile arabeske "Sen Aylan damgasını '90'lı yılları "Gülümse" Yükselir"le sektirdi, ba "Bahane"ye "Optüm"e y söz ettirdi. Sezen" bun Özeti şu: Se pop tarihin şekilde kaz produktör "genç"lerd Heparı'ya,

Murat Meriç

sezen aksu: buluştuğumuz nokta

TRT Arşiv'den...
İlhan Sezen Aksu röportajı

Lafı dolandırmadan söyleyeyim: Sezen Aksu en sevdiğimlerden. Yazıya böyle başlamak sıkıntılı aslında. Tarafsız olamama riski taşıyor. Yine de bunu söyleyerek başlamak beni rahatlatıyor. Hele ki şu tuhaf tartışma ortamında safımı belli etmenin bilsakıncası yok. Seviyorum, seveceğim. Bir gün beni çok üzecek, çok kıracak bir şey yapsa bile -ki yapmayacağını biliyorum- o güne dek yaptıkları onu hayatımın sonuna kadar sevmeye yetecek.

Sezen Aksu, biraz da çocukluğum. Beni büyüten anneannemin en sevdiği şarkılardan biri "Kaybolan Yıllar". Çanakkale'de geçen çocukluğum boyunca "koy şu benim şarkıyı" cümlesini ondan o kadar çok duydum ki... Koyardım, dinlerdi. Dinlerken dalar giderdi. Ne düşündüğünü hâlâ merak ederim. Sahnede ilk görüşüm, 1980 öncesinde bir İzmir Fuarı seferi sırasında. 12 Eylül 1980, hayatımızı ikiye ayırıyor ya, Sezen Aksu'da da durum böyle: 1980 öncesi ve sonrası, iki ayrı dünya. İlk bölümün zirvesi "Serçe" albümü.

Sezen Aksu müziği tam da bu noktada bıraksa bile memleketin en büyük yıldızlarından biri olurdu. O kadar yüksek bir zirve bu. Ancak şahika değil.

Sonrasında niceleri var. "Serçe" ve içindeki şarkılar, uzun bir sıradağı silsilesinin ilk adımı. Kendi isteği dışında, Sezen Seley adıyla ortaya çıktığında henüz çok genç. İstemediği, ortaya çıkmak değil, kendine yakıştırılan soyadı: Yapımcıların, yeni sanatçılara kendilerince "sükseli" ve akılda kalıcı olduğunu düşündükleri isimler biçmeleriyle alakalı. Sezen Aksu'nun ilk itirazı kendinden habersiz plak kapağına yerleştirilen Seley soyadına -ki sonucunda, müzik tarihimizin en enteresan koleksiyon malzemelerinden biri çıkıyor ortaya: Sezen Seley plaklarının üstü, yaldızlı bantla kapatılmış. Sahafalarda, bu ilk 45'liğin iki versiyonunu bulmak mümkün: Yaldızlı bantın üstünde Aksu yazarlar, koleksiyoncuların gözdesi.

"Aranjman"la başlattığı yürüyüşünü, kendi besteleriyle sürdürdü. 1976'da piyasaya çıkan 45'liğinde yer alan "Olmaz Olsun"la

yaptığı büyük patlama sonrası, yerinde durmadı. O yıl gazino sahnelerini şenlendirdi, SAT Müzik Kervanı'yla bütün Türkiye'yi dolaştı. İki yıl sonra, "Serçe"yle alaturkaya selam çaktı, Atıf Yılmaz imzalı "Minik Serçe" ile Yeşilçam sokağında dolandı. Piyasanın alternatifi olacak şeyler yaptı, her seferinde yepyeni bir hat açtı. "Firuze" ile arabeske yeni bir yön verdi; "Sen Ağlama" ve "Git" ile '80'li yıllara damgasını vurdu. Orada da durmadı ve '90'lı yılların "büyük pop patlaması"nı "Gülümse" ile hızlandırdı. "Işık Doğudan Yükselir"le bambaşka bir alanda top sektirdi, başarılı oldu. "Deliveren"den "Bahane"ye, "Deniz Yıldızı"ndan "Öptüm"e yaptığı her "iş"le adından söz ettirdi. Son albümü "Biraz Pop Biraz Sezen" bunların dışında değil. Özeti şu: Sezen Aksu, memleket pop tarihine adını hiç silinmeyecek şekilde kazdı. Bunu söylerken üretkenliğinden, elinden tuttuğu "genç"lerden, Onno Tunç'tan Uzun Heparı'ya, Atilla Özdemiroğlu'ndan

Aysel Gürel'e çalıştığı isimlerden hiç söz etmiyorum bile...

En büyük özelliklerinden biri, dinleyicisiyle arasına kimseyi sokmaması. Çabası, şarkılarını "birlikte" söylemek için. Bir diğer özelliği, hep içinden geleni yapması. İlk plağından bu yana böyle bu. Zaman zaman tartışmaların odak noktasına oturması da bundan ama buna başta dinleyicileri, kimsenin itirazı yok. İsyanı isyanımız. Cumartesi Anneleri'nin sesi olmuştur, o günden bu yana çok şey yaptı Sezen Aksu. Son açıklamasında, işlerine kavuşmak için açlık grevi yapan Nuriye Gülmen ve Semih Özakça'ya verdiği desteği katmerledi. Doğru bildiği şeyin arkasında durdu, hiçbir zaman geri adım atmadı. Bu noktada, 2002 yılında çok tartışılan "Türkiye Şarkıları" başlıklı konserlerini hatırlatmak isterim. O yıl Diyarbakır'daki Newroz'a katılan Aksu, yüz binlerce insanın önünde, "yeni" şarkılar söylemişti. Bunları, farklı bir kurguyla ve zenginleştirilerek sunduğu "Türkiye Şarkıları", memleket topraklarında yaşayan halkların şarkılarını (ve şarkıcılarını) sahnesine konuk ettiği, "ortak" şarkıların farklı dillerde söylendiği bir projeydi: Sezen Aksu'nun Ermenice başladığı "Sarı Gyalın", Feriköy Vartanant Ermeni Kilisesi Korosu'nca Türkçe "Sarı Gelin"e dönüyor, "Makaram Sarı Bağlar / Löberde", Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Çocuk Korosu'nca Kürtçe ve Türkçe seslendiriliyordu. O dönem, bu konserleri "manidâr" ve "uygunsuz" bulanlar oldu. Sonrasında her şeye bir kulp bulan da onlardı zaten.

Tek tek albümlerini sıralamayayım, yaptıklarını saymayayım. Sayfalar yetmez zaten. Yekten şu iddialı cümleyi kurayım: Sezen Aksu, buluştuğumuz nokta. Herkesin bir Sezen Aksu şarkısı var, bunu çok iyi biliyorum. "Yok" diyen yalan söylüyordur. 12 yaşındaki Zeynep'le annesi Göksu'yu benimle buluşturan şarkı "Kış Masalı" mesela. Başkalarıyla başka ortak şarkılar bulabilirim ama bence hayatımdaki en anlamlı ve heyecanlı buluşma bu. Bunu sağladığı için bile Sezen Aksu'ya minnettar kalabilirim. Tıpkı anneannem gibi, Zeynep'in o şarkıda ya da çok sevdiği "İkili Delilik"i dinlerken ya da "Gözlerimde Bulut" gibi en olmayacak şarkıyı bulup defalarca döndürdüğünde ne hissettiğini, ne düşündüğünü çok merak ediyorum. **Merak ettiğim bir başka şey, bugüne dek onun şarkılarıyla büyüyenler, nasıl oluyor da ona bu denli düşmanca saldırabiliyor?** Eleştiri hakkımız baki ama bu, "saldırı"ya girdiğinde sonucu hoş olmuyor.

İki "özel" durumla bitireyim yazıyı, tarihe geçsin. Bu satırları bu dergide okuma sebebiniz Sezen Aksu. Ona bu sayfalardan selam çakıyor olmak, benim açımdan çok değerli. Bir başka değerli şey, iki yıl önce, Mustafa Oğuz sayesinde çok özel bir projede onunla buluşmam. 40. yıl konserlerinin repertuarını yaptım, sahnede seçtiğim şarkıları söyledi Sezen Aksu. Düşündükçe inanılmaz geliyor. Hele ki ilk konserin sonunda adımı zikrederek en sevdiğim şarkılardan "El Gibi"yi söylemesi, hayatımın sonuna kadar unutmayacağım bir hatıra.

Yine yeni bir doğum gününde Sezen Aksu'ya sayfalar, satırlar aracılığıyla selamımı yolluyorum. Söyleyeceklerimi söyledim, ekleyeceğim şey şu: Çok yaşasın!

10 Sezen Aksu şarkısı

Kaç Yıl Geçti Aradan (1978)
Kaybolan Yıllar (1978)
Firuze (1982)
Haydi Gel Benimle Ol (1984)
Sen Ağlama (1984)
Ünzile (1986)
Şinanay (1989)
Gülümse (1991)
Masum Değiliz (1993)
İkili Delilik (2005)

10 Sezen Aksu şarkısı daha

Gözlerindeki Bulut (1977)
Aşk (1978)
Sen (1978)
Bindokuzyüz kırkbeş (1984)
Ah Mazi (1986)
Bir Çocuk Sevdim (1988)
El Gibi (1988)
Kış Masalı (1989)
Son Bakış (1989)
Ne Kavgam Bitti Ne Sevdam (1991)

Özet: Trump ve avanesi, "iade-i itibar" amacıyla Afrika yollarına düşmüştür. Başta Amerika kamuoyu ve tüm dünyayı kendine hayran bırakacak cesaret yolculuğu, resmen başlamıştır...

Sabah...

BAKİM, GÜZEEL!

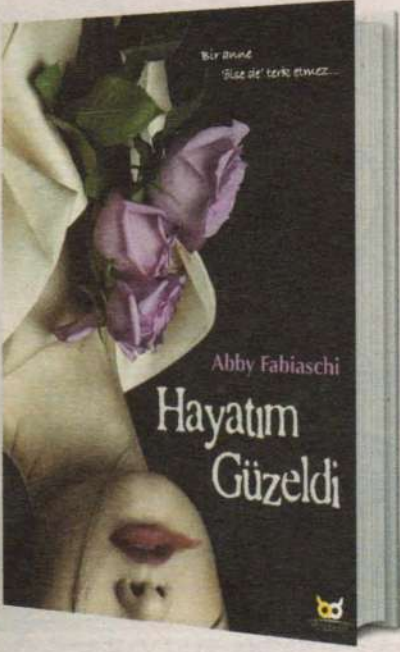
GÖNDERİN BUNLARI DA, ALTINA "KORKUSUZ TRUMP!" YAZIN KOCAMAN!

BUGÜNLÜK BU KADAR EKŞİN YETER. BENZERİMLE TRANSFERİ YAPALIM, BİZ HELİKOPTERDE DİNLENMEYE GEÇELİM!

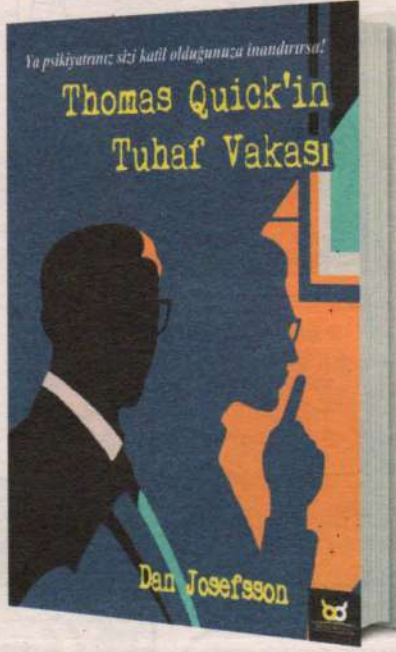
Aynı anda Amerika'da...

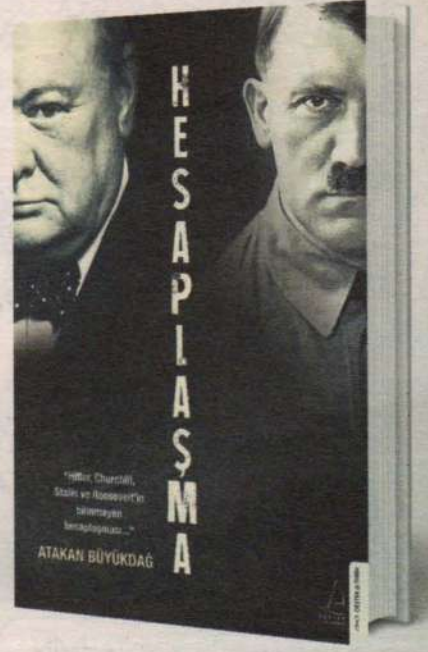
Pek çok yerde ağlatan ama zaman zaman da güldüren *Hayatım Güzeldi* okura sevmenin, kaybın ve iyileşmenin her anını en yalın haliyle yaşıyor.

Abby Fabiaschi
HAYATIM GÜZELDI

Thomas Quick'in Tuhaf Vakası, uyuşturucu ve ilgi bağımlısı bir adamın yanlış psikanalistlerin elinde, ağır ilaç kullanımıyla birlikte nasıl bir oyuncağa dönüştüğünün hikâyesi...

Dan Josefsson
THOMAS QUICK'İN TUHAF VAKASI

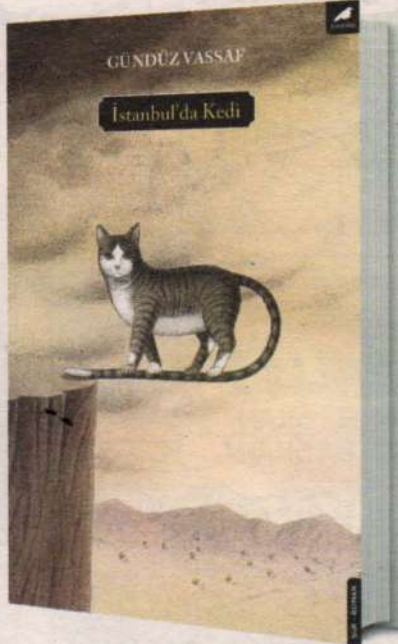
Hitler, Churchill, Stalin ve Roosevelt'in bilinmeyen hesaplaşması...

Atakan Büyükdag
HESAPLAŞMA

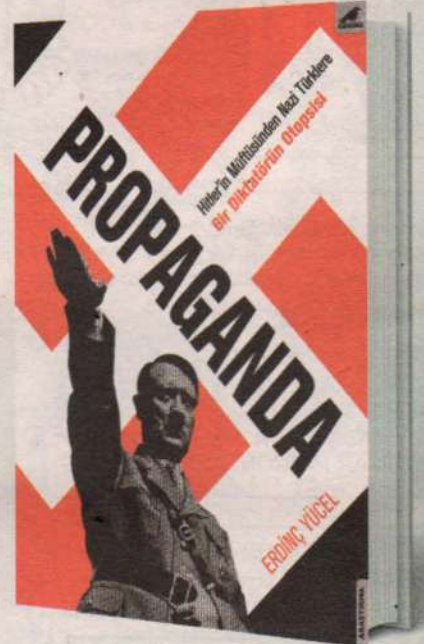
Halikarnas Balıkçısı ve mensubu olduğu Şakir Paşa ailesinin Osmanlı'dan Cumhuriyet'e uzayan şaşırtıcı hikâyesi... Tutkulu bir aşk ve bir cinayet...

Sevim Kahraman
KARANLIK VE MAVİ

Ondan insanca davranmasını beklediğimize göre, nankör biz miyiz?

Gündüz Vassaf
İSTANBUL'DA KEDI

Bir Tek Adam, asla tek bir adam değildir.

Erdiñç Yücel
PROPAGANDA

Cem Davran

peyman teyze unutuldu

Peyman Teyze'nin kapısı gıcırdamaya başladığında ciddiyetim iki kat artardı. Oynadığım oyuna benden çok inanır, sevgi dolu bir özen gösterirdi. Bir kere bile masalımı bozmadı inanır mısınız?

Küçük bir çatı katında yaşayan, yalnızlığın asil cümlesiydi. Tek başına, buruşmuş, kavrulmuş elleriyle hayata dokunan, gelincik sigarası söndükten sonra bile gözleri ışıldayan, çocukluğumun masal kahramanı.

Eski bir evin geniş terası, en dipte tek odalı bir malikâne. Çocuk boyumla bile zor sığıdığım mekânda, minnacık, belki de üç yüz yaşında bir kadın yaşardı. Masal bu ya; bir vardı bir yoktu. Bankacı oğlu Enver Abi ne kadar uğrarsa, soluk akması o kadar kolaydı. Lâf aramızda Enver Abi de başka bir kahramandı. Yeniköy Sahili'nde küçük bir sandalı düşlerinin baş köşesine oturtmuş, en ucuna da Moby Dick yazmıştı. İşte o sahilde beyaz balinanın bordasından belime ip bağlayıp beni denize attı ve ben o günden beri suya dokununca balık olurum. Derinlere yüzerim, uzaklara yüzerim, akıntıyla yüzerim, hayat çok üstüme gelirse akıntıya karşı bile yüzerim. Enver Abi sandalında ilk dublesini tamamlamadan büyürüm, kocaman olurum hatta yaşlanmaya başlarım.

Terasta her gün ayrı bir oyun kurardım kendime. **Değişik meslekler bulur, doğaçlamanın konusunu belirler ve bazen bir polis, bazen bir ayakkabı boyacısı, bazen bir doktor olur ciddiyetle işime gücüme bakardım.**

Peyman Teyze'nin kapısı gıcırdamaya başladığında ciddiyetim iki kat artardı. Oynadığım oyuna benden çok inanır, sevgi dolu bir özen gösterirdi. Bir kere bile masalımı bozmadı inanır mısınız? Toplayabildiğim ayakkabıları ustaca boyamaya, tamir etmeye çalışırken; usulca yaklaştı, bir terlik ve bir ayakkabıyı önüme bıraktı, ikisini de tamir edip boyar mısın usta dedi. Akşam alırım, buyur bu da ücreti. O bir lirayla Gelincik ve simit aldım, Enver Abi görmeden sigarasını ve tamiri mümkün olmayan ayakkabısını Peyman Teyze'ye teslim ettim. Küçük penceresinden gördüğü çocuk oyununa her gün yeni bir anlam katan o yumuşacık kalbi hiç unutmadım. Kızılderili çadırım yıkılınca, seri adımlarla gelip en kıymetli yastığını büyük reise hediye eden bilgeyi nasıl unuturum. Çadırın çöken bölümünü o yastıkla destekledim ve kabilem büyük bir trajediyi atlattı. Peyman Teyze dans eder gibi odasına dönerken anlamını bilmediğim sesler çıkarıyor, oracıkta bestelediği apaçi ağıtını söylüyordu. Kurtuluş Savaşı'nda orduları idare ederken, düşman cephesine sızıp bana bilgi getirmesi de büyük bir cesaretti. Ya acil servise

getirilen yaralı çocuğu hayata döndürürken, kanamayı durdurumama yardım eden hemşire? Uzay gemisini göktaş saldırısından korumaya çalışırken, mürettebatı sakinleştiren ikinci kaptan? **Peyman Teyze benim en kıymetli oyun arkadaşımdı.**

Okula başladım. Yorgun argın da gelsem terasa çıktım kimse yoktu. Hızlıca bir oyun kurdum, hiç ses çıkmadı. Seyyar satıcı oldum kapıyı çaldım evde kimse yoktu. Terasa bakan küçük pencerenin tam önünde türkü söyledim duyan olmadı. Belli ki artık oynamak istemiyordu. Onu yalnız bırakmıştım. Nerede olduğunu sordum, cennette dediler, inandım. Yaz oldu, annemin bolca akrabası bize misafirliğe geldi. Yatacak yer kalmayınca babam Enver Abi'den çatı katının anahtarını almış, ikimiz yukarıda yatacağımız oğlum dedi. Kapı açıldığında bütün hikâyelerimle dolu minnacık bir sarayla karşılaştım. O gece hiç uyumadım, hep oyun oynadım. Peyman Teyze oradaydı ve bana hep eşlik etti, kimseye çaktırmadım.

1974'te yine eski ama daha geniş bir eve taşındık. Son kez terasa baktım, tamir ettiğim terlikleri çatı katının girişine bıraktım, kulağımdaki Kızılderili ağıtıyla oyun dolu günlere veda ettim.

Sanki yazgımız böyleymiş gibi, çoğumuz en çabuk çocukluğumuzdan vazgeçiyoruz. Hayâl kurmayı hem kendimize hem de geleceğimize yasaklıyoruz. Küçük bir tahta parçasıyla masum bir dünya kurmaktan, bulutları çiçeklere benzetmekten, görünmez olmaktan korkuyoruz. Bize sonsuzluğu sunan bütün duygularımızı yok pahasına satıyoruz. Karşılığında aldığımız herneyse ona hayat diyoruz. Bazen yaşlı bir kadın masalımız oluyor bazen hiç tanımadığımız bir çocuk. Peyman Teyze hepimizin akrabası aslında. Biliyoruz onu, tanıyoruz ama göz göze gelmek istemiyoruz. Büyümek en azgın trajedimiz elbet. Tek bir bakışta bile buluşsak çocukluk kahramanımızla utanacağız, bilmem kaç yüzyıllık yükü taşıyamayacağız ve kalan zaman bize yetmeyecek anlıyoruz. İşte o an ne masal kalıyor ne de kahraman, tükeniyoruz. Masallarla birlikte o yüzlerce yıllık asaleti de unuttuk. Alt komşunun çocuğuna hayal bahçesi armağan eden Peyman Teyze'yi hiç yaşamamış sandık. "Bize ne oldu"lar arasında sıkışıp kaldık. **Kafamızı kaldırıp kiminle komşuyuz diye bakmadık. Görmeyen kalplerde nabız aradık ve el birliğiyle gözden uzaklaştık.** Çocuklarımızla masalları paylaşmadık. Kaskatı yüreğimiz övünç kaynağımız oldu. Peyman Teyze unutuldu, bir kez bile ağlamadık.

Çoğumuz en çabuk çocukluğumuzdan vazgeçiyoruz. Hayâl kurmayı hem kendimize hem de geleceğimize yasaklıyoruz.

Zafer Algöz

YANCITURAN

Tatlı dilli, komik, lümpen, küstah, bitirim, cahil cesaretli, futbolda ve atçılıkta bilgili... Ama yıllardır ya son ayakta ya da son maçta kaybediyor.

Beşiktaş'ta bir kahvede tavla oynarken görmüştüm Yancı Turan'ı. Oyun kaybedince suratı asılıyor, gözleri neredeyse bir çift zar gibi tavlaya akacak oluyordu. Ama işler yolunda gitmeye başlayınca sürekli yaygara yapıyor, karşısındaki rakibin zarına konuşuyor ve allem kullem eksik veya fazla oynayarak, gödezleme stili zar tutarak, zaman zaman tabelayı da kendi lehine çevirerek ve en nihayetinde tıpkı bir piton gibi avını yok ederek... Kendince büyük zaferini kutlarken dikkatimi çekti. Öylesine müthiş bir yaygara! Hani bilmeyen biri görse çok büyük para kazandı falan sanabilir. Oysa oyunu seyredenlerin içtiğini toplasan 6 çay ama Yancı Turan için 6 çaya verecek 18 TL çok büyük para. Zaman içinde arkadaş olduk. Çayına kahvesine, kıran kırana 7 sayı üzerinden maçlarımız oldu. **Bazılarını ben kazandım ama nasıl olduysa her defasında çayı kahveyi bana ödetmeyi profesyonelce becerdi.** Çok eskiden 3. ve 2. ligde, son dönemlerde amatör kümelerde top oynadığı dönemlerden kazandıklarıyla aldığı bir dairesi var. Daire dediysek 85 metrekare, 2 oda 1 salon, anasıyla beraber yaşıyor. Ama belirgin bir özelliği var; elini cebine hiç atmıyor. Bunu zaten delikanlı gibi de itiraf ediyor. "Abiciiiimm, ben yancıyım.

Adisyonları ve nakintoş (nakit) ödemeleri hiç sevmem. Eşin dostun cenazesini de düğününü de kaçırmam. Cenaze evinde gece duadan sonra yemek yoksa helvayı beklerim, güzelse 2 tabak, kötüyse yarısını yerim. 'Cümleten başınız sağ olsun'u çakar olay mahallini terk ederim. Düğüne giderim ama henüz kimseye çeyrek altını bırak, bir nazar boncuğu bile takmadım. Çalgıcı takımına hayatta yüz vermem, göz göze bile gelmem. Gelin ve damat benim masaya doğru gelirken bir vücut eskiviyle kendimi piste atarım. Davetlileri 'Ankara'nın Bağları'yla bağlar, oynaya oynaya kapıdan fıyar giderim.' Yancılıkta ilgili müthiş deneyimlerini gördüm Turan'ın. Bu işi çok çağdaş yapıyor. Cep telefonunun neredeyse tüm fonksiyonlarını çözmüş. Teknoloji sayesinde her boktan haberi var. Haberler, dedikodular, skandallar, yatırımlar, yarış ve diğer şans oyunlarıyla ilgili tüyolar daha internete düşmeden buna yağıyor. Tatlı dilli, komik, lümpen, küstah, bitirim, cahil cesaretli, futbolda ve atçılıkta bilgili... Ama yıllardır ya son ayakta ya da son maçta kaybediyor. Bunların hepsinden harmanlanmış bir sevimli yancı modeli Turan. Zaten sevimli olmasa, kim böyle adamı yanında gezdirir bu devirde? Ama tabii bu işin de raconları var. Sadece yediriyor içiriyor diye her adama yancılık yapılmaz. Kendini ve yanındakileri yoruyorsa hesabı bile beklemeden, babaannem öldü dümeniyle hayatından kaybolman lazım, böyle adamlarla su bile içilmez. Hem seni sevecekler hem de sen onları seveceksin. Muhabbetin orta yerinde birileri tatil, yurt dışı seyahati gibi organizasyonlar yapıyorsa ustalıkla kendini davet ettirmek zaten büyük bir iş ve tüm bunları 5 kuruş harcamadan yapabilmek... Sadece şapka çıkarıyorum Yancı Turan'a. Zaten hep davetli olduğu için yeme içme adabı da ders niteliğinde. Masaya ne gelirse oradan yemeliymişsin. İlk 3 duble rakıda hep saygıyla geriden gelip, son düzlükte şişeyi yanına alıp, sakilik dümeniyle geceyi bitirmek lazım. Ekstradan yemek söylemek asla yok... Masada hesap ödendikten sonra mekan sahibinin ikramı olan meyve tabakları ya da tatlı varsa fazla dikkat çekmeden biraz daha yüklenebilirmişsin. **Peki, masada henüz kimse hesabı yüklenmemiş ve yükleneceği de yok, iş Alman usulüne doğru gidiyorsa ne yapmak lazım?** Yancı Turan ders veriyor. Ya tuvalete gidip uzun bir süre çıkmazsın ya da aniden telefona gelen bir mesajla dışarda konuşacağım numarasıyla evine gidersin. Bu arada telefonu eve varıncaya kadar açmayacaksın. Telefonun şarjı (şarj) biter mi, biter değil mi? Hazır böylesine bir profesyonel bulmuşken sevgili dostum Mami, Yancı Turan'a telefonla ulaştı ve ondan yancılık konusunda danışmanlık hizmeti bile aldı. "Alo... Turan kardeşim,

çok zengin bir iş adamı Amerika'ya davet etti. Uçak, konaklama, yeme-içme her şeyi karşılayacak. 5 kuruş harcamadan tatil yapacağım. Yani yancıyım. Kıymetli tecrübelerinizden faydalanmak isterim. Büyük bir yancı olarak ne önerirsiniz?"

Şimdi Mami bu kadar net sorar da Yancı Turan durur mu? "Bak kardeşim öncelikle bu yağlı arkadaş bulduğun için tebrik ederim. Yancı olarak gideceğine göre şunlara dikkat et. Uçakla giderken davet sahibi kendine 1. sınıf, sana ekonomik bilet almış olabilir hiç sorun yapma. Amerika'da kendisi büyük odada kalırken sana sandık odası gibi bir yer de düşebilir, hiç

surat etme. Yeme-içme olaylarında dikkatli ol. Kendisine koca bir kuzu kol söylerse sen tavuk ye. Lüks viski ya da şarap içebilir, sen hep ucuz olanları iç. Haaa, seyahatin ortasında dönüş biletini garantilediğin anda Allah ne verdiyse giriş, hiç affetme! Bundan sonra böyle yağlı arkadaşlar ve dostlarla seyahate gidersen de beni aramayı sakın unutma!"

Bu işin de raconları var. Sadece yediriyor içiriyor diye her adama yancılık yapılmaz.

Yolunu kaybetmiř bir ÷lkede
yolunu bulmaya çalışan
bir gencin öyküsü...
Barış İnce'nin kaleminden.

Levent Erden

güncellemeyi güncellemek

Kuyruğumuzun peşinde gün boyu koşarsak yandık. Anında yakalamalıyız. Hemen. Şimdi! Yoksa bir sonrakine gecikiriz. Sonra da sonrakine...

Telefondaki halka oluşturan çizgiler döndükçe döner. Hiç bitmeyecekmiş gibi. Altında bazen o yazı çıkar: "... güncelleniyor!" Neyin neye dönüştüğü pek anlaşılmazsa da bir şeylerin bir şeylere dönüştüğü, hatta bir umut bir halta evrildiği varsayımı içe su serpme arozözü olarak kullanılır. Kavram, neredeyse birdenbire kullanım patlaması yapmıştır. Uzun süredir var olmasına rağmen.

Program güncellenir. Bilgisayar, telefon güncellenir. İndirilmiş bütün "app"ler sık sık güncellenir. **Posta, fotoğraf, sunum, saat... Yani ekranda ne varsa güncellenir. Güncellenmelidir de. Yoksa yanarsın. Kullanamazsın.** Erişemezsin, felç olursun. Etrafındaki bütün ekranlar sana güncellenmeni emreder. Olmadık uyarılar yapar. Uyarıyı gördüğünü, anladığını, yeniden yapacağına dair yemin ettiğini söylemezsen de zırnık ileri gidemezsin. Ekran donar! Bundan kurtulmak istendiğinde, teknolojinin dile yaptırdığı işkencenin cayırtılarına maruz kalınır: "Özdevinimli güncelleme!"

Otomobil demeyi-bile pek sevmeyip eski ahşap tekerlekli vasıtayı anlatan araba lafı tercih edilirken, "oto"ya da otomatik güncelleme yerine "özdevinim!" Devin devin nereye kadar? Güncellenmedikçe! **Bir de sürüm güncellemek var. Yapmazsan sürüm sürüm sürünebilirsin. Çünkü yeni sürüm varsa eskisinin hükmü kalmaz.** Ya da "arama motoru güncellemesi" oyunları. Eski gazinolardaki deste orta boy şarkıcının neonlarda adını sürekli yükseğe yazdırma çabasının benzeri, arama motorunda üstte çıkmak için verilir. O zaman güncelleme en meşru ahlak yoksunluğudur.

Güncelledikçe yükselirsin. Nereye ya da neye yükseliyorsan artık! Aramak, aranmak bulunabilirlik kadar değerli oluverdi. Yeter ki güncellen. Ama güncelleme, ekranlardaki dil dışında yenilenme, yenileme sarmalının dışında da dilimizde. Artık zam bile yapılmıyor. Fiyatlar günün koşullarına göre "güncelleniyor." İnanılmaz oranlarda. Ama maaşlar güncellenmiyor. Hep güncelleme yapıyoruz. Hele ekranla hayatın kesiştiği, iç içe geçtiği yerlerde! Sosyal medya profillerinde, fotoğraf, iş, adres, T. Uyar, C. Süreya şiiri güncellendiği gibi, "ilişki durumu" da güncelleniyor. Vakit kaybetmeden.

Hele fotoğraflar... Onların yenilenmesi için ne kadar zaman gerektiği hiçbir kullanma kılavuzunda yazmaz. Saç boyattıkça, yeni elbiseyle, tatilde, okulda, yatakta, aynada... Gerekirse günde birkaç kere! Zaten zurnanın zırt dediği yer de burası. "Güncellemek" kavramının ana unsuru "gün."

Yirmi dört saat, bilemedin uyanmaktan uyumaya on altı, on yedi saat! Bir ömür kadar uzun. Bin dakika! Demek ki bir "gün"de her şey bin kere değişebilir. Her dakika, değil dünyada, küçük kişisel hayatlarımızda bile değişiklikler oluyor. Telefonuna günde ortalama iki bin beş yüz vuruş yapan insanın anlatacağı, dinleyeceği, okuyacağı çok yenilik var demek ki! İnsanın hayatında dokunduğu kişi, konu, alan arttıkça ve arttırıldıkça değişim parametreleri de tavan yapıyor. Akşam gidilecek restoran, bakanlar kurulu, sörvayvır favoriniz, doların değeri, bu yazın transfer favorileri, instagram kedileri, Trump twitleri ve etkileri, siefo ile toplantı saati, tv program yayın saati... Her an hep değişiyor. Değiştikçe diğer parametreleri etkiliyor, değiştiriyor, yenilenmesi gerekiyor.

"Yakalayamayıp Iskalama Korkusu - YIK" kıskacında bir de tüm

değişikliklerin anında farkında olmak lazım ve onlara göre yeni vaziyeti belirleyecek kararlar anında almak lazım. Sanki hepimiz havalimanı kule görevlisiyiz; kalkacak yirmi dört uçak pistte, inecek kırk uçak gökte beklerken, üç uçak acil iniş isterken, erken inmeye çalışan devlet uçağı ve ambulans uçak ve iki pist ve rüzgar, yağmur, fırtına... Her gün.

Dolayısıyla "gün" kökü güncelleme için güdük ve yetersiz kalıyor. Yenilenmenin sıklık ihtiyacını gidermiyor. Geçmişe dair eski bir kavram haline dönüşüyor (kadere bak!). Kuyruğunu ısırmaya çalışan köpek gibi, başlangıç noktasına varan okla ifade edilen "hadi beni güncelle" işareti durumun vahametini netleştiriyor. Kuyruğumuzun peşinde gün boyu koşarsak yandık. Anında yakalamalıyız. Hemen. Şimdi! Yoksa bir sonrakine gecikiriz. Sonra da sonrakine... **O zaman "güncelleme" lafını da güncellemek gerekir. Hızlandırmak, günün gereğine uydurmak gerekir.** İhtiyaç anındadır. Şimdidir.

O zaman "anında(la)mak", "şimdi(le)mek", gibi kavramlar yaşamak için yapmak zorunda olduğumuzu tanımlar. Teknolojiye dayalı, hayatı dikte ederek motive eden kavramları çıkan Amerikanca bu işi "yukarı" diye tanımlar, ileri gitme olarak yorumlar: Up-date/grade/scale... Bu laflar Plazaca'da yerini anında kapar ve gelişmişlik göstergesi olur. Her şey up'tur. Ne up-tal bir durum! Buradan silikon vadisinden mustarip Amerikanca'ya bir katkıda da biz bulunalım: Bari ivmeye ve ana bağlayın işi up-moment(um) deyin. Rahatlayın.

İnsan tatmin ihtiyacını nasıl karşılayacağını hızda arar oldu. Tatmin peşinde, hayatın her alanını güncelleyerek yakalamaya çalışıyor. Dili dışarıda. Ama altmışlarda adamlar söyledi, "tatmin olamıyorum" diye. Dilleri dışarıda. İyisi mi "güncellemeyi" bir kez daha güncellemeyi düşünmekte fayda var!

Artık zam bile yapılmıyor. Fiyatlar günün koşullarına göre "güncelleniyor." Ama maaşlar güncellenmiyor.

Coşkun Aral

rüya meslek

Birçok insana sorsak, "Rüyanızdaki meslek nedir?" diye, nasıl cevaplar alırdık çok merak ediyorum. Belki kimselerin aklına gelmeyecektir ama buradan bir tüyo veriyorum: Yakın zamanda Endonezya, adalarını saymaya başlayacak. Böyle bir mesleği sanırım ancak rüyalarımızda görürüz. Ağustos ayında yapılacak BM toplantısına yetiştirilmesi planlanan bu işin tanımında, her bir adanın ziyareti, koordinatlarının belirlenmesi, adının, tarihinin ve coğrafi şekillerinin kayda alınması var. Her bir adaya ilişkin tüm detaylar ana merkezde toplandıktan sonra Endonezya resmi ada sayısına dair net bir rakam ortaya koyabilecek. 2010 yılında 13.466 ada olduğu ve bu adaların 922'sinde yerleşim olduğu belirlenmiş. Endonezya Denizcilik ve Balıkçılık Bakanlığı, toplam ada sayısına 1.700 ada daha eklenebileceğini öngörüyor. Adaların belirlenmesi, tesislerin kayıt dışı yollarla yerleşim olmayan adaları ticari menfaatleri doğrultusunda kullanımının engellenmesi, mercan kayalıklarının korunması, dinamit balıkçılığının önüne geçilmesi ve hatta ülke topraklarının korunması için önemli.

Ada sayma pozisyonunun sıkı takipçisi olmakta fayda var. Bunca adayı sayacak çok sayıda elemene ihtiyaç duyulacağı kesin.

Ada deyince bizim Marmara Denizi'ndeki adalar aklınıza gelsin. Bir coğrafya düşünün ki dünyanın üçüncü büyük adası Borneo'dan Sumatra'ya, Timor'a, Papua Yeni Gine'ye uzanan takımadalarla dolu... Volkanların yarattığı yeni adacıklar da var, sular altında kalanlar da... Bölgedeki volkanların %76'sı,

sadece Sumatra'dan Banda Denizi'ne kadar uzanan yayın üzerinde yer alıyor. Zaten Endonezya dünyada en fazla aktif yanardağa sahip ülke konumunda. Bu da ada sayısının neden güncellenmesi gerektiğini gösteriyor. Endonezya sadece coğrafyasıyla değil, sosyal yapısıyla da gündemden düşmeyen bir ülke. Örneğin, ülkenin tek şeriatla yönetilen eyaleti Açe'de, Mayıs ayında eşcinsel ilişkiye girdikleri suçlamasıyla iki erkek 85 kırbaça yedi. Doğal afetler ve terör de gündemden düşmüyor ne yazık ki. Yine de ülkenin cennet doğası insanı kendine çekiyor. İşte bu nedenle Endonezya sıklıkla ziyaret ettiğim ülkeler arasında yer alıyor. Bu defa Java Adası'na Sille Fotoğraf Derneği'nden bir grup fotoğrafçı arkadaşım ile beraber gittim. **Değişimin kaçınılmaz bir gerçeklik olduğu dünyada, Java'yı da bundan nasibini almış buldum.** İslam, Hinduizm ve Budizm'in hoş bir sentezle kültürel mirasa yansıdığı bu bölgenin en çok ziyaret edilen tapınağı Borobudur. Her gün binlerce kişinin ziyaret ettiği dev çan şeklindeki pagodalar, içlerindeki Buda heykelleri, duvarlardaki Buda yani Sidarta'nın doğum, yaşam ve aydınlanmasını anlatan muhteşem kabartmalar... Endonezya, her ne kadar Cumhuriyet olarak yönetiliyorsa da adanın Java başta olmak üzere bazı bölgelerinde eski monarşik hanedanlar iş başında. Özellikle geçtiğimiz aylarda Suudi Arabistan kralının yaptığı ziyaret ve hibe ettiği milyar dolarlar geçmişte olmayan Selefî İslam'ın bölgede güçlenmesine yol açıyor. Körfez etkisi giyim kuşamdan müziğe, yemeğe, içmeye kadar yaşamın her alanında belirgin biçimde gözleniyor.

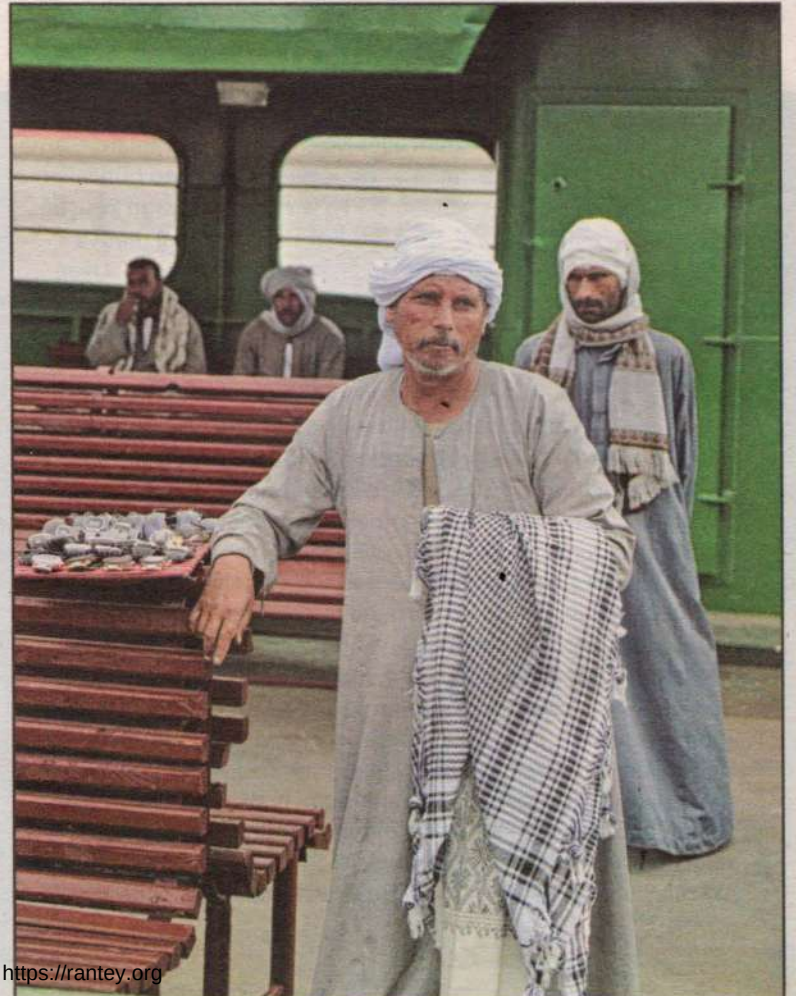
Dilan Bozyel

zamanda bir bahr-el nil

Saatlerin Arap Baharı'na varmasına birkaç gün kala Mısır'ın cazibeli geçmiş tarihinin, akreple yelkovanın o anki zamana vardığı Nil Nehri'nin üstündeyim. Vakitleri çözebilmek için ezan sesini takip ediyorum. Ortadoğu'nun mistik yol tariflerinden biri de bu olsa gerek zaten. Kadın fotoğrafçı olmanın bu topraklarda zorluk gibi görünen bir avantajı vardır. Erkekler, din gereği kadınlarla göz göze gelmemeye çalışır. Bu da spontane çekilen sokak fotoğraflarında kameranın arkasındaki kişinin cinsiyetini belirleyen bir ipucudur. Eğer kadrajdaki erkekler uzaklara ciddiyetle bakıyorsa, muhtemelen o fotoğrafı çeken bir kadın fotoğrafçıdır. Fotoğrafçının anlatmak istediği hikayeye göre bu bir avantaja çevrilebilir. Çünkü kadrajdaki insanların kameraya direkt bakmaması özellikle farklı kültür fotoğraflarında sokak fotoğrafçılığını, belgesel niteliğine çevirmektedir. Nice zamanlar geçirilmiş, nice insanların derin düşüncelerine şahit olmuş Nil Nehri'nde elimde kameramla, bir feribotun yolcularını spontane tanımaya çalışıyordum. Son ezan okunalı bir hayli olmuştu. Havanın kararmaya yaklaşmaması da ince bir zaman karışıklığına yol açmıştı beynimde. Vizörden bakarken düşüncelerimin objektife kuantumvari bir netlik yarattığını hissettiğim bu fotoğrafta, Nil Nehri'nin üstünde seyyar bir saatçinin fotoğrafını çekerek, el tezgahındaki onlarca akreple yelkovanı dondurdum bir sihirbaz gibi. Bu fotoğrafın bana öğretisiye şuydu; **mühim olanın saatin o an kaç olduğu değil, tam o anın şahidi olmak olduğuydu.** Bu dünyada, her anın şahidiyiz; bu farkındalıkla yaşamak gerek ki hikayeler bu şekilde gerçeklikle birleşebilsin.

Feyyaz Yiğit

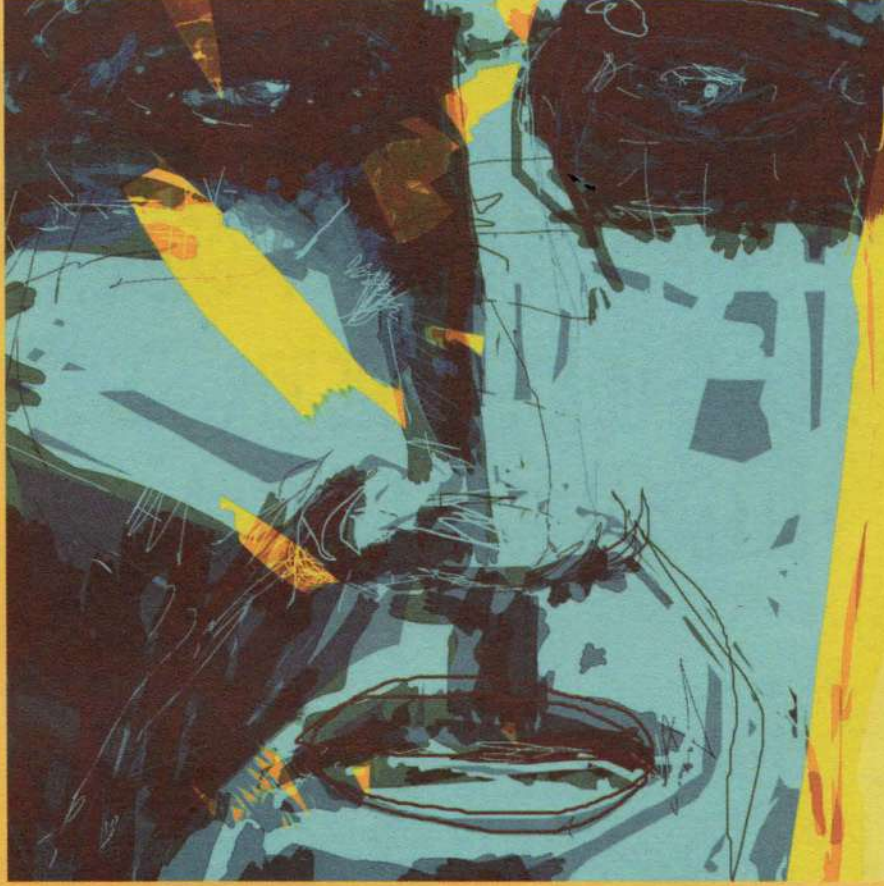
anlayış

Çok zor bir dönemden geçiyorum. Eşim anlayış bekliyor. Ona anlayış götüremezsem beni bir daha sevmeyecek. Ben de anlayış bulma umuduyla sokaklara düştüm. Sizlerden biraz olsun anlayış bekliyorum.

Senelerin seneler olup aktığı, masalardan, sandalyelerden pıt pıt damladığı ve yerlerde yapış yapış kuruyup, güneşte ekşi ekşi koktuğu senelerde; iyice yaşlanmış bir kadın, eşinden bir hayli anlayış bekliyordu. Anlayış öyle zart diye, canks diye gösterilen, kişinin başından aşağı boca edilecek bir şey de değil fakat bu yaşlı kadın ısrarla, inatla ve ivedilikle bir hayli anlayış bekliyordu. Kocasını elbette düşünceliydi. Sahi, neydi bu kadar alelacele anlayış gerektiren? Yaşayan birisine ve yaşadıklarına karşı böylesi hayati bir çırpınmayla istenen anlayış, onda gerçekten var mıydı? Sanmıyordu fakat umuyordu. Geceleri sabahlara, öğlenleri ikindilere el yordamıyla bağladıkları günler boyu, iyice yaşlanmış kadın sorup durdu, "Nerede ulan anlayış?" Artık dayanılacak gibi değildi. Adamcağız kahrından yerlerde yuvarlansa da bir küçük merhamet göremez olmuştu.

Müthiş bir irkilmeyle yerden yükseldi, bilinçdışı hareketlerle boğçasını hazırladı ve evin kapısında dikildi. Ağlamaktan uyuyakalmış karısına dönüp, "Bana bak lan. Allah senin de belanı versin. Ben gidiyorum. Anlayış bulursam getiririm. Ha, bulamazsam da burada kendi kendine geber, ne halin varsa gör. Yeminle bıktım, bezdim, ikrah ettim senden" dedi. Alt tarafı ivedilikle ve bir hayli anlayış bekleyen, iyice yaşlanmış kadıncağız gözlerini araladı, birkaç saniye ağzını şapırdattıktan sonra, kocasının bu sözlerine, "Hasiktir git başka kapiya. Senin ben suratına sıçayım" diye cevap verdi.

Adam dalgın, yorgun ve ümitsiz adımlarıyla kendisini sokaklara bıraktı. **Niyeti bir miktar anlayış bulmak ve iyi kötü yıllarını paylaştığı biricik eşine ivedilikle teslim etmektir. Belki olacak iş değildi ama bu yol yürünecek bir yoldu.** Adamcağız sürüyen adımlarıyla sokağın başına değin ilerledi. Köşedeki ahşap evin ilk katında, pencereden sarkmış sigara içen bir kadınla göz göze geldi. Kadın derince bir nefesin ardından, "Ne bakıyon lan ibiş?" diye sordu. Adam hızlıca cevapladı: "Biraz olsun anlayış bakıyorum ama senin kafir suratında ne gezer." Camdaki kadın ağlamaya başladı. Dedi ki, "Yahu sen ne biçim bir denyosun be adam! Dur burada seni eşime dövdüreceğim." Yolda kalakalan adam, tehditlere boyun eğecek birisi değildi. "Halanları teyzenleri de çağır. Burada bekliyorum, beni ailecek dövmezseniz sizin ben haysiyetinize tüküreyim hayvan oğulları" diye bağırdı. Bir süre sonra camdaki kadının kocası evin önünde belirdi. Anlayış bulmak ümidiyle sokaklara dökülen adamcağızın yanına geldi ve "Bir süredir eşime baktığının bilgisi geldi. Üstelik apır sapır, salak salak da konuşmuşsun. Benden seni dövüp göndermem bekleniyor" dedi.

Anladım ki anlayış, yalnızca ortak dertlerin altını çizmek değilmiş.

Adamcağız da konuştu: "Kardeşim bana şimdi durduk yere kendini öldürtme yol ortasında. Bak benim canım burnumda, bir nefeste söker alırım şahsiyetini." Adam geriledi, "Ne kadar kabasın bel!" diye bağırdı. Adamcağız da kabalığının farkına varmıştı. Yoğun bir kabalaşma idrakıyla olduğu yerde yığılıverdi. Belli ki yol ortasında cereyan eden bu masum dalaşmanın sonuçları ağır olacaktı. Mahalleli el ele, kol kola, omuz omuza, yüksek düzen ve yardımlaşma içerisinde yürüyerek, baygınlık geçiren adamcağızın başına toplandı. Birlikte dile geldiler, "Be pezevenk adam!.. Be, pezevenk adam... Bilmez misin ki ortak yaşam alanlarında kabalık yükü taşınmaz?" Adamcağız nefes nefese uyandı. Hemen yanı başında duran buruşturulup atılmış gofret ambalajını aldı ve terini sildi. Fakat

gofret çoktan yenmiş olsa da, ambalajın içinde çikolatanın izleri vardı. Terini silerken yüzünü de boyamıştı. Kalabalık kahkahalarla gülmeye başladı. İçlerinden en genç olanı, "Ulan geri zekalı gofret kağıdıyla surat mı silinir aptal herif!" diyerek eğlenceyi şiddetlendirdi. Adamcağız utanmış, sinmiş ve gerçekten de geri zekallaşmıştı. Başını hafifçe kaldırıp, "Artık sizlere yüzüm karadır. Derhal başka bir mahalleden ev bulmalıyım. Fakat önce lütfen beni dinleyin. Çok zor bir dönemden geçiyorum. Eşim anlayış bekliyor. Ona anlayış götüremezsem beni bir daha sevmeyecek. Ben de anlayış bulma umuduyla sokaklara düştüm. Sizlerden biraz olsun anlayış bekliyorum."

Mahallenin umurunda bile değildi fakat kimse bunu birbirine itiraf edemediği için yere yığılmış adamcağıza biraz anlayış gösterdiler. Adamcağızın gözleri parladı, ağlamaklı oldu. Dedi ki, "Aman Allah'ım, bu bir anlayış. Söyleyin dostlar, gerçekten benim mi bu anlayış? Gerçekten benim mi?" Mahalleli geçiştirdi, "İyi iyi hadi tamam yürü git evine tamam yeter bu kadar..." Adamcağız yerinden uçuverdi, kocaman adımlarla, neşeyle evinin önüne vardı. İçeride olup da onu göremeyen birisi için son derece kaygı verici şekilde kapıyı çaldı. Karısı biraz korku biraz da öfkeyle kapıyı açtı. Adamcağız karısının boynuna sarıldı ve "Canım karıcığım. Anladım ki anlayış, yalnızca ortak dertlerin altını çizmek değilmiş. Anladım ki bizzat yaşadığını anlayamamış insanın, kimseye gösterecek bir şeyi de olmazmış. Şimdi seni çok iyi anlıyorum. Sen beni sevmiyorsun." Adamcağızın karısı gözyaşlarını tutamadı. Bir müddet kocasının omzunda hıçkırarak ağladı. Biraz kendisini toparlayıp nefesleri de düzeline, iyice yaşlanmış ve eşinden ivedilikle, bir hayli anlayış bekleyen kadın da dile geldi: "Ha şunu bileydin!"

BU DÜNYA BİZİM

www.surdurulebilirlik.ulker.com.tr

SADECE ÇEVRE İÇİN DEĞİL;
ÇİFTÇİNİN, ÇALIŞANIN, TÜKETİCİNİN YANI TOPLUMUN
GELECEĞİ İÇİN ÇALIŞIYORUZ.

BİRSEN

TEZER

KAFASI

Şermin Çarkacı

terk etti hatun ziyaretgahı

Ayrıldıktan sonra, geçmiş zaman aşıkları gibi seni kalbime gömdüm Muazzez. Altında yatır olan araziden farkı yok şimdi. Yeni bir aşk inşa edemiyoruz, tam başlayacak oluyoruz, senin yattığın yere denk geliyor, dozerler çalışmıyor, kepçeler kırılıyor, gelen korkup kaçıyor. Olmadı, çok denedim. Ruhumda bir şehir efsanesine dönüştün resmen. Utanmıyorum, arada bir görünüyor diyeceğim. Bütün kadınların arkasından beyaz elbisen ve ifadesiz gözleriyle sen çıkıyorsun sanki. **Orda değilsin, biliyorum ama ne zaman bir kadına sarılacak olsam, orada, gittiğin kapının eşiğinde durup dik dik suratıma bakıyorsun.** Tövbe, deyip çekiyorum elimi kadının üzerinden. Tövbeyi duyan, tekmeyle basıp kaçıyor Muazzez. Hakan anlattı, onların eski evin arkasında da varmış yatır. Sabahları abdest almaya geliyormuş. Geldiğinde hazırda bulsun diye, ibrikle su bırakıyormuş annesi bahçeye, yere seccade seriyor, tespihleri yanına diziyormuş. Korku böyle bir şey Muazzez; insana her şeyi yaptırır, bunu bir aşıklar bir de inananlar bilir. Hazır olda bekleyip, ya gelirse diye bahçeye abdest suyu bırakıyorsun, ya dönerse diye tedariki elden bırakmıyorsun. Gel gör, bizim evde de her şey bıraktığın gibi, bir şey değiştirmedim, değiştiremedim. Gelirsen diye terliklerini kapının ağzına bıraktım, iki senedir ayaklarını bekliyorlar. Ayna yüzünü, bardak dudağını, ellerim saçlarını, pencere gözlerini bekliyor. Mutfakta, banyoda, koridorda, kitaplarda, tabaklarda, kapının kolunda bile yokluğunun izi... Sen seversin diye Antep fıstıklarının masanın üzerinde bırakmıştım, dün gece bir onlara baktım bir kendime. Çok fena

saldık kendimizi canımın içi, çık gel karanlığından da topla bizi... Fakat hakkını teslim edeyim çok muhterem zatmışsın Muazzez. Hani tabelanı yaptırıp göğsüme assam, desem ki "Burada bir muhterem zat yatıyor," seni bekleyen kollarıma çaput bağlarlar, gözyaşlarına dilek taşları atarlar yani o derece... Gelene geçene seni anlatıyorum, arkadaşlarımı aşktan soğuttun, dilimin tespihi oldun. Tekke ve zaviyeler kapanalı hani oldu, senin ziyaretgahını kapatamadık gitti, sabah akşam sendeyim, çok fena çarptın beni be Muazzez. Hakanlar taşınmışlar bak o evden. Annemi yatırın başından eve sokamaz olduk, her gün dünyanın dileğini diliyor, gerçekleşmezse "Hoş tutmuyorsunuz muhteremin gönlünü, sizin yüzünüzden kabul olmadı" deyip bize sarıyordu. Sonunda babam sattı evi, dedemlerin üst katına taşındık dedi. En azından altımızda anamla babam yatıyor, git ne dileyecksen babamdan dile demiş Hakkı Amca. Evin altında yatır olsa kalkıp taşınırsın tabii. Gittiğin yere de seninle gelecek değil ya... **Ama işte sevgili gönülde medfun olunca bırakıp gidemiyorsun be Hakkı Amca, söküp atamıyorsun. Kalbin de kabrin de nakli mümkün ama aşkın nakli olmuyor.** Çok denedim, iki yıldır her yolu denedim. Etrafına tel örgüler çektim, kapına teller bağladım, her gün sana bir Fatiha yolladım, olmadı. Ama alıştım Muazzez, bundan sonra yokluğunla geçecek zaman. El pençe divanım huzurunda. Sana tahsis ettik yürek denilen arsayı, koy in cin top oynasın, koy anılar cirit atsin. Anladım, sensiz bana bu dünya dar. Kabulümdür, kalbimin senin gibi bir yatırı, birlikte geçen yılların kadim bir hatırı var.

KAFA'yı dinlediğiniz şarkı hangisi?

Gilad Hekselman - Verona

Şu sıralar KAFA'nıza taktığınız şey?

Tek bir şey değil ki hangisinden dem vursam. Sanırım şu ara kafamı en çok meşgul eden ve kaygılandığım konu Nuriye Gülmen ve Semih Özakça'nın durumu.

"KAFA'ma dank etti" dediğiniz olay?

Sistemden kurtuluş yok.

KAFA'nıza en çok takılan soru?

Senin doğrun benim de doğrum mu?

KAFA'nızdan çıkmayan olay?

Madimak.

KAFA'nızı dinlediğiniz yer/şehir?

Evim.

KAFA'nızda sık sık yankılanan ses?

Dip dip dara dubi dap depdere :)

KAFA'nızdaki Türkiye nasıl bir yer?

Böylesine muhteşem bir kültürel karma ve coğrafyaya sahipken çoğunluğun kafasını talana, yağmaya işlettiği, değer bilmezler köyü.

En KAFA arkadaşınız kim?

Var birkaç dostum. Birlikte yuvarlandığımız, aynı müşküllere yandığımız...

KAFA'sına hayran olduğunuz insan kim?

Güzel durabilen, kaygısız üretebilen herkes.

KAFA'nızdan çıkarmak istediğiniz olay?

Yok! Kafamdan çıkarmayayım, unutmayayım ki bir sonraki adımımı ona göre atayım.

"KAFA'mı açtı" dediğiniz kitap?

Tabii ki tek bir kitap değil. Mamafih son zamanlarda yakınlarıma tavsiye ettiğim bir kitabı söyleyeyim: Vladimir Megre - Anastasia.

Murat Özer

çizginin ötesinde zombi rodeosu

"Zombi Ekspresi" vesilesiyle Güney Kore sineması önünde bir kez daha saygıyla eğiliyor; "ölüm" peşindeki "Flatliners"ın yeniden çevrimini sabır(sızlık)la bekliyor; "Rodeocu"yla sistemin tekerine çomak sokmayı öğreniyoruz...

SALONLARDA

GELECEK PROGRAM

Zombi Ekspresi

Güney Kore sinemasına hayran olmamak ve tabii ki kıskanmamak/imrenmemek imkânsız! Hangi türe el atsalar, âlâsını yapıyorlar zira. Dramdan komediye, melodramdan aksiyona, polisiyeden korku-gerilime uzanan yelpazede yığınla başyapıt üretmek kolay iş değil. Türkiye'nin yarım yamalak işlerini düşününce, hesapta "aynı lig'de yarıştığımız Güney Kore'nin önünde saygıyla eğilmeyi bir borç biliyoruz. Saygıyla eğilme işini de hallettikten sonra, gelelim Yeon Sang-Ho'nun "klişe harmanı" filmi "Zombi Ekspresi"ne (Busanhaeng) ve onun hissettirdiklerine... Hikâyemiz şu: Seul-Busan treninde bir baba ile kızı, zombileşen yolcular ve zamanla yarışın başrolde olduğu nefes kesen bir "hayatta kalma" serüveni, bol kan ve gözyaşı eşliğinde... Tahmin ettiğiniz gibi sayısız klişe de bu serüvende bizi kaşıyor, duyularımızla oynuyor; "Sinek"teki (The Fly) Seth Brundle'in telepoduna tıkmış gibi hissediyoruz. ***Diğer telepoddan nasıl çıkacağımız ise meçhul, belki de bir zombi olarak!*** "Zombi Ekspresi"nin klişelerinin neredeyse mükemmel bir biçimde işlediğini söylemek mümkün. Baba ile kızının iletişim modelinden kaynaklanan duygusal tırmanış bir yana, yavaş yavaş treni ele geçiren zombilerin yarattığı çıkışsızlığa karşı mücadele eden bir avuç "insan kalan"ın direnişi efsane! Yeon Sang-Ho'nun kamerası, kahraman/anti-kahraman paradoksunu layıkıyla perdeye yansıtırken, hikâyenin durmasına bir an olsun izin vermiyor, bizi trenin vagonları arasında nefessiz bırakıyor. Sanki görünmeyen biri "Topla gel!" diyor yönetmene ve onu "şirli" finale doğru büyük bir ihtimamla taşıyor. Ve o "görünmeyen el" bizi de yönlendiriyor bu canhıraş seyahatte... **Zombi Ekspresi, 21 Temmuz'da salonlarda.**

Flatliners

1990 tarihli Joel Schumacher filmi "Çizgi Ötesi"ni (Flatliners) hatırlayın, hani şu beş tıp öğrencisinin "ölüm" denen şeyin ne olduğunu öğrenmek için giriştikleri deneyi ve sonuçlarını anlatan filmi. Kiefer Sutherland, Julia Roberts, Kevin Bacon, William Baldwin ve Oliver Platt'ten oluşan "genç kadro", Peter Filardi imzalı senaryonun arka sokaklarında gergin bir tur attırıyordu bize, ölümle kol kola bir serüven bahşediyordu adeta. ***Her ne kadar önümüze bir satranç tahtası koymasa da, "ölüm" üzerine düşünmeye ittiği tartışılmaz bir gerçektir.*** Aradan geçen 27 yıl eskitmedi "Çizgi Ötesi"ni, hatta giderek daha da güçlendirdi elini. Öyle olmasa, bunca yıl sonra bir yeniden çevrimle yeniden gündeme getirilmezdi. Orijinal kadrodan Kiefer Sutherland'i yeniden değerlendiren, genç kadro konusundaysa Ellen Page ve Diego Luna gibi isimlere sırtını dayayan yeni "Flatliners", "Ejderha Dövmeli Kız"ın (Män Som Hatar Kvinnor) Danimarkalı yönetmeni Niels Arden Oplev'in imzasını taşıyor. Künyenin senaryo satırındaki isim de ilginç: David Bowie'nin oğlu Duncan Jones'un "beyin uçuran" filmi "Yaşam Şifresi"ni (Source Code) yazan Ben Ripley. Referanslar umut verici, merak etmek için neden bol anlayacağınız. En büyük merak konusu ise, Kiefer Sutherland'in aynı rolde nasıl değerlendirildiği, karakterin nasıl bir yol haritasını takip ederek bu hikâyeye enjekte olduğu. Ve tabii ölüm, her daim olduğu gibi burada da başrolü kimselere kaptırmayacak sanki... **Flatliners, 29 Eylül'de salonlarda.**

EV SİNEMASI

Rodeocu

1960'ların ikinci yarısından 1980'lerin ortasına kadar hakimiyetini sürdüren "Yeni Hollywood"un önemli simalarından Sydney Pollack imzalı "Rodeocu" (The Electric Horseman; 1979), Hollywood'u başka bir şekilde konumlandıran akımın "sorgulayıcı" tavrını hakkıyla yansıtan yapımlardan. ABD'nin Vietnam'a girişiyle tetiklenen karşı duruşun sinemadaki temsilcilerinden Pollack, Robert Redford ve Jane Fonda'yı (her ikisi de muhalif oyuncular) başrollere taşıdığı filmiyle, bir yandan kapitalizmin "acıma bilmez" çarklarını diline dolarken, öte yandan da keskin bir medya eleştirisine soyunuyor. Robert Redford rodeocu, Jane Fonda ise televizyoncu olarak hizmet ediyor hikâyeye. ***Filmin öznesi ise bir at, dağda bayırda özgürce koşması gerekirken spot ışıkları altında hiç edilmeye çalışılan bir at: Rising Star.*** Ve bu atı kaçırıp "doğruyu seçme" hamlesine girişen "düşmüş" bir rodeocunun uzun soluklu kaçışına ortak oluyoruz hikâyede, herkes ama herkes peşindeyken... Sydney Pollack, "Rodeocu"da insan ya da hayvan ayrımı yapmaksızın önüne çıkana öğüten kapitalizmin çarklarına tükürüyor. Para için yaşayan ve başkaca bir motivasyon aramayan sistemi yerle yeksan ederken, bir adam ve bir atı aynılaştırıyor, aynı kadere mahkûm kılıyor ya da aynı çıkış kapısına yönlendiriyor... Bu hikâyeyi seyrettikten sonra, bugün de değişen bir şey olmadığını görmekse üzücü. Ne söylenirse söylensin ne yazılırsa yazılsın ne çekilirse çekilsin, paranın hükümlerine biat etmekten vazgeçmiyor insanlık. Kendini unutturuyor kimi zaman, parayı bir an olsun aklından çıkar(a)mıyor... **Rodeocu'nun DVD'sini "iyice ararsanız" raflarda bulabilirsiniz.**

Ezel Sadıker

her şey üzerine - 4

Ben nerede iplere asılmış çamaşırlar görsem bilirim ki orada özgür insanlar yaşar. Evleri sokağa açılan bu insanlar sokağın yaşayan hikayesinde hem anlatıcıdır hem de anlatan.

Güzellik Üzerine

"Buradan sonra nereye gideceksiniz?" diye soruyor sabah 7'den akşam 7'ye kadar bizi gezdirmesi için 10 Dolar'a tuttuğumuz Kamboçyalı rehberimiz. Sahil tarafına gideceğiz diyorum. Ne güzel, ben hiç gitmedim diyor, doğduğu şehrin 4 saat uzaklığındaki denize. Sonra da ekliyor; "Sakin güneşe çıkma, çok beyazsın, böyle çok güzelsin. Bak güneş beni nasıl kararttı, nasıl çirkinim yanında." Sudan'ın Hartum şehrinde bir ilkokulu ziyaret ediyoruz. Elimi uzatıp el sıkışıyorum dünyalar güzeli bir çocukla. Bunu gören diğerleri hemen sıraya geçip tek tek elimi sıkıyor. El sıkıp tanışma fikri onlara çok komik geliyor. Epey gülüyoruz. Bir anda onlarca çocuk üzerime atlayıp sarılmaya başlıyor. Diz çöküp onların boyuna geliyorum. Saçıma, yüzüme, ellerime dokunuyorlar. Bir tanesi elimi okşuyor, kendi eline bakıyor. Belki de televizyon dışında ilk kez beyaz birini yakından görüyor, anlamaya çalışıyor. Sımsıkı sarılıyorum, güzel yanaklarını öpüp "Çok güzelsin" diyorum, bir şey söylemeden öylece gözlerime bakıyor. Fransızlar Kamboçya'dan, İngilizler Sudan'dan ayrılalı epey oluyor ama topraklardan çekilmeyle son bulmuyor kolonizasyonun kendinden çok sonraki kuşakların bile zihnine sokabildiği modası çoktan geçmiş beyaz tenli algılar. Etiyopyalı İngiliz vatandaşı Warsan Shire'in Londra'da yazdığı bir dizesi aklıma geliyor: "Benim güzelliğim, güzellik değil burada."

Özgürlük üzerine - 2

Porto'nun hüzünlü binalarının balkonlarına çamaşır ipleri gerilmiş, iplerin üzerlerine kurusun diye asılmış çamaşırlar tüm sokakları yumuşatıcı kokusuna buluyor. Bu çamaşırlara özgürlüğün bayrakları diyorlar. Ben nerede iplere asılmış çamaşırlar görsem bilirim ki orada özgür insanlar yaşar. Evleri sokağa açılan bu insanlar sokağın yaşayan hikayesinde hem anlatıcıdır hem de anlatan. Sokağın sahnesinde hem seyredeler hem de seyredilirler. Sabahları erkekler bir kahve içmelik vakitte etrafı seyrederek, iki lafı birbiriyle takas eder. Öğleden sonra kadınlar etrafı saran soğan kokusu eşliğinde yemek tarifleri alır verir. Kızgın güneş akşama doğru etkisini azalttığında çocuklar birbirini balkonlardan seslenerek sokağa çağırır. Hava kararınca mahallenin gençleri balkonlara çıkar; flörtler işte hep böyle başlar yumuşatıcı kokulu sokaklarda. O sokaklara girebilmek için gardiyan kılıklı güvenliği geçmenize gerek yoktur; çünkü bu sokaklar hem herkese aittir hem de kimseye ait değildir. Balkonsuz evlerde güneşi görmeden hapis yatan çağdaş mahkumlar ise, yumuşatıcı kokulu özgürlükleri hiçbir zaman tadamazlar. Bu nedenle de daima yoksunluğunu çektikleri bazı şeylerin, iplere asılmış çamaşırlar arasında saklandığının farkına bir ömür varamazlar.

Yıldız Olmak Üzerine

Sıradan hayatlara cılız bir ilgiden öteye geçmeyen rastgele bakışlar atmakla yetinebilir ve yollarından hızlıca geçip gidebilirsiniz. Fakat benim sıradan insanların sıradan hikayelerine yönelik hassas bir ilgim var. Geçen öğle vakti evimin oldukça yakınındaki "trattoria"da (İtalya'nın esnaf lokantaları) Laura'ya denk geldim. Esmer güzeli bir kız Laura, ayrıca şunu da eklemeliyim ki öğle tatili sırasında buraya gelen genç işçilere o biraz çocuksu biraz kadınsı muzip bakışlarını atıp, akıllarını başlarından almasını da pek iyi biliyor. Bilirsiniz, ne yazık ki, her güzel kadın bu cilde yeteneğiyle kutsanmamıştır. Laura ise günün menüsünü sayarken oğlanların birbirlerinden cesaret alarak sarf ettiği abartılı iltifatlarla aldırıyor ama tam arkasını dönerken içlerinden birine göz kırpıp hızlıca mutfağa geçiyor. Marifetli bir kız doğrusu, göz kırptığı oğlanın biraz sonra kalp krizi geçireceğine inanıyorum; yüzü kıpkırmızı oluyor, ılımış ucuz ev şarabını bir dikişte bitiriyor. İşte o sahneden sonra ben kesin kanaat getiriyordum ki şayet Fellini hayatta olsaydı, Laura'dan muhakkak parıl parıl parlayan bir film yıldızı yapardı. Ama hayatta değil. Sırf bu yüzden Laura yalnızca sıradan bir garson. Bense sıradan bir hayalperestim, tanıdığım yönetmen de yok. Bu yüzden Laura ısrarla hala sıradan bir garson, ama aynı zamanda bu ismi önemsiz sokaktaki ucuz lokantayı her öğlen neo-realist bir film sahnesine çeviren ve onlarca işçinin uyumadan evvel hayallerini süsleyen bir "lokanta yıldızı."

Orta Sınıf Üzerine

İsimlerinin hakkını verircesine maviliğini yitirip bozlaşmış göğü yırtıp delen gökdelenlerin içlerinde masalar, masaların üzerinde bilgisayarlar, bilgisayarlar önünde insanlar takır takır klavyeleri dövüyor nasırsız elleriyle. Sabahları sardalya konservesi misali istif istif o binalara taşınır, hava kararırken prestijli sitelerdeki güvenli evlerine dönerler. Gün boyunca ne toprağa değerler ne güneş derilerine işler; renkleri hep gri kalır derilerinin. Hiçbir zaman namına çalıştıkları gibi zengin olamayacaklarını ama en azından kuru ekmeğe de muhtaç olmayacaklarını bilirler. Bu arada kalmışlık özgürlüklerine patlar. Birkaç iyi marka takım elbiseleri, bir arabaları, bir gündelikçileri, bir de belki evleri olacak ama çalışmama özgürlüğünü onlara bahşedecek paraya hiçbir zaman sahip olamayacaklar. Ev kredisi için veya amblemli giysiler için hep çalışacaklar. Paranın getirdiği özgürlüğe sahip olamadıkları gibi, parasızlığın getirdiği o beyaz unla karın doyuran köylü kadın gibi saatle değil güneşle hareket etme özgürlüğüne de sahip olamayacaklar. Penceresi açılmayan, 21 dereceye ayarlanmış klimalı ofislerde saatler, aylar, yıllar geçecek ve bu orta sınıf yaşam öyle tatlı gelecek ki, hiçbir zaman tutsaklığa isyan ettirmeyecek.

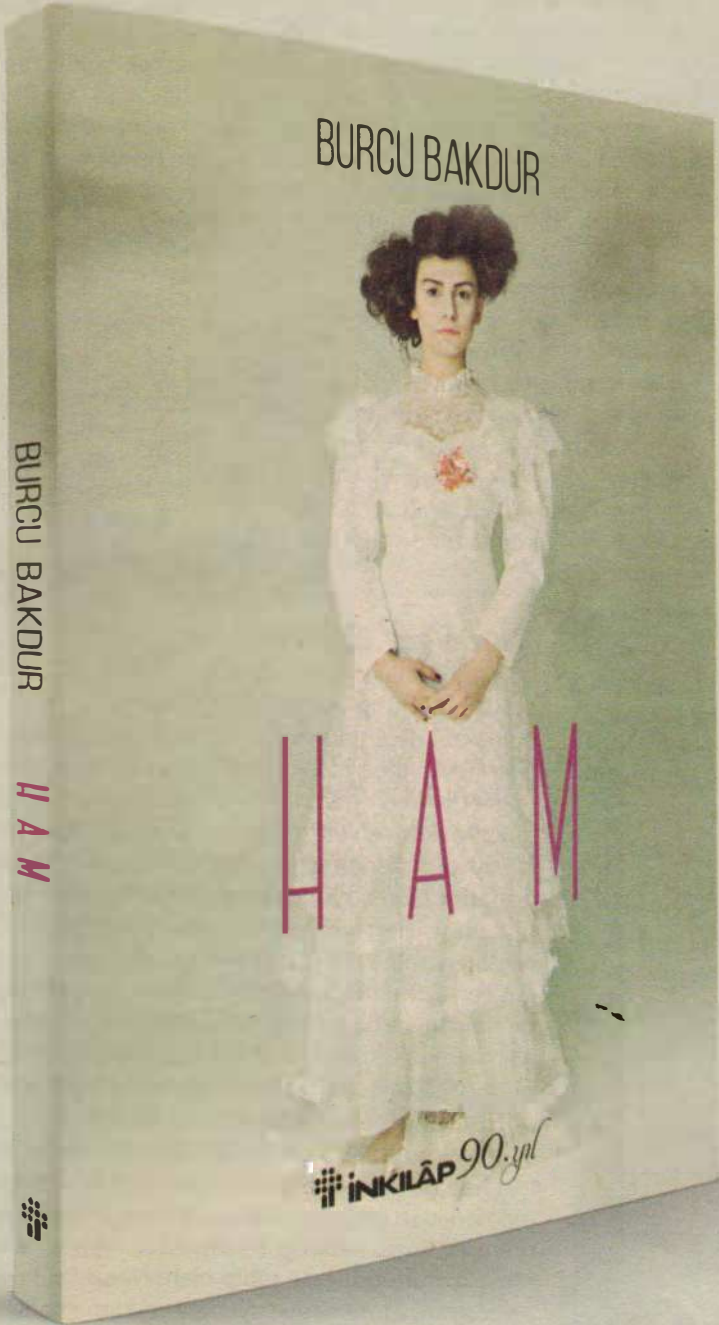
İkiyüzlülük Üzerine

Tipik dar İtalyan sokaklarından biriydi. Avucumda bir kahveyle yolun ortasında durmuş az önce tanıştığım Tel Avivli kadınla laflıyordum. Bu şehri ne kadar sevdiğini, 3 aydır burada yaşadığını ama hepten yerleşmek için bir yol aradığını anlatıyordu. Ne yazık ki burada çok iş olanağı yoktu, kendisi gibi kalifiye biri için bile! O esnada Afrikalı bir satıcı çok mutlu, güleç bir suratla bana doğru yürüyerek çakmak alıp almayacağımı sordu. Sigara kullanmadığımı söyledim. Sonra yanımdaki kadına yöneldi, kadın manikürlü zarif parmakları arasında ince bir sigarayı zaten tutuyordu. Bir anda adamın sormasına fırsat tanımadan ateş püskürdü, kelimeleri adeta adamcağızın suratına kusuyordu: "Neden buradasın? İş yok, neden hepiniz buraya geliyorsunuz? Bizi rahatsız ediyorsunuz. Kahrınızı ülkenize dönün, kimse sizi burada istemiyor!"

BURCU BAKDUR

H A M

Bu kitap, yaralı parmaklarını ve kalbini kaleminin ucuyla iyileştirmeye çalışan bir kadının içinden dökülenlerin altına seriliverdi. Büyük bir nezaketle kelimeleri bir bir topladı, birleştirdi, sayfalarına yerleştirdi, içimi dışıma çıkarttı... Şimdi ben içimi tekrar doldururken, sizler de dışarı çıkarırsınız içinizi belki, böylece hiçbir şey içinizde ukde kalmaz.

Çocuk sesleri var, kuş sesleri yok da kanat çırpınışları var...

 INKILÂP 90.yıl

 /inkilapkitabevi • /inkilapkitabevi • /inkilapkitabevi • Online alışveriş: inkilap.com

İSTANBUL / Merkez Yenibosna • İSTANBUL / Sanal Mağaza • İSTANBUL / Fatih Historia • İSTANBUL / Avcılar Pelican Mall • İSTANBUL / Levent Metrocity
İSTANBUL / Acarkent Coliseum • İSTANBUL / Bahçelievler Metroport • İSTANBUL / Beykent Perla Vista • İSTANBUL / Ataşehir Migros • İSTANBUL / Cağaloğlu Sirkeci
İSTANBUL / İNKILAP KIDS Acarkent • ANKARA / Atlantis City Avm • İZMİR / Balçova • İZMİR / Çiğli • BURSA / Nilüfer

Ücretsiz PDF Kitap Alışverişi - <https://rantev.org>
www.inkilap.com

Celil Nalçakan

veda 3

(Kainattaki hiçbir şey, bir gidenen daha kalabalık değildir...)

ADAM - Gitmek zorunda mısın?

KADIN - Hayır.

ADAM - Neden gidiyorsun o zaman?

KADIN - Öyle gerekiyor...

ADAM - Gitmesen?

KADIN - Üzgünüm.

ADAM - Kesin gidiyorsun yani...

KADIN - Maalesef.

ADAM - Ya bak o kadar kötü hissedeceksen, bence bir kere daha deneyebiliriz.

KADIN - Ne diyosun be?

ADAM - Asıl sen ne diyosun?

Giden sen, "üzgünüm" diyen sen, "maalesef" diyen sen...

Saçma yani... Okuyan da ben senden ayrılıyorum sanacak...

KADIN - Hangi okuyan?

ADAM - İşte... Dergiye okuyan...

KADIN - Hangi dergi?

ADAM - İşte benim yazdığım dergi... Kafa...

KADIN - Sen Kafa'da yazmıyorsun ki...

ADAM - Boş ver, okurlar da seni "YOK" sanıyor.

KADIN - İyi misin?

ADAM - Sen beni terk ederken mi? Hayır.

KADIN - Ne isterdim biliyor musun?

ADAM - Ne?

KADIN - Uyanmanı.

ADAM - ...

KADIN - ...

ADAM - Köpeğin mamasını koydun mu çantana?

KADIN - Hangi köpeğin?

ADAM - Bizim köpeğin işte...

KADIN - Bizim köpeğimiz yok ki.

ADAM - Gitmeseydin, olurdu... Bizim neyimiz eksik köpeği olan mutlu çiftlerden? Hani hafta sonu parka çıkıp el ele, hayatlarına hiçbir Müslüm Gürses serzenişi tesadüf etmemiş gibi. Böyle şeker şerbet yaşayan, ilişkilerinin ömrünün en az 15 sene olduğunu garantilediklerini, tasmaından çekiştirdikleri köpeklerle perçinleyen, çalıştıkları şirketlerde oturmayı kalkmayı onlara öğreten müdürlerden intikam alır gibi, o zavallı köpeklerini eğittikleri için gurur duyan, mutlu çiftlerden neyimiz eksik?

KADIN - Mutluluğumuz.

ADAM - (Birsüre susku) Hani diyorum

ki, şu anın bir şarkısı olsaydı... Tam şu an çalsaydı... "Sayenizde" başlardı...

KADIN - Bak... Sen çok iyi bir adamsın...

Hatta belki, tanıdığım en iyi adamsın...

Ama beni de anla ne olur. İkimiz için de en doğrusu bu. Biz birbirimize iyi gelmiyoruz. Benim canım acımıyor mu sanıyorsun? Seni burada böyle bir başına bırakıp, şu kapıdan çıkmak...

Kolay mı sanıyorsun? Bu gece üşüyeceğini düşünmeyeceğimi mi sanıyorsun?

ADAM - İlk köpeğimizi, çok yaşlandığı, katarakt olduğu ve çişini tutamadığı için, "hesapta" acı çekmesin diye uyutmaya götürürken, ona da buna benzer şeyler söylemiştim hatırlıyorum. O zaman da gözlerin böyle dolmuştu.

Her şeyin çok güzel olacağını, gittiği yerin bir sonun değil, bir başlangıcın kapısını açacağını filan... Hatırlıyorum... Sen, bu dünyanın dönmeye devam etmesi için gereken soğukkanlılığın sahibisin. Biliyorsun...

KADIN - Bizim hiç köpeğimiz olmadı.

ADAM - Sen öyle san... Madem öyle, köpek bende kalacak!

KADIN - Hastasın sen... Ne köpeği lan?

ADAM - Beni acıtmak için söylüyorsun bunu.

KADIN - Hayır efendim! Doktor da olsam, aynı şeyi söylerdim!

ADAM - Sana da bulaşmadan git o zaman bu hastalık, ne bekliyorsun? Bir kapı aralığına sığmayacak kadar çok konuştuk zaten! Git! Haklısın! Yemin ederim, elimde olsa, ben de giderdim.

Kırgın değilim, kızgın değilim... Git! Hastayım ben! Git lütfen git!

KADIN - (Salona gider, oturur, şu ana kadar olan hiçbir şey olmamış gibi)

ADAM - Ya gitsene...

KADIN - Gidemem...

ADAM - Neden?

KADIN - Ben gidersem, sen köpeğin mamasını vermeyi de dergiye yazıyı zamanında yetiştirmeyi de unutursun! Bi de ben gidersem...

ADAM - Sen gidersen?

KADIN - Ben gidersem, tükenir DELİKANLI AŞK dedikleri...

ADAM - Sen gidersen?

KADIN - Ben gidersem, tükenir DELİKANLI AŞK dedikleri...

ADAM - Sen gidersen?

KADIN - Ben gidersem, tükenir DELİKANLI AŞK dedikleri...

ADAM - Sen gidersen?

KADIN - Ben gidersem, tükenir DELİKANLI AŞK dedikleri...

ADAM - Sen gidersen?

KADIN - Ben gidersem, tükenir DELİKANLI AŞK dedikleri...

ADAM - Sen gidersen?

KADIN - Ben gidersem, tükenir DELİKANLI AŞK dedikleri...

ADAM - Sen gidersen?

KADIN - Ben gidersem, tükenir DELİKANLI AŞK dedikleri...

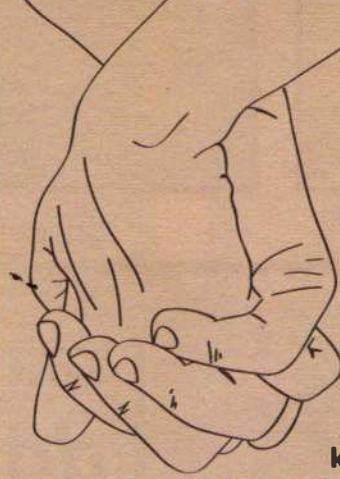
ADAM - Sen gidersen?

KADIN - Ben gidersem, tükenir DELİKANLI AŞK dedikleri...

Melda Özer

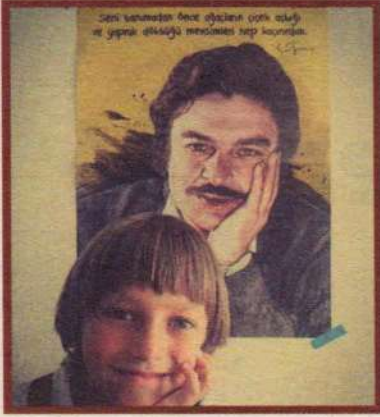
aşk gitti bizden

"Mutluluğu bulunca onun değerini bilmek herkesin harcı değildir" demişler. Gerçekten de aşık olduğumuzda bir garip duygu kaplar içimizi. Sindiremeyiz. Bizim başımıza böylesi bir aşkın geleceğine inanamayız. **Karşılaştığımız o insanın, yaşamımızı değiştireceğini ve onsuz hiçbir şeyin anlamı olmayacağını kabullenmek kolay değildir.** Arayış devam

eder, eder, eder... Belki daha iyisi, belki daha güzeli, belki daha şahanesi çıkacaktır karşımıza. Evet çıkar da karşımıza daha iyisi, daha güzeli hatta ve hatta daha şahanesi ama sanaldır bütün bunlar artık. Aşk çoktaaan uzaklaşmış gitmiştir bizden, sen bilirsin diyerek.

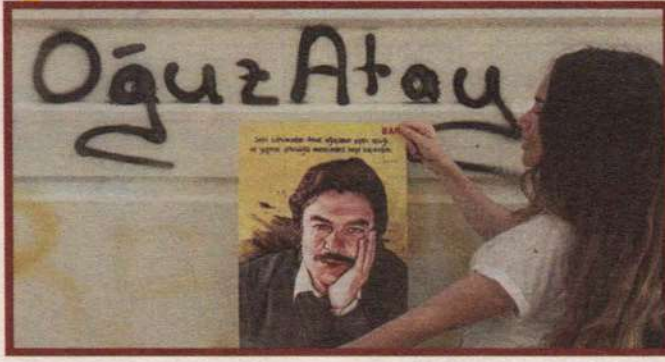
Murat ve Canan çok aşıkardı birbirlerine. Yakın arkadaşım Murat, İTÜ'de Makine Mühendisliği, Canan ise Çapa Tıp Fakültesi'nde okuyordu. İkisi de dağcılık ve mağaracılık kulübü üyesiydi. Daha doğrusu kulüpte tanışmışlardı. Hem doğanın, hem de aşkın tadını çıkarıyorlardı. Bir yıldır beraberlerdi. Hep birlikte Beyoğlu'ndaki sinemalara gitmek, edebiyat sohbetleri yapmak, yazın Avşa Adası'ndaki tatiller, hayatın tadı tuzu olmuştu. Birlikte çok eğleniyorlardı. Gözlerimiz, Canan varsa Murat'ı Murat varsa Canan'ı arar olmuştu. Günlerden bir gün Murat beni aradı. Sesi acı doluydu. Darmadağın olmuştu. Neyin var diye defalarca sormam gerekti. Sonunda fısıltıyla "Canan birisinden hoşlanıyormuş" dedi. Önce anlamadım. İnsan afallayınca anlama kapasitesi düşüyor galiba. Sonunda anlattı; Canan günlerden bir gün otobüste genç bir çocuk görmüş. Çocuk, çok ama çok yakışıklıymış. Canan gözlerini alamamış, hatta Murat'a da anlatmış bu otobüsteki çocuğu. Aradan birkaç ay geçmiş ve Canan fakültede rastlamış bu çocuğa. Tıp Fakültesi'nde okuyan bu çocuğun adı Semih'miş ve Canan'dan 3 yaş küçükmüş. Tanışmışlar ve karşılıklı olarak hoşlanmışlar birbirlerinden. Canan dürüst davranıp tüm duygularını anlatmış hem Murat'a hem de Semih'e. Murat vurgun yemiş gibi olmuş. Canan arada kaldığını, bir türlü karar veremediğini söylüyormuş. O yaz zehir oldu Murat'a. Bunalımın dibine vurdu. Evden çıkıp bakkala bile gitmiyordu belki Canan ev telefonundan arar diye. Canı çok ama çok yanıyordu. Eylül gibi sular duruldu ve tabii ki Canan, yeniye yani Semih'e yöneldi. Aradan 3-4 yıl geçti. Canan ve Semih evlenmişler, bir çocukları olmuş diye duyduk. Murat da evlendi bu arada. Yıllar geçti. Bir gün Kadıköy vapurunda Canan'la karşılaştım. Çok değişmişti. Güzel yeşil gözleri hüzün doluydu. Bir çocuğu olduğunu, boşandığını, Moda'da yaşadığını söyledi. Murat'tan bahsettik. "Ben Murat'a çok haksızlık ettim" dedi. Daha sonra kırık dökük bir sesle ekledi; "Aslında ben kendime çok haksızlık ettim. Murat'la yaşadığım derin coşku ve içten samimiyeti kimsede bulamadım. Zaten aramaktan da çoktan vazgeçtim." Ben de "Hayat işte" falan gibi kırık dökük birkaç cümle ettim ve vapur kıyıya yanaştı. Hep yanaşır... Ne ışıklı, ne güzel bir ilişkiydi onlarıki diye düşündüm vapurdan indikten sonra. Nasıl da harcıyor insan her şeyi... **Oysaki yaşam onu ciddiye almadığın zaman acı dersler veriyor. Ağzında kekremsi bir tat ve dilinde keşkelerle...**

@35ozturk35

ayın fotoğrafı

#kafadergisi

@sinemgoksu0

ayın çizeri

Recep Özcan

Kerem Aydın

hurdahaş

Gittikçe hissizleştığimi hisseder gibiyim.
Bir zamanlar bebek gibi koruduğum
kavramlarımın içi delik deşik.
Çocuk tarafımın bir elinde tesbih,
Bir elinde baston var.
Önceden çiçek gibi suladığım kaygılarım
Şimdi umurlarımı teğet geçmekte.
Sanki insanlar arkalarına güneşi almış,
Bana karşı yürüyorlar.
Çatık kaşlarımın altında güneşin akıttığı yaş.
Onları bir yerden tanıyor gibiyim.
Onları daha önce hiç görmemiş gibiyim.

Benim varım yok!
Neyim yoksa onu koydum ortaya.
Parçalandım!
Asırdım, yıl oldum.
Ay, hafta derken
Bir kelebek ömrü kadar kaldım.
Öyle bir günüm ki şimdi,
Beş vaktim ezan
Elli vaktim sela...
-nasıl diyeyim-

Şimdi olsan da otursak.
Meydan okusan mehtabın güzelliğine.
Her güzelliğe meydan okuyabilirsin sende bu
tebessüm varken.
Çünkü sen tebessüm edince
-nasıl diyeyim-
Bütün kavgalar senin için ediliyor, her kalp
senin için atıyor sanki.
Ve ben...
Ben yeniden asabileşiyorum dudağına
dokunan çay bardağına.
Şimdi olsan da otursak.
Mehtap diyorum ya hanı!
Otursak da gökyüzüm olsan.
Kuşlarım, keleklerim kanat çırpırsa
devranında.
Ve ben...
Yeniden asabileşsem boynundan aşağı sarkan
nazar boncuğuna.
Saçındaki tokanın özentisi olsam.
Onun olduğu yerde yaşamak...
Şimdi olsan da iki lafın belini kırsak.
Artık pes etsem ve ben...
Asabileşsem dudağından dökülen her sözcüğe.

Başak Akgün

dönüşsüz biletler

**O, uçucu bir kuştı. Geçici bir renk. Ve alabildiğine şeffaf...
Bundandı böyle kolay gidişi değmediği her yürekten.**

Onu ilk kez Sabiha'ya girerken gördüm.
Onu ilk kez ben gördüm.
Haziranın ilk günleri, gitmesin diye yağmur
çekiştiriyordu kollarından; uzun, ağırlaşmış
hırkasını usulca çıkartıp valizine koydu.
Yağmur altında kanatları ıslak küçücük
bir serçeydi kaçırdığı yüreği. Onu yıllardır
tanıyor olmalıydım. Uzanıp seslenmek
istedim, adını hatırlayamadım. Adı...
Onu geri döndürmeye bir kelime yeter
miydi? Daha önce hiç kimse tarafından
çağırılmamış gibiydi adı. Hangi isimde
seslensem bakmayacakmış gibi uzak
gözlerini kaçırışı bundan mıydı? Gitme
diyen yağmuru sıyırıp kollarından, üşümeyi
seçen kız, o hiç tanımadığı beni, yıllar sonra
hatırlar mıydı?
Yavaş, küçük adımlarla yürüyordu. Hiçbir
zaman bir bekleyeni olmamış yahut o hiç
kimseye yetişmeye çalışmamıştı sanki.
Yağmur altında ıslak sigarasının külleri
hiç de ihtiyaç duymadığı kelimeler gibi
dökülüyordu şehrin sokaklarına. Ondan bir
şehre arda kalacak bundan fazlası değildi.
O, uçucu bir kuştı. Geçici bir renk. Ve
alabildiğine şeffaf... Bundandı böyle kolay
gidişi değmediği her yürekten.
Dönüp bakmıyordu hiç ardına. Bir gün
geri dönebilmek için yoluna ekmek
kırıntıları serpen masal kızlarından değildi
o. Kısacık tırnakları, kendisini hiç kimseye
beğendirmeye gayesi gütmeyen simsiyah
ojeleri kim bilir hangi yarım kalmış hikayeyi
siliyordu defterinden. Üç uçuş etiketi
duruyordu bavulunda. **Böyle gidilir
miydi bir şehirden? Vardığı hiçbir
şehri benimsememiş olacak ki
yine gidiyordu işte.**
-Peki ya bir kavuştuğu varsa?
-Sanmam.
Hiç kimseye el sallamamış gibi kapkaraydı

tomurcuk gözleri. Yanından geçtiği
kapılarda birbirleriyle vedalaşıyordu birileri
-yeniden görüşmek üzere. Oysa onun
ağlayarak arınmış olmasından korktuğum
o parlak, şeffaf gözlerinde hiçbir rengin
izi kalmamıştı. Ne bir yeşil, ne bir mavi.
Gözleri hala çocuk siyahtı.
Simsıkı bağladığı saçlarından çözmek
gerekirdi bu gizemi belki de... Çünkü saçları,
tüm bu izlenimlerimin aksine, yüksek bir
disiplinle uzaklaştırıyordu
onu bu savrukluğundan. Tokasının bağının
açılmasına, kendi rüzgarına karışmasına
tahammülü yoktu. Dudakları çok eski bir
şarkıyı mırıldanır gibi oldu bir an, eylülde
turuncu bir yaprak kımıldadı sanki. Kalbimin
çölüne ilk yaz yağmuru yağdı. Sustu.
Çok eski bir zamandan geliyor olmalıydı
bu kız. Sessiz, sakın adımlarla onu taşıyan
ayakları bu yollarıda yağmur damlası gibi
süzülürken o fark etmeden geçmişti sanki
çok şeyleri; insanları, şehirleri ve aşkları. Az
önce yanımdan geçtiği bu yolda adımlarca
uzaktı gözleri bugünden.
Beni görmüyordu. Telefonuna bakmıyordu.
Belki de haber verecek hiç kimsesi yoktu.
Ve ben, İstanbul'da bir akşamüstü, bunu
düşündüğümde mutlu olacak kadar kötü
bir adam değildim esasen.

Kaan Koç

iyiyim, yaşıyorum

Yeri geldi mutsuz adamların tükürdüğü kaldırıma bile kıskançlıkla baktım, sesini çıkarmayacak kadar cansız, şikayetsiz, duruyordu işte.

Konuya dönmek için uzun süre otobüs durağında köpek taklidi yaptım. Büyük planın bir parçası olarak kafatasımın içinde kaynayan bir zihinle cezalandırıldığım için hakikatli bir köpek olmam imkansızdı takdir edersiniz ki. Öğrenmeyle ilgili sorunlarım vardı. Sırtımı, omuzlarımı ve ayak bileklerimi yalayarak hayli zaman geçirdim o durakta. İnsanlar geldi, insanlar gitti. Özenmekle geçiriyordum vaktimi, metal bankın soğukluğuna ve kararlı duruşuna mesela. Işıklı reklam panosuna, geceye dair bir bilgisi yoktu. Yeri geldi mutsuz adamların tükürdüğü kaldırıma bile kıskançlıkla baktım, sesini çıkarmayacak kadar cansız, şikayetsiz, duruyordu işte. Ama bir yerden sonra dayanamadım; alaymış, neşeymiş, yarayla alay edermiş yaralanmamış olan falan, allah kahretsin Şekspir'i, kalktım yattığım yerden ve en yakın hastaneye gittim. **İçine tek bir benlik bile koyamadığım şu ömrüme orospuluk etmekten vazgeçmişim.**

Saç dipleri uzunca beyaz, ortaları siyah, sonlara doğru sarışın bir kadınla karşılaştım bankoda. Yanakları iri, bakışları cılızdi. İfadesiz, suratıma baktı. Bugünlerde köpekleşmek herkesi korkutur, bunu biliyorum. Ağzımı açarsam havlamaya başlarım diye korkuyordum ben de zaten, her köpek önce kendinden tırsıyor, bunu da siz bilin. "Buyrun," dedi.

"Kanımı aldirmek istiyorum," dedim.

"Oturun şurada."

Şurada diye gösterdiği yerde 8 kişi oturuyor, 5-6 plastik koltuk ise boş duruyordu. Öleceklerdi heralde. Yoksa bunun bilincinde olmayan hiçbir canlı gönül rahatlığıyla bir yere oturamaz. Plastik koltuklara baktım önce, üstündeki yağ lekeleriyle fiyakalı duruyorlardı. Bir kadın yanındaki kadına oğlunun derdini anlatıyordu o sırada, halı saha maçında ayağı kırılmış da, emara girince bacağındaki tümör fark edilmiş de, he he evet diye söyledim, siz şansa inanmaya devam edin, Galileo'yu sizin gibiler gebertti.

"Beyefendi oturun lütfen," diye bir ses duydum. Olduğum yere çömeldim. **Söylemiş miydim daha önce bilmem, koltuklarda oturmaya karşı alerjim var benim. Omurgamı zedeliyor.**

"Beyefendi, boş yerlerden birine oturun," diye ısrar etti kafasında Derbeder Kadınlar Cumhuriyeti bayrağını taşıyan görevli. Üç renkli bayraklar Avrupa ülkelerine özgüdür, fiyakalıdır onlar. Allah Şekspir'in cezasını versin. Ona da öyle dedim, omurgam zedeleniyor, ben koltuklara oturamam. Çit çıkmadı sonra kimseden. Hasta olduğumu düşünüyorlardı herhalde, hakları var, bu yüzden oradaydım. **Bu ısrara bir sen vermenin zamanıydı artık. Kendi hayatımın kölesi olmaktan yoruludum.** Zaman onlara da söyledim. Birazdan dediler, alacağız sizi. Sonra oynat tuşuna basmışım gibi tekrar konuşmaya başladı kadın. Oğlu ya ölürseymiş. E ölecek tabii. Televizyon kumandası mı doğurdun sanki. Her neyse, insanlarla tartışmayı sevmem, ölen oğulları da sevmem. Çok zayıf oluyorum.

Ölüm, ölüm, ölüm, ölüm, ölüm, ölüm, ölüm, bin defa bunu söylemek istiyordum. Ona yüklenen gereksiz anlam erisin gitsin diye. Söylüyordum da, bugünlere kolay gelmedim ben. Herkes ondan bahsediyor nasıl olsa, alın size, ölüm ölüm ölüm ölüm ölüm ölüm ölüm ölüm ölüm. İsteyen, ihtiyacı olan alsın benden kullansın. Yattığı yerde ters dönsün Şekspir, ben de insanın ne olduğunu gördüm ama onun kadar yaygara koparmıyorum. Oturup sıramı bekliyorum. Sahtekar herif.

"Buyrun lütfen," dedi kadın.

Kalkıp arkasından yürümeye başladım, dizlerim beni taşımıyordu. Çokça sene o durakta yan gelip yatmışım galiba. Neyse, önemi yok. Gelip gittiler. Uyuşturucu kokan bir odaya aldılar beni, yok dedim oturmam, ama isterseniz uzanırım.

"Elinizi yumruk yapın."

"Hay hay."

Leş gibi koktuğumun farkındaydım. Şıngayı saplamak üzere olan genç adam sıra öksürüyordu, rahatsız olduğunu belirtmek için. Bir küfür olarak öksürük.

"Açın elinizi," dedi adam.

Açtım. Çok şükür, canlı hissettim kendimi o an. Kayda değer bir şey. Nasıl da girdi iğnenin zarif ucu etimden damarıma, anlatamam. Metalin tadını hissettim. Hayranlıkla adamın parmaklarına bakıyordum. **Son çalıştığım şirketten beri kimseye kanımı vermemiştim.**

Hele karşılığında para almadan, hiç. Tavsiye ederim, spor olsun diye de verin bir gün kanınızı.

Çekti, doldurdu, sonra çıkardı iğneyi etimden, alkollü pamuğu bastı falan. Şaşkınlıkla seyrediyordum.

"Bitti mi?" diye sordum, gözlerimi kırpmadan. Göz kapaklarımı kıpırdatsam yaşlar boşalacaktı.

"Bağış için gereken miktar bu, teşekkür ederiz."

"Bağış mı? Ne bağış? Kan bağışı yapmaya gelmedim ben buraya!"

Şıngayı tüpe boşaltıyordu adam. "Tam olarak ne istediğinizi anlayamadım," dedi, onda on soğukkanlı bir sesle.

"Kanımı vermek istiyorum, hepsini alın. Tamamen boşalt."

Güldü. Ne Hipokratmış be, işkencecinin bayrak tutanı. Gittim önüne dikildim, kolumu uzattım, yumruk yaptım.

"Hiç Şekspir okudun mu sen?" Okumamış. Yoksa ne dediğimi anlardı.

"O zaman şu aleti al, tekrar sapla, bütün kanımı al. Ruh hastası mısın nesen, bedava kan veriyoruz, baban yapmaz bu güzelliği sana." Çileden çıkmıştım. Çileden çıktığımda yalvarırım istediklerimi yapın. Yoksa çok canım sıkılıyor.

Birden kabalaştı. "Hadi," dedi, "başka kapiya. Burası tımarhane değil."

"Gerİ ver o zaman aldığını da!"

"Devletin malı o, tüp de zimmetli, içindeki kan da, Hadi yallah!"

Aklım olsa o an kaybederdim. Bütün akıllıları ve delileri anlıyorum, insan sahip çıkacak tabii.

"Allah Şekspir'in belasını versin! İyiyim, hayattayım diye özgür olamayacağımı sanıyorsunuz!" Üzerine atıldım. "Ben de bu devletin vatandaşım," dedim, "vergilerini biz veriyoruz! Ne istiyorsam yapacaksın, içimdeki bütün kanı boşalt, hemen, şimdi!" Sahiden son kozumdu bu. Olmadı.

"Çık ulan dışarı!" İtti, duvara yapıştım. Eh, peki. Tartışmayı sevmem. Dişlerimi geçirdim bileğime, bir sağ bir sol yapa yapa koparmaya çalıştım damarlarımı. Dişlerimin arasında kas ve damar yığını oynayıp duruyordu, zor işmiş, köpeklere helal olsun. Salladım, salladım, salladım, ölüm ölüm ölüm ölüm ölüm, sağ sol, emara girmiş de orda çıkmışmış, ben, siz, salladım, salladım, hav hav hav hav, yok. Diş geçiremedim kendime, etim dayanıklıydı ve çok canım acıyordu. Şekspir'de bunu yapacak yürek yoktu. İki kelimeyi yan yana getiren herkes kendini var zannediordu. Allah kahretsin.

Nihat Sırdar

toz...

Ali Suavi İlkokulu'nun en üst katında, merdivenlerden çıkınca hemen sağ taraftaki sınıf kapısı aslında bir sınıfa değil, benim hayatımı değiştirecek bir yere açılıyordu. İki sınıfı birleştirerek oluşturulmuş etkinlik salonunun yerden 40 santim yükseğe yapılmış sahnesinin arka tarafına açılan bir kapıydı bu. Bir nevi kulis kapısı. İçeri girdiğinizde sizi sahnenin arkasındaki unutulmuş ve gelişigüzel atılmış dekor malzemelerinin olduğu yere, onun hemen yanından da iki basamakla sahneye çıkarırdı bu kapı.

Peki benim ne işim vardı burada? Çünkü okumayı okula gelmeden sökmüş, bunun lüzumsuzca havasını atarak her okuma fişi tahtanın yanındaki iplere asıldığında balıklama atlayarak okumuş ve öğretmenimi kızdırmıştım, bu yüzden herkesin sınıf ağacındaki elması kızarıırken benimki bir türlü kızaramamıştı. Halbuki ben elmayı kızartmayı bırakın, çoktan kompostosunu bile yapmış, sıcak pirinç pilavının yanında afiyetle içmiştim.

Bu gereksiz özgüven doğal olarak öğretmenimi kızdırmış, "madem öyle işte böyle" tavrıyla okuma bayramında uzun, sıkıcı ve en korkuncu ezberlenmesi gereken bir monolog görevinin bana kitlenmesine neden olmuştu. Sadece bu da değil; kimi şiirler ve anonsların yapılması görevi de bana verilmiş, o kulis kapısı hayatımın kabusu olmuştu, ileride bana yapacaklarını, hayatımı değiştireceğini bilmeden... Şimdi birçoğunun ismini bile zar zor hatırladığım, görsem belki güçlükle tanıyabileceğim 1-B'den sınıf arkadaşlarım kendilerine verilen tek tük görevleri gayet iştahla yerine getirmeye hazırlanırken, ben hangisini ezberleyeceğimi şaşıyorum, gerek annem gerek teyzem marifetiyle sürekli bir şeyleri ezberlemeye çalışıyordum.

Ezber sonraki hayatımda da en nefret ettiğim şey oldu. Sık aralıklarla tekrar etme formülünün işin en kolay yolu olduğunu anlamam yaklaşık 30 yılımı aldı. Şiiri mi, monoloğu mu, anonsları mı ezberlesem derken birden karşımıza bir kıyafet sorunu çıkıverdi. Okul yönetimi tarafından uygun görülen, öğretmenimizin de beğendiği lacivert kot pantolon üstüne Walt Disney tişört kombini kimi sınıf arkadaşlarım için makul, birçok arkadaşım ve benim için gereksizce pahalıydı. Veli toplantısında

bu konuda tartışma çıkmış, alamayacağını söyleyen velileri ve "Aliverin canım" diye hor gören diğer velilerin söylediklerini, annem bir arkadaşına anlatırken öğrenmiş, çok üzül müştüm. Neticede hatırladığım kadarıyla yine bana çaktırmadan bir yerlerden borç alındı ve o körolası kıyafet temin edildi. Ben gece yarılara kadar ezberlerimi tamamladım ve artık rüyalarım da kendimi sürekli bir sepetin içinde görür hale geldim. Ama o rüyalar bir süre sonra kabusa dönüşüyor, ya kulis kapısından girdikten sonra ya da sahneye çıktığım anda derin bir uçurumdan aşağı düşüyor, tam yere düşecekken kan ter içinde uyanıyordum. Bugün Hollywood filmlerindeki "inception" durumlarını biz ilkokul birinci sınıfta yaşıyorduk anlayacağınız. Etkinliğimizin ismi "Ali Suavi İlkokulu 1-B sınıfı Okuma Bayramı." Veliler -ki neredeyse tamamı annelerden oluşuyordu- tam kadro salonda yerlerini aldılar ve teneffüsün bitip koridorların sessiz bir hal alması ile birlikte olay başladı. Öğretmenimiz Gülay Karahan'ın açılış konuşmasını müteakiben İstiklal Marşı'nın okunması, çeşitli solo ve koro şeklinde şiirler falan derken sıra bana geldi.

"İleride de giyer" ebeveyn düşüncesiyle bol alınan kör olası kot pantolon o kadar büyüktü ki beyaz renkli kemere yeni delik açmak zorunda kalmış ve sonuna kadar sıkılmıştık. Bel bölgesinden nefes almam zorlaşınca muhtemelen bacaklara kan gidışı de azalmış, o nedenle sahnenin basamaklarında sendelemiştim. **İşte hayatımın ilk sahne deneyiminde çekilen fotoğrafımda dizimdeki toz izi ondandır.**

O toz ki, büyüklerimiz kendisine sahne tozu da derler, ilkokul birinci sınıfta solunum sistemime girmiş, öğretmenimin müthiş öngörüsüyle ilk veliler toplantısında anneme "İleride spiker olacak bu çocuk" şeklinde yorumlara sebep olmuş bir tozdur. O elimde sıkı sıkı tuttuğum mikrofonun çeşitli türlerini tam 24 yıldır kâh tutuyor, kâh karşısında konuşuyor, kâh bir mekanizmasını belime takıp ucunu yakama iliştiriyor; memleketin dört bir yanında sahnelere çıkıyorum. Sahne tozu lafını her duyduğumda da dizimdeki toz lekesini hatırlıyorum.

TÜRKİYE'NİN
HAYAL
HARİTASI

İstatistik kafası

Çocukluk ve ergenlikte sürekli hayal kuranlar oranı **%32.**

Kendi işinin sahibi olmak isteyenlerin oranı **%9.**

İnsanların **%49'u** çocukken hayal kurmaya başlıyor. Yaş ilerledikçe bu yüzde azalıyor.

Yetişkinlerin sadece **%14'ü** hayal kuruyor.

Her 10 katılımcıdan 5'inin en büyük hayali bir meslek sahibi olmak.

Hayalindeki meslek öğretmenlik ve doktorluk olanların oranı **%16.**

2 kişiden 1'i hayal kurmak için "geçim derdinin olmaması" gerektiğini düşünüyor.

Kadınların **%58'i** hayal kurmayı çok seviyor.

Üniversite mezunlarının **%78'i** hayal kuruyor.

Bekârların **%76'sı** sık sık hayal kurduğunu söylerken evlilerde bu oran **%65'e** düşüyor.

Evlilerin sadece **%20'si** hayal kurmayı çok sevdiğini söylüyor.

Büyükşehirlerde hayal kurma oranı **%42.** Küçük şehirlerde ise **%52.**

Melih Anık

tiyatromuzun "saçma" yüzü: ödül mödül

Her yıl nisan ayı gelince İstanbul'da ödül rüzgârı esmeye başlar, ardı ardına tiyatro ödülleri açıklanır. Yaklaşık 100 "seçici tiyatrosu" sezon boyu seyrettikleri oyunları ölçer biçer "en iyi"leri(!) seçer. Bazısı birkaç ödül komitesinde yer alır. Ödüller açıklanınca görürüz ki "komiteci"ler tiyatronun "komitacıları"dır. Sadece ödüllendirmezler, göz ardı ettikleriyle cezalandırırlar da. Aralarında "hoca" da vardır emekli de ama fark yoktur. Hepsi "elit" (?) olanı seçme gayreti içindedir. İstanbul içinde dolaşıp dururlar. Kimini gişede ucuz jüri bileti alırken görürsünüz. "İhsan ettikleri"(!) ödülleri Türk Tiyatrosu'nun fotoğrafını çektikleri vehmi içindedirler. Saçmalık da orada başlar. Zira olay İstanbul'da geçer.

Özel ödüller bir âlemdir. Aynı ödül komitesi, bir çınar oyuncuya "emek" ödülü verir diğerine "onur" ödülü. Bir sanatçı "onurlanırken" diğeri "sanata değer kattığı" için ödüllendirilir. "Onur" ile "emek" ve "sanata değer katma" nerede ayrılır, şaşırır kalırsın.

Kategorilerde kaos vardır. Kimi "prodüksiyon" der kimi "yapım". Kimi oyun ile yönetmene ayrı ödül verir kimi bir. Kimi "Komedi, Kara Mizah ve Müzikal" dalında ayrı ödüller verir ama ayrıca "yapım ödülü" verir. Kiminin "yardımcı oyuncu" saydığını diğeri "umut veren" diye seçer.

Ödüller Afife'nin peşine takılır ve arkadan gelen, boşa kalanı kapar. Komiteler arasında gizli bir yarış olduğu açıktır. Kategori oluşturmada çok yaratıcı komiteler vardır. Tek kişilik prodüksiyon, yenilikçi tiyatro, özgün yeni oyun, ensemble, umut veren tiyatro grubu, halkla ilişkiler görevlisi, kurum tiyatrosu, yeni mekân, farkındalık ödülleri bu konuda rakipsiz(!) sayılır. Başkasının görmediğini gördüğünü göstermeye meraklı komitelerin ödül kategorileri de ilginçtir: Küçük salon, dramaturg, tiyatro fotoğrafları, yılın tiyatro ekibi, Türkçeye katkı ödülü, yılın teması ve çeviri ödülleri "ödülden" sayılır. Belediye başkanlarına, ödenekli tiyatro genel sanat yönetmenlerine verilen ödüller vardır. "Uydurulmuş" kategorilerde yarışma ehliyetine sahip yeterli aday var mıdır sorusu aklımı hep kurcalamıştır. Ödül töreni kalabalık olsun diye bu dallanma yapılmıştır diye düşünürüm. Bu kadar kategoriye doyamayan komiteler ayrıca seçici kurul özel ödülleriyle dışarıda kalan bırakmamaya gayret eder. Meselâ sadece oyunculara ödül veren bir ödül bu yıl seçici kurul adı altında bazı oyunlara ödül vermiş. Seçici kurul ödülleri bir politik duruştur(!). Hakkı yendiği düşünülen bir tiyatrocunun yöneticisine mesajdır: bazı ödüller. Ödül komitacıları böyle bir güçleri olduğuna inanırlar. Bir de gelecek yıla bırakılan ödüller vardır, sözü bugünden verilir. Ödüller arasında fark yoktur. Hepsi aynı sığ suya

dalar. Ödenekliler, tarihi olan özel tiyatrolar ile gelecek sezon var olup olmayacağı belli olmayan topluluklar aynı havuzun içindedir. Bunlara bir de Kültür Bakanlığı yardımı "kapan" tüccar tiyatrolar ve yapımcı şirket oyunlarını da katmak gerekir. Topluluklarımız arasında kalite farkı vardır ve komitelerimiz bu kalite farkını umursamaz. A sınıfı ile Z sınıfı aynı havuzda değerlendirilir. Ödül komitacıları İstanbul tiyatroları üzerine uzmandır (?) Anadolu'nun çeşitli köşelerinde zorlukla perde açanları sureta görürler. İstanbul'daki bazı toplulukları da "görmez"den gelirler.

Tiyatro ödülleriyle bakarak nasıl bir tiyatro istendiğini anlamak mümkün değildir. Her biri kendince "en iyi", en başarılı" adlar altında aynı oyunlar arasında gidip gelir. Bir ödül içinde kategorilere verilen ödüllerin toplamından o ödülün tiyatro için verdiği bir mesaj çıkmaz. Afife, Sadri Alışık ve diğerleri "dağıttıkları" ödüller ile nasıl bir tiyatro istemektedir? Nasıl bir tiyatroya destek olmaktadır? Birini diğerlerinden ayıran nedir? Bence fark moderatördür. Zira her

ödülün moderatör yönetiminde "whatsapp", "görevlendirme/ yönlendirme çizelgesi" vardır. Her jüri üyesi her oyunu seyretmeye yetişemez. Moderatör yol gösterir. Haberleşme ağıyla yönlendirme başlar. Komiteler içinde seyirde öne alınacak toplulukların arkadaşları, dostları vardır. Ödüllendirme, seyredilecek oyunları seçmekle başlar. Değerlendirmeye alındığı söylenen oyun listesi uzundur ama her komitacının seyrettiği oyun sayısı ortalama 50'dir. 2016-17 sezonunda tüm ödüller başlıca 20 oyun çevresinde dolaşmış. Tiyatro ödülleriyle aday olan oyunlara bakın/hatırlayın.

Hangisinin Türkiye halklarıyla bağı var? Toplumun ciğerini tutan kaç oyun var? Hangisi özgün "avangard"? **Tiyatro, seyircisiyle tamamlanan bir sanattır. Ödüllerin içinde bu gerçek nerededir?** Tiyatro ödülleriyle jacoben anlayış geçerlidir.

Kendisine adaylık ya da ödül verilenler koştura koştura o törenlere katılır. Çoğu "Oscar aldım" sanır. Katılmazsa tiyatro cemaatine dışlanacağını düşünenler vardır. Dışlanırsa ne olur? Bence hiçbir şey ama kimsede mücadele ruhu yoktur, sorsan onlar için "Tiyatro savaş alanıdır." Aslında jüri üyeleri ile ödüllükler aynı sığ kabın içinde kuyrukları birbirine dolanmış şekilde durmaktadır. Bu ödüllerin saçmalığını görüp bu "yapay şenliğin" dışında kalan topluluk ve çınar oyuncular vardır. Onlar ödül gibi "ödül" olsun ister, "mödül" değil. Nejat Uygur saçmalığı yıllar önce görmüş ve kendine ödül vermiş.

Tiyatro ödülleriyle ciddiye almamak lâzım zira hiçbir tiyatroyu ciddiye almıyor.

Bence "Ödüllü" Hayâl Kırıklıkları:

Joko'nun Doğum Günü (Yolcu Tiyatro - Oyun)
Gülünç Karanlık (Bakırköy Belediye Tiyatrosu - Oyun)
Nurkan Erpolatlı (Bakırköy Belediye Tiyatrosu - Gülünç Karanlık - Yönetmen)
Ersin Umut Güler (Yolcu Tiyatro - Joko'nun Doğum Günü - Yönetmen)
Alican Yücesoy (Bakırköy Belediye Tiyatrosu - Gülünç Karanlık - Oyuncu)
Makbule Mercan (Yolcu Tiyatro - Joko'nun Doğum Günü - Kostüm)
Celal Kadri Kınacı (İDT-Giydirici - Oyuncu)

Bence "Ödülsüz" Ödüllükler

Ali Erdoğan (Kabare Dev Aynası - Emek Ödülü)
Tüy Kalemler (Tatbikat Sahnesi - Oyun)
Ebedi Barış (Entropi - Oyun)
Torun İstiyorum (Moda Sahnesi - Oyun)
Pencere (Oyun Atölyesi - Oyun)
Bir Picasso (TiyatroDor - Oyun)
Nazan Kesal (Moda Sahnesi - Torun İstiyorum - Oyuncu)
Arzu Bigat Baril (Batı - Tiyatro Kirpi - Yönetmen)

Bence Sezonun Kötüleri

Romeo ve Juliet (Nilüfer Belediyesi Tiyatrosu)
Yeraltından Notlar (Ankara Devlet Tiyatrosu)
Şahane Züğürtler (İBB Şehir Tiyatroları)
Giydirici (İstanbul Devlet Tiyatrosu)
Kozalar (Pangar)
Pera'nın Zamanı (Altıdan Sonra)

Nilay Örnek

"devre arasında futbolculara çay içirilirmiş"

Gazeteci Alp Ulagay, 30 yıldır spor dergileri, jübile kitapları, maç programları ve takım atkılarıyla sporun her dalında önemli belgeleri bir araya getiriyor. Açık Radyo'da 15 yıl spor yorumculuğu da yapan Ulagay, röportaj çözümünde iyice fark ederek şaşırdığım üzere; isimleri, yılları, maçları ve sonuçları da hatasız hatırlıyor!

Nelerin koleksiyonunu yapıyorsun?

Arşiv gibi başladığım, sonra koleksiyona döktüğüm spor dergileri var. Maç programları var önemli, jübile kitapları... Spor atkıları. Ama genel olarak spor efemerasy diyebilirim. Galatasaray'ın Ali Sami Yen Stadı için Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğü'yle yaptığı sözleşme, stadin planı, Galatasaray Futbol Takımı futbolcularının 1962-64 yılları arasındaki maaş kayıtları, Fenerbahçe'nin 50'nci yıl, atletizm ya da güreşteki Balkan ve Avrupa şampiyonalarının davetiyeleri gibi... Çoğu 50 ve 60'lı yılların ardından üretilmemiş, zor bulunan pek çok şey.

Jübile kitaplarını ilk sende gördüm çok güzelmış; artık niye hiç yok?

Yurtdışında hâlâ var ama jübile geleneği bizde kalmadı. Öyle büyük, jübile gibi jübile, sanırım en son 2001'de Şifo Mehmet'in ki. Jübile maçı bileti ekstre fiyatlı oluyor, bu maçın gelirleri de oyuncunun son bir gelir kalemi oluyor. Bir gelir kalemi de maçın öncesi ya da sonrasında yapılan jübile kitabı. Bir gölge yazar futbolcunun ağzından onun hayatını anlatıyor. Geçmişten fotoğraflar, istatistikler konuyor. Fotoğraflar da esaslı, samimi ve ilginç oluyor. Ailesiyle rakı masasında Fatih Terim, antrenmanda hiç görülmeyen bir haliyle Metin Oktay fotoğrafı görabiliyorsunuz. Dönemin etkin spor yazarlarından övücü yorumlar, yazılar alınıyor. İlanlar veriliyor o kitaba. Bu da sporcuya gelir oluyor. Kaybolan bir gelenek olduğu için görünce çok sevindiğim kitaplar bunlar. En son katıldığım e-müzayede Fenerbahçe'nin efsanevi kalecisi Cihat Arman (onun sarı kazağı nedeniyle Fenerbahçe'ye "sarı kanarya" dendiği söylenir) ile Galatasaray'ın 70'li yıllardaki oyuncusu Muzaffer Sipahi'nin jübile kitaplarını büyük bir kapışmayla aldım mesela.

O günlerdeki dergilere bakınca, genel olarak futbolda ya da spor gazeteciliğinde temelde ne gibi farklar görüyorsunuz? Seni neler şaşırtıyor?

Devre arasında "Hararet giderir" diye demli çay içildiğini görüyorsun mesela. Ya da bir sürü kapakta çamur içinde oyuncular var; doğru dürüst saha olmadığı için... Bilinen bir şey ama onu görmek farklı. Şimdiden en büyük fark, statların doluluk oranı. 60-70'lerde futbol büyük eğlence; tribünler, maçlar, İzmir'de İstanbul'da tıklım tıklım dolu. 65-75 yılları arası, Anadolu'da futbolun patladığı, il takımlarına ilginin büyük olduğu yıllar. Bursaspor, Eskişehir, Trabzon gibi il takımları kuruluyor. O dönem gazete ve dergilerde çok detaylı maç ve gol pozisyonu anlatımı var. Televizyonda maç yok, maç özeti yok. Onun için golün krokisi çok önemli mesela... Fotoğrafın önemini görüyorsun, ciddi gazetecilik yapılıyor. Hayat Spor'da mesela kimi haberde The Economist gibi, yazarın imzası yok. Muhtemelen 60-70'lerde, orada gazeteci öne çıkması gereken bir tip değil. 80'lerde değişiyor... O dönemde de futbol açık ara önde de olsa başka spor dalları çok daha fazla kapak oluyor.

Peki koleksiyon nasıl başladı?

11 yaşında falandım herhalde... Gazete keserek, o dönemin dergilerini toplayarak başladım tabii. "Bir tek futbol toplamayayım, basketbol da olsun. Bir tek Galatasaray olmasın, başka takımlar da olsun..." derken gelişti. Dünya Kupası defterin olur mesela; bütün maçlar yazılır, istatistikler tutulur... Sonra "Daha eski şeyleri bulamaz mıyım?" merakı başladı. Bir sahafta 60'lı yıllarda yayınlanan Fotospor Dergisi'ni gördüm; biliyorum dergiyi ama hiç görmemişim. Bir lise öğrencisi için az da olmayan bir fiyata aldım. Derginin 200 sayısı varsa 150 sayısını bulmuştum. 5 yıl sonra da iyi durumda, çok miktarda Hayat Spor Dergisi buldum...

Kaç dergin ve spor atkın vardır?

10 bin kadar spor dergim var, bir kısmı evde, bir kısmı babamın evinde tasnif edilmiş halde... 2-3 bin de mizah dergisi vardır bende; Girgin'dan bu yana 30 yıllık tüm mizah dergileri. Bilim dergilerini, Birikim'i vs. sayarsak çok fazla, çok. Spor atkılarının sayısı ise 260 falan.

Sadece yerli spor dergileri yok değil mi?

Eskiden Türkiye'ye daha çok spor dergisi geliyordu, şimdi artık bir iki tane. 1988-89'da Fransızca ve İngilizce'nin yanı sıra Almanca, İtalyanca da dergi biriktirmeye başladım. 2006'yı galiba Bağış Erten aradı beni; "İletişim Yayınları'nın deposunu boşaltıyoruz spor dergilerine bir bak, al istersen" dedi. Ama

gördüğüm şey alınabilecek gibi değil! Bir pikap buldum, iki de hamal. Eve götürürce "Ne yaptım ben?" dedim.

Fransızca, İngilizce, Almanca 7 bin kadar spor dergisi, üstelik bazı yıllar eksiksiz! 3-4 ay sürdü tasnifi.

Bu kadar dergi ya da birikimden en zor ayrılacağın parçalar neler olurdu?

Türkiye-Macaristan maçının albümü, maç kitabı ve cep fotoromanı çok önemli benim için... 2011'deki ilk spor müzayedesinden aldım. 40 yıl Macarlar dünyanın en iyi takımı sayılırken, 1956 yılında 3-1 yeniyoruz onları. Babamın (gazeteci Osman Ulagay) bizzat izlediği, yıllarca dinlediğim efsanevi maç. Bir de sanırım Gelişim Spor dergilerimin seti. **Gelişim Spor'u özellikle ayrı tutmanın nedeni ne?**

Son cafcıflı, iyi muhabirliğin yapıldığı haftalık spor yayını. Fotoğraf çok önemli. Çok iyi de fotoğraf altı var ve onları Kurthan Fişek'in yazdığı söylenir. Kadrosu Hincal Uluç'un kurduğu, bugün hâlâ medyada olan çok sağlam bir ekip. İyi muhabirlik, iyi yazarlık var. Bugün de zevkle okuyabildiğim bir dergi.

Favori karakterin kim?

Metin Oktay. Sportif anlamda Türkiye'nin belki ilk spor ikonu. Futbolun "patladığı" 1955 sonrası, Galatasaray'ın o içe kapalı tiplerinden değil. Kadınların gözdesi, film çeviriyor, cömert, yakışıklı, İzmir'den geliyor, mütevazı bir geçmişi var. Ajda Pekkan ve Gönül Yazar'la başrolü var; kendini canlandırıyor. Adına plak var, İtalya'ya giderken binlerce kişi uğurluyor. O yıllarda "Metin" ismi de patlıyor. Galatasaray'ın Galatasaray Liseli, birkaç bin taraftarlı kulüpten bir kitle takımına dönüşmesinde çok etkili Metin Oktay.

Senden sonra bu koleksiyon ne olur?

Yeni kuşaktan birinin, oğlum Eren'in mesela böyle matbu bir şeye büyük ilgi duyacağını çok sanmıyorum. Bugünden dergileri taratıp dijitalle geçirmek en iyisi olurdu.

Elif Demirtaş

adı deniz

- Maalesef sen de varsın.

Gözleri doldu Deniz'in ama burası yani kuzeninin düğünü değildi bunun yeri. Yelkenleri suya indirirse onu sevenlerin gemilerini batırırdı. "Canım sağ olsun" deyip kapı mendili, geçti halayın başına. Her zamankinden daha coşkuyla, inadına ısı ısı gülerken çevirdi halayı. Su içinde kalıncaya dek oturmadı yerine. O oynarken kulaktan kulağa yayıldığını biliyordu haberin. Yerine geçerse "Geçmiş olsun, elbet hak yerini bulur" cümlesini

çokça duyacak, dayanamayıp ağlayacak ve kuzeninin mutluluğunu gölgeleyecekti. Yapmadı. Çocuklarının uyku saatini ve oynarken sökülen elbisesini bahane ederek güzelce evine döndü. 4 yaşındaki ikizlerini uyuttu. Banyoya yönelip topuzundaki tel tokaları sertçe çıkarmaya başladı tek eliyle. Diğer eliyle de makyaj temizleme mendilinin gıcık kağıdını açıp hızla çektiği için tek seferde beş tane gelen mendili geri içine tepmeye çalıştı. Saçından ve kazırcasına sildiği yüzünden hıncını alamayınca, odasına geçip elbisesinin açılmayan fermuarıyla kavga etti. Yatağın üzerindeki pijamaları tersine düzüne bakmadan geçirdi üstüne. Çantasını aradı bir süre. Çocukları içeriye alırken dış kapıya asılı bıraktığını fark etti. İçinden çıkmak ve sigarasını alıp balkona geçti. Ayazdı hava, feci çarptı suratına. Burnunun direği sızladı. Nihayet bırakabilecekti gözyaşlarını. Dumanı içine çeke çeke ağladı. Paket bitene kadar taş kesmiş gibi kaldı, çömelmiş, sırtı duvara dayalı şekilde. Saat kaçta yatağa gitti, uyudu mu, uyumadı mı hiç bilmeden sabah etti. Önce gömleğini ütiledi, sonra kahvaltıyı hazırlayıp çocukları uyandırdı. Tuvaletlerini yaptırıp, giydirdi. Çocuklar tabaklarıyla oynarken makyajını yaptı. Çünkü spreyden tahta gibi olan saçlarına zorla şekil verdi. Çocuklarla yola koyuldu. Onları kreşe bırakıp, kendi okulunun yolunu tuttu. Trafik olmazsa işine rahatlıkla yetişebilirdi. Telefonunu çıkarıp saate bakarken, telefonda birikmiş 66 mesaj olduğunu fark etti. Çekti arabayı kenara, tıkladı mesaj kutusuna ayıldı. Arabayı ara sokaktan geri eve sürdü. Annesini aradı, bir süre yanında kalmasını istedi. Annesi bir çantayla çıkageldi. Okşadı kızının saçlarını, gözyaşlarını sildi, uyuttu onu dizinde, yemeğini yaptı, bindi taksiye, aldı torunlarını eve getirdi.

Gece turnusol kağıdıydı gerçeğin, bütün çıplaklığıyla gösterirdi yoksulluğu, sahipsizliği, haksızlığı.

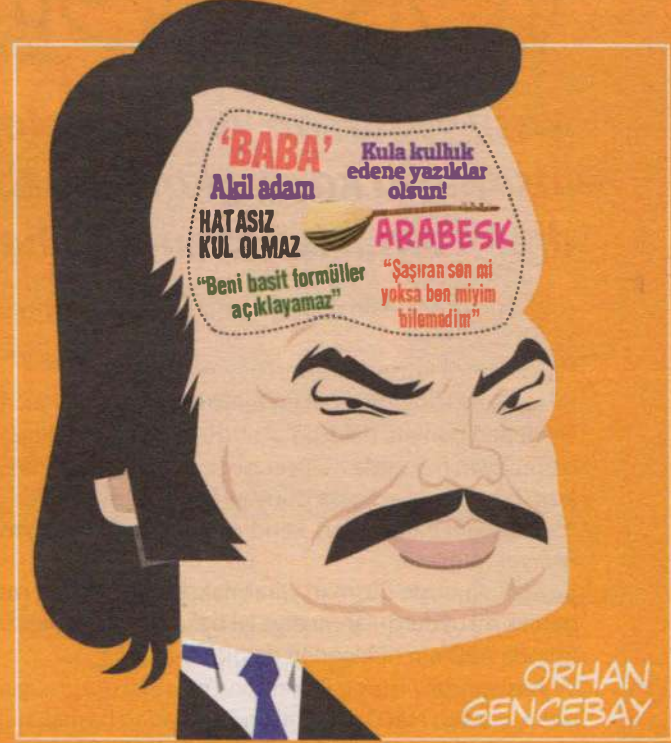
Bir süre evi annesi idare etti. Çünkü Deniz sonraki günlerde odasından hiç çıkmadı. Gardiobun kulplarını, oymalarını bir mobilya ustası gibi nakşetti zihnine. Tavandaki lekelerle, lambanın içindeki sineklerle, perdedeki çiçeklerle, halıdaki motiflerle ve duvar kağıdındaki gölgelerle uğraştı durdu. Aralıksız sigara içti. Ve bir gece sigarasız kaldı. Sabaha çok vardı ve dışarı çıkıp sigara almalydı. Perdenin ucundan bile dışarı bakmamışken şimdi nasıl sokağa çıksındı?

Korkuyordu sokaktan gündüz bile. Ceylan'ın, Taybet Ana'nın katiliydi sokaklar. Kurda kuşa yem ederdi... Konuştu, kavga etti kendiyile. Korkusu kaybetti mücadeleyi. Bir anda kendini sokakta buldu gecenin koynunda. Gece turnusol kağıdıydı gerçeğin,

bütün çıplaklığıyla gösterirdi yoksulluğu, sahipsizliği, haksızlığı. Güneş öyle miydi? O örterdi üstünü, örtüyü kaldırmak isteyen gözlerini kamaştırırdı. İşbirlikçiydi güneş... Sigarasını alıp dönebilirdi. Dönmedi. Parkın önünden geçerken yaktıkları ateşin etrafında oturup ısınmaya çalışan, konuşmalarından mülteci olduğunu anladığı çocukları gördü. Yanaştı iyice. Gözlerinde kocaman ölümsüz bir ağaç; zeytini koruyan bir çocukla göz göze geldi. Oturdu yanına, minnacık, kirli, yorgun elini aldı eline, öptü öptü öptü. **O gözlerin, o ellerin anlattığını gök okusa ikiye ayırlırdı üzüntüden.** O zeytin karası gözlü çocuk bir anda çıkardı Deniz'i içine düştüğü kuyudan. Hatırlattı ona aslolanı. Çocuklar için değil miydi ömrü boyunca harcadığı bütün çaba? Niye bırakacaktı ki? Kaldığı yerden devam etmeliydi. Bedeli ağırdı onları mutlu etmenin. Ödemeliydi o zaman; bağlı olduğu sendikanın barış için bir günlük iş durdurma eylemine katılmanın bedelini. Eski kocasını bile ihbarcı eden bu sisteme dahil olmamanın bedelini. 16 yıllık öğretmenlik kariyerini kaybetmenin bedelini. Ülkenin yaşadığı karanlığın sorumluları gibi hedef gösterilmenin bedelini. Arkadaşlarının "Bir suçu olmasa uzaklaştırılmazdı", "Belki bizden para ister" diye uzaklaşmalarının bedelini... Doğrulmalıydı hızlıca. İnadıklarını daha sesli haykırmalıydı. Deniz'di onun adı; sadece gözleri değil kirpikleri de maviydi. Aydınlık günlere inancını yitirmeyenlerin, doğru bildiğini söylemekten korkmayanların, hakkı olandan vazgeçmeyenlerin, bedenini açlığa yatıranların DENİZ'i.

TOMOGRAFI

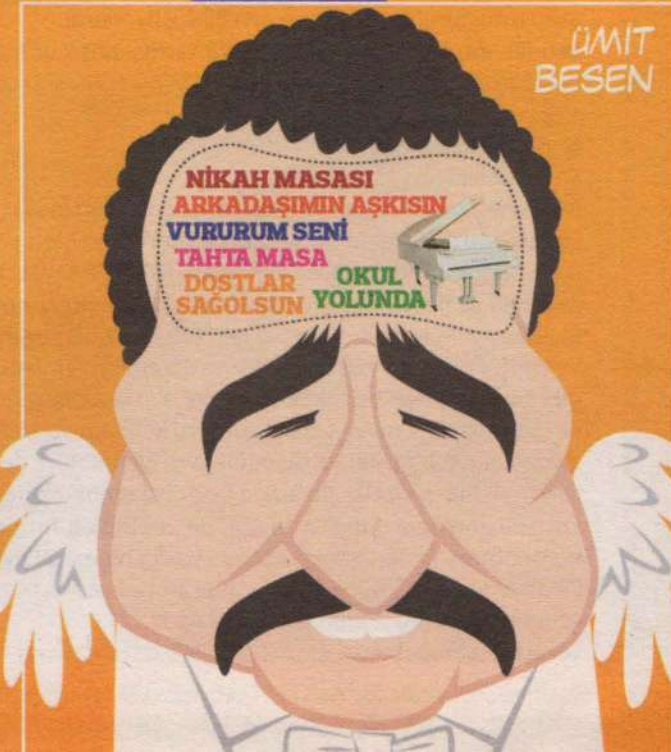
CAN BAYTAK

ORHAN GENCEBAY

MUSA KART

ÜMIT BESEN

Kerimcan Kamal

POKEMON VS. İNSANLAR

Nasıl yaşarsan yaşa; ideolojin, ırkın, dilin, dinin ne olursa olsun olaylara, insanlara karşı çıkarını, ezberlerini, önyargılarını değil vicdanının sesini dinlersen... İşte o zaman her şey değişir.

Artık dünya gerçeğin değil gerçeğin masalının dünyası. Yerim dar.

Haydi hızlıca Kuzey Kore'den başlayalım.

Kuzey Kore için dünyanın en tehlikeli ülkesi diyorlar. Amerika Birleşik Devletleri bunlara daldı dalacak. Haklı belki. Harbiden de bu küçük ülke bilinmeyen miktarda nükleer güce sahip ve başındaki Pokemon oğlancık kızıp bir düğmeye bassa dünyayı kabaşa çevirebilir.

Akrabalarını parçalatmış, kendi gibi saç kestirmeyi yasaklatmış. Rivayet muhtelif.

Kaynak, siparişiyle düşman yaratmakta marifetli batı medyası olunca gerçek mi uydurdular mı diye iyi bakmak lazım. Mevzuya dönersek aslında ABD'nin nükleerleri de hiç fena değil.

Ve başlarındaki Trump Pokemonu'nun akli durumuyla da ilgili şüpheler derin zira son NATO toplantısında Karadağ Başbakanı'nı omuzlayıp geçmesi gibi ego delisi hareketleri ahaliyi hafif geriyor. Madem saçtan gidiyoruz, onun da fantastik saç tarama şekli epey espri konusu.

Yine de ABD'nin dünyayı bir düğmeye basıp da mahvetmeyeceğine kesin inanıyoruz. O zaman biraz geçmişe gidip "Güney Amerika'da komünizmle mücadele ediyorum." diye asker kökenli diktatörlükler yaratarak, milyonlarca insanın işkenceden geçirilip, helikopterlerden açık denize atılması ya da Vietnam'da köylerin Napalm bombalarıyla yakılması gibi mevzuları kurcalamadan, iki önceki başkanları Bush Pokemonu'nun gençliğinde alkolle mücadele ettikten sonra o işleri halledip, Irak'a demokrasi getirmeye karar vermesiyle başlayabiliriz hikayemize. Biliyorsunuz Irak'a demokrasi getirmek gerekiyordu çünkü İkiz Kuleler El Kaide tarafından vurulmuştu. Vakıa El Kaide Afganistan'ın Rus işgaline karşı Amerikan istihbaratı tarafından kurulmuştu ama bu yazı komplo teorileri için yazılmıyor.

Neyse, Saddam Pokemonu'nun da çok tehlikeli kimyasal silahı vardı. Gerçi İran-Irak savaşında Saddam'a silah yağdıran da Amerika'ydı ama onu da çok karıştırmayalım. Zaten bu kimyasal silah işi de külliyen yalandı. Irak'ta millet yıllardır süren ambargodan kışına giyecek don bulamıyordu. ABD 10 bin metreden binlerce ton bomba yağdırınca çoluk çocuk iki milyon Iraklı öldü ama olur öyle zira ülkeye demokrasi gelmişti. O da yalan. Küresel devler petrole çöktü Irak'ta, bir yandan da bugün dahi bitmeyen Şii-Sünni mezhep kavgasının ateşi tutuşturuldu. Kürtlerse ayrı ülke istiyorlardı kendilerine. Yani gitti tek Irak, geldi karmakarışık üç Irak. Beceriksizlik mi?

Nope.

Neden peki?

Sonra anlatayım.

Bu arada Amerikan halkı Irak'ta kendi çocukları öldükçe öfkelenildi. Bush Pokemonu'na öfkenin bir sebebi de mortgage işlerinin patlaması oldu derler. Şöyle ki, Neocon Pokemonları dikkati, bu yalanlarla örülü kanlı savaştan uzaklaştırmak için sahte bir ekonomik cennet yaratmışlardı. Bankalar yoldan çevirdiklerine geri öder mi ödemez mi diye bakmadan ev kredisi vermeye başlamış, dünya ekonomisi emlak çılgınlığıyla balon gibi şişmiş, herkes büyük büyük evler alıp kendini zengin oldum sanmış ve kimsenin Irak mirak takacak umuru kalmamıştı. Halklar çıkarcıdır. Vicdanlarının bir fiyatı vardır. Aldıkça rüşvetlerini vicdan musluklarını kapar işlerine bakarlar. Bu arada Bush Pokemonu küresel görevini tamamlamış ama dünyayı da ABD'den nefret ettirmiş giderken, n'apsın Washington'un derin Pokemonları, başka bir masal uydurdular ve adına Obama dediler. Obama Pokemonu kampanyasına bütün dünya için barış ve umut sözlerini slogan yaptı ve dedi ki: Yes we can! Yapabiliriz!

Afedersin, "Nah"you can!

Uzatmayayım, 2008 krizini lap

diye kucağında bulan Obama

Pokemoncuğu kurtuluş için

milyarlarca cis yeni dolar bastı.

Yani karşılığı olmayan yeşil

kağıt. E hadi yiyorsa "Hacı

sen basınca adı dolar oluyor

da bize düz kağıdı nerdeyse

4 liradan çakıyorsun ama

biz basınca niye enflasyon

oluyor?" de. Diyemiyorsun

çünkü Allah korusun

kızdırırsan bunları zart diye

demokrasi getirebilirler

ülkene. Evet yeri gelmişken

siyasetçilerin büyüme

için kaynak yaratıyoruz

diye salladıkları havalı

"sürdürülebilir borç" kavramına kendimce bir yorum katayım. ABD gibi eli sopalıysan, kağıt dolar Pokemonu basar, o kağıt Pokemon karşılığında başka bir kağıt olan, Amerikan tahvil Pokemonu çıkarır dünyaya satar, paraları toplar, buna gık diyen çıkarsa kafasına sopayı yapıştırırsın. **Yok sen ABD değilsen ve abilerin "Al sana faizle borç vereyim yol yap, kule dik, köprü yap." diyorlarsa bil ki seni kucağa çekiyorlar.** Çünkü sen kağıt basıp borç ödeyemiyorsun kuzum. Çünkü sen teknoloji üretip, marka geliştirip yoktan gelir yaratmıyorsun. Borcunu ödemek için her şeyini satacaksın yani beleşe. İşte sürdürülebilir borçla büyümen budur. Dönelim yine mevzumuza. Umud

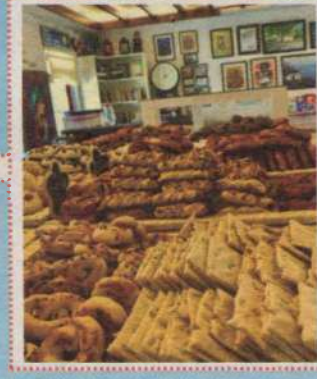
diye gelen Obama Pokemonu Ortadoğu'da hakikaten inanılmaz bir barış ortamı yaratıp, kendi vatandaşları dahil binlerce insanın kafasını kesen psikopatlardan bir ordu kurarak, kendisi de ayrı ve büyük bir zalim olan Esad Pokemonu'yla savaştırdı. Direkt kendileri savaşmadıkları için bu savaşa "Proxy war" (aracılı savaş) dediler. Bu CIA ya da Pentagon'a bağlı think thank Pokemonlarının kışkırtıcılarından uydurdıkları "proxy war"ları için silahlandırdıkları güya "İslamcı" paralı katiller binlerce kadının ırzına geçti, dünya mirası tarihi eserleri dinamitle havaya uçurdu, kamera önünde insan öldürmenin onlarca sapık yolunu buldular. En büyük hizmetleri ise İslamofobi'yi tam da efendilerinin istediği gibi bütün dünyada bir numaralı korku haline getirmeleri oldu. Halen bu korkunun içinde yaşıyoruz. Yani toparlarsak, anlayacağınız ABD dünyaya tehdit değildir Kuzey Kore gibi! Bunları yazıyorum diye beni Amerikan düşmanı sanmayın. Ben de dünyadaki herkes gibi Amerikan kültür emperyalizminin sadık bir ferdiyim. Hollywood'la büyüdüm ben de. San Francisco sokaklarını, Frank Sinatra'yı ve NBA'i seviyorum. Ömrüm boyunca big mek yiyip nayk giyerek dolaşabilirim. Bize ılımlı İslam diye bir garabet dayatıp, İslam coğrafyasına reform ve rönesansı yaşatacağız yalanlarını bir yana bırakıp İsrail'in 80'lerde hazırladığı Ortadoğu'yu balkanize etme, yani İsrail'in vaat edilmiş topraklara doğru ekonomik ve fiziksel genişlemesine karşı çıkamayacak, "biz dahil" küçük ve güçsüz ülkeler yaratma projesini (yukarıdaki üç Irak'ı hatırlayan var mı) aslanlar gibi desteklemesini görmezden gelirsek, evet, hepimiz küresel lider ABD'yi çok seviyoruz. Ve o işlerin sonuçlarını. Büyük Ortadoğu projesi, Arap Baharı ve devamı Suriye savaşı. Bunları gördüğümüz için o zamanlardan karşı gelen cemi cümle sivil ve askerimiz Ergenekon ve Balyoz diye güzelce paketlenirken neye inanacağını şaşırın ve

**Tüm yaşam
boyu en büyük
sınavımız tüm
imkansızlıklara
rağmen vicdanımıza
kulak verip bir
şeyler yapmak ya da
yapmamaktır.**

korkudan kıpırdayamaz hale gelen toplumsal muhalefetin yokluğunu avantaj sanıp o işleri tezgahlayanların zamanı geldiğinde kendilerini de yok etmek isteyeceğini anlamayan dönemin kudretli muhafazakarlarından biri de çıkıp keşke "haşa ılımlı İslam ne baba, biz onu beş yüzyıl önce senin Rumi diye bildiğin Mevlana'da, Yunus'ta, Pir Sultan'da ve nice Anadolu erenlerinde yaşadık." diyeydi bari de şu canım toprağın canım tarihinin şerefini kurtaraydı ama olmadı. Bye the way büyük küresel think thank tefekkürleri Mevlana'yı elbette senden iyi biliyor ama öyle siyaset, öyle finans, öyle medya kuruyorlar ki mecburi yiyorsun masallarını. Çünkü bu Pokemonların oynadığı poker hileli. Masanın tamamı onlara çalışıyor. **Sen şu gitsin diye bunu umut sanıyorsun, aa, e bu da Pokemoncuymuş.** Siyasal İslamcılarla, liberal solun beslendiği kaynak sence farklı mı dünyada ki sende farklı olsun? Birbiriyle savaşıyan YPG ile IŞİD'i aynı anda kimler destekliyor? Kimler bizim stratejik müttefikimizlerimiz ve türlü yolla PKK'ya silah ve istihbarat yardımı yapıyor yıllardır? Pokemon abiler gerektiğinde "Yurtta Sulh Konseyi" diye bir kart çıkarıyorlar bilekten kırk yıldır kullandıkları başka bir Pokemonu tongaya düşürüyorlar çünkü proxy Pokemonluğun kaderi zamanı geldiğinde daha büyük amaçlar için tasfiye edilmektedir. Sen Rakka'ya gidiyorsun, oyun devam ediyor. Katar... İran... Neyse uzatmayayım, amacım sadece içinde yaşadığımız bu acayip hikayeyi resmi haber ajanslarında anlatılardan farklı bir pencereden aktarmaya çalışmak benim. Dünyayla bütünleşmek iyi hoş da bu haliyle küreselleşme birilerine sefahat, birilerine itaat diyemiyorsun çünkü. Çünkü sürekli ve sadece kâr amaçlı bu vahşi ekonomik düzen yerine insan odaklı alternatif sistemler düşünülmesin, açıklıkla mücadele edilip daha fazla hayat kurtarmak yerine kontrolü elde tutmak için daha fazla insan öldürebilme kabiliyeti yaratan silahlar geliştirmeye yatırım yapılsın, yeni ve doğaya uyumlu teknolojiler vasıtasıyla bol enerji üreterek refahı tüm insanlığa eşit dağıtmak yerine, bu kanlı modern sömürgecilik sistemi devam etsin diye konuşmayalım istiyorlar. Ben Amerikan düşmanı değilim. Amerikan halkı için de, bütün halklar için de insanlık dostuyum. Ben zaten ülkelerden değil Pokemonlardan bahsediyorum. Kötü Pokemonlar insanlığa karşı dostum. Hazar'dan binlerce kilometre öteye füze fırlatıp Suriye'de sivil vuran Rusya'dakilerle, Gazze sahillerinde uçakla çocuk bombalayan İsrail'dekilerin farkı var mı bu düzende? İngiliz, Alman, Fransız, Çin Pokemonları farklı mı zalimlikte? İşte artık biliyorsun. Ama bir kişinin. Ne yapabilirsin değil mi? Söyleyeyim. Vicdanına duyarlı olarak başlayabilirsin. Nasıl yaşarsan yaşa; ideolojin, ırkın, dilin, dinin ne olursa olsun olaylara, insanlara karşı çıkarını, ezberlerini, önyargılarını değil vicdanının sesini dinlersen... İşte o zaman her şey değişir. İyilik, siyasi bir harekete o zaman dönüşür. **Çünkü temelden bozuk bu düzeni ancak en temelden, yani kendinden başlayarak değiştirebilirsin.** Çünkü tüm yaşam boyu en büyük sınavımız tüm imkansızlıklara rağmen vicdanımıza kulak verip bir şeyler yapmak ya da yapmamaktır. İnsan "olmak ya da olmamak" yani tüm sınavın. Hayat dediğin "bütün mesele de budur" işte.

Not: Pokemoncular alınmasın, Pokemon, kızdıklarına karşı tatlı bir öfke hitabıdır yıllardır bende. Öfke de bir hitabet sanatıdır yani yeri geldiğinde.

Bozcaada'da
KAFA Kafe'nin eşsiz atmosferinde
edebiyatseverlerle buluşun ve
kütüphanede keyifli vakit geçirin.
Çiçek Pastanesi'nde dondurma
ve birbirinden lezzetli kurabiyelerle
Bozcaada'nın tadına varın!
Ada keyfinizi ikiye katlayın.

Avrupa'daki milyonlarca evin ilk tercihi

120'den fazla ülkede, milyonlarca insan
söz konusu beyaz eşya ve ev elektroniği olduğunda Beko'yu seçiyor.

MDA6 Solo Beyaz Eşya - Uluslararası araştırma firmasının
2016 ilk yarıyıl perakende anketi sonuçlarına göre.

444 0 888

Yetkili Servis İçin Tek Numara

www.beko.com.tr

beko

Umay Umay

annemin koynunda çizildi desenlerim

geriyorum belki seni. olabilir. gerileceksin o halde en sağlamından. olacak olanlar oldu zaten. yazdım da başucuna bunu. fotoğraf hafızalı kalem benimki.

sesinin inceliklerini hatırladım. yavru balina çığlığı da vapur düdükları de öttü. başımı kolunun arasından çıkartıp şaşkın şaşkın bakakaldım. mırıltılardan horlayan bi kediye döndü yanımdaki kadın. biz nereden geliyoruz? evrenin tam da göbek deliğinden bi makasla devşirilmiş.. fırlatılmış yanardağdan oyuncak top gibi..

"kimyası bozulmuş sarılışların" diyordun sol kolunu kanatırcasına kaşıyarak. farkındaydın doğallığın; boğularak,, inceden nağmelerle ellerinde son buluyordum. hep bi saniye diyordum ama ben bu olamam. eğer buysam senin gözlerinde; sözlerinde de olamam. **sessizliğini kaynat kazanında sevgili aşk. hani büyücüydün sen aşk.**

yanıp yanıp sönen yıldızlı çocuklara seni anlatacaktım. sönüp sönüp yanan çocuklara. onları neden öldürdün?? var olman için olamaz bu kadar ceset. sonbahar, yaz, ilkbahar, kış,, gökyüzü bile ceset kokuyor. kar beyaz bakışıyla baksa bile... yabancı, yalancı ceset kokuları. sağ elin kanar gibi yalnızlıkla karışık. o zaman kollarının arasına sığınıyorum.

ancak bi şeytanın varlığı bu kadar aç olabilir. en keskin halimle korkuyorum. koptu bende hafıza, yerine çalar saat koydum.

kesin büyücüsün sen aşk. off yanlış, aşk değil zaman. ısıtıp ısıtıp önüme koyuyorsun aynı gölgeleri, aynı tuzakları, aynı soluk aynaları. soyundukça örtüyorsun üşümelerimi; hatırlamam için. korku bu; ceketinin astarlarında yılanlar kurulu. çocuğun topu tut; alev alev yanan bu topu tut. bilmeyen, bir de iştahlı ellerinle içine sok. yok et insanlığından kalan son...? son, son, son, son.

nereden geliyoruz sen biliyorsundur. hiç ilerlemeyen bu yolu kim inşa etti. **avuçlarım nemleniyor, alnımda terden bi öfke.** insanlar açlık grevinde, çocuklar iş istiyorlar; adil denen hayat ne kadar zor olabilir? söyle bana ne kadar aç, ne kadar kör, ne kadar zalim olunabilir? bunu ışık sanıyorsun değil. bu ışıktan kimse aydınlık çıkamaz.

adımlarımı ezberden düşünce delik deşik kanatlarım kaldı bir tek. aşıklar rüyalarında hep uçar. uçabilirim. yetti artık bu kimsesizlik. bıktım uygunsuz kaçımdan. yakışabilirim bu şehre, bu sokağa ama bu vahşete nasıl uyabilirim. kör makasla evrilmedim, annemin koynunda çizildi desenlerim. kardeşlik, aşk, tokluk ve susuzluktu ayrışmamız. bi pırlanta gibi parlıyordu ay ışığında demli çaylarımız. tüm yakamozlar karadenize vuruyordu. böyleydi şiir... hikayeler bulmakla ilgiliydi her acıda kaybın infazı. **uçabilirim bu benim sahnem. bu benim gerçeğim. koltuğunun altından başımı çıkartıp bakabilir miyim?**

hırıltılardan bi canavara döndü karşımdaki kadın. sanki karayla denizi ayırdı birbirinden. uyandırdı beni lanet bakışları. güzel olmaya çalıştıkça saat geliyor... saat geliyor. off kapat alarımı.

Akgün Akova

kime sormalı

kime sormalı
bir fizikçiye mi
yoksa âşıklara mı
daha uzağa
nasıl
gidebildiğini
bir fısıltının
bir çığlıktan

kanatların
sonsuz olmadığını
bildiği için mi
kuşların uçmasına
izin veriyor gökyüzü
kime sormalı
özgürlük dedikleri
yalnızca
bize uzatılan
bir avuç yem mi yoksa

oyuncağı mı yoksul çocukların
uçurtma dediğimiz şey
yoksa giderek sertleşen
rüzgârın mı
kime sormalı

sevgiliyle birlikte
olur a
son istasyonun da
trene binip
gidip gitmediğini
kime sormalı
kulaklarını raylara
dayayanlara mı
geride kalana mı

yanlış anahtar
içinde döndüğünde
yaranan mı kilit
kime sormalı
çilingirler mi bilir bunu
hırsızlar mı
kim bilir
içeridekiler
dışarıdakiler

denizin nerede bittiğini
kime sormalı
yanıp sönen
yanıp sönen
yanıp sönen fenere mi
parası kum kadalara mı
batan göçmen botlarına mı
kime sormalı

ya eşitsizliğin nedenini
kime sormalı
çivi yazılı tabletlere mi
yoksa
yoksa
aklımızın yeni dadısı
google'a mı
kime sormalı

gelip birileri karanlığın içinden
bu şiiri silmeden önce
kime sormalı tüm bunları
bir an önce
kime sormalı

bir telefonla hayatım değişti

Cesaretimi kıran asıl şey yüzümü kapatan kavanoz dipli gözlüklerimdi. Yağmurda yürümek istesem önümü göremiyordum, kahve-çay içerken camlar buhar yapıyor karizma gidiyordu.

Yıllardır bir kıza platonik aşığım. Adı Pelin. Ünlü bir gazeteci. Kız afeti devran, uzun kahverengi saçları var, gözleri yeşilden bozma ela, buğday tenli, ince belli, narin ruhlu muazzam bir güzelliğe sahipti. Öyle ki ruhunun güzelliği tüm bedenine yansımıştı. Ben ise gözlüklü, bakımsız, monoton bir hayatı olan tipik bir beyaz yakalıyım. Çok uğraştım, onun ilgisini çekmenin, sevgisini kazanmanın hep bir yolunu aradım. Ama bulamadım. Günler geldi geçti, baktım olmuyor, vazgeçtim Pelin'den. Bilir misin, çok sevmek ama erişememek nasıl bir çaresizliktir né menem bir derttir. Aşkımı ona anlatamadım ama yazılara döktüm. Ve bir kitap yazdım. Sanırım şans bu sefer benden yanaydı, kitap müthiş bir ilgi görmüş ve yüzlerce baskı yapmıştı. Birden ünlü bir yazar olmuştum. İmza gününde okurlarla buluşmuş, kitabımı imzalıyorken bir anda Pelin karşımda belirdi. Elinde kitabım, imzalamam için sıraya girmiş ve beni bekliyordu. Düşünsenize Pelin benim için bekliyordu. Yanıma geldi kitabı uzattı, çok beğendiğini ve benimle röportaj yapmak istediğini söyledi. Heyecandan kitabı elimden düşürdüm, kekeleyerek "memnuniyetle" dediğimi hatırlıyorum. Ilık ılık esen güzel bir yaz akşamıydı, Kuruçeşme'de buluştuk. Öyle aşığı ki bana göre yeryüzündeki en yüce insan Pelin idi. Beni beğenmediğini düşündüğüm için kendimi güçsüz hissediyordum. **Onun karşısında gözlüklerimin arkasında kaybolup gidiyordum sanki.** Söyleyemedim "sana olan aşkı yazdım" diye. Yalandan anlattım bir şeyler. Pelin sadece kitapta ilgili sorular soruyordu, içten içe benimle ilgilenmemesine de çok bozulmuştum. **Konuşurken gözlerime bakmıyordu, gerçi baksa bile gözlükten gözlerimi göremezdi ki.** Dost olduk Pelin'le. Nasıl davranmam gerektiğini bilmiyordum. Çılgınlar gibi âşık olduğun biriyle arkadaş olmak da zor mesele. Bu kadar yakınıma gelmişken onu kazanmalıydım. Pelin, özgüveni olan erkeklerden hoşlanıyordu. Yani bende olmayan şeye sahip olan erkeklerden... Benim ise şeklimden dolayı özgüvenim azdı. Mesela cesaretimi kıran asıl şey yüzümü kapatan kavanoz dipli gözlüklerimdi. Lensi, korneaya zarar verdiği ve enfeksiyon yaptığı için kullanamıyordum. Maaalesef gözlük takmak zorundaydım. Yağmurda yürümek istesem gözlükler ıslanıyor önümü göremiyordum, kahve-çay içerken camlar buhar yapıyor karizma gidiyordu. Şnorkelle yüzmek hayal, spor yapmak ise eziyetti. Yazı yazarken, kitap okurken belli bir süre sonra burnumun üstünde bir insan oturuyor hissine kapılıyordum. Gözlük tam anlamıyla yaşam alanımı kısıtlıyordu ve artık takmakta güçlük çekiyordum. Sabah uyandığımda sanki ilk işim nefes almak değil, gözlük takmaktı. Hayata çıplak gözle bakamıyordum. Bu durum benim için tam bir işkence haline gelmişti. Zaten Pelin de bana pas vermiyordu, canım iyice sıkılmıştı. Gecenin kör bir saatiydi yine taktım gözlükleri, oturdum bilgisayar başına internetten detaylı bir araştırma yaptım. Bu sorunu

çözmeye karar vermiştim. Gözüme müthiş bir cümle ilişti. "Dünyanın Gözlerine Bakıyoruz" Bu çok iddialı ve insana güven veren bir çağrıydı. Bir de şunlar var "Neden Dünya Göz? Çünkü Sadece Göz" ve "Dünya Görmeye Değer" Bu üç cümle hizmet kalitesini ve işin ne kadar profesyonel yapıldığını anlamama yeterli olmuştu. Çünkü dünyanın gözlerine bakıyorlarsa benim de gözlerime iyi bakarlar. Sadece göz ise tek bir branşta hizmet verdiklerinden göze dair her şey burada vardır. Ve bence de hayat yaşamaya, dünya ise görmeye değer. Heyecanla hayatımı değiştiren o numarayı tuşladım. 444 44 69'dan hastanenin çağrı merkezini aradım. **Şikayetimden bahsedip "kurtarın beni bu gözlüklerden" diyerek adeta haykırdım. Hemen randevum planlandı. Güler yüzlü bir ekip beni hastanenin kapısında karşıladı.** Muayenenin ardından, gözümün lazer ameliyatına uygun olup olmadığını tespit etmek üzere detaylı tetkiklerle göz check-up'ım yapıldı. Gözlerim lazere uygun çıktı. Ertesi güne gözlüklerden kurtulmak üzere lazer ameliyat randevusu planladılar. Öyle göz deyip geçmeyin meğer gözün kendi içinde 19 ayrı branşı varmış, üstelik bu branşlar 250 ünlü hekimin bulunduğu dev bir medikal kadrodan oluşuyor. Hastane, yurt içi-yurt dışı olmak üzere 25 merkezde 2 bin küsur personeliyle 7/24 hizmet veriyor. Türkiye'de ilk olması ve branş hastaneciliği konusunda öncü olması da ülkem adına beni çok gururlandırdı. Tüm dünya ile eş zamanlı teknoloji takip ediliyor ve en yeni cihazlarla operasyonlar gerçekleşiyor. Dikkatimi çeken bir şey daha; Türkiye'de sağlık turizminin öncülüğünü üstlenip dünyanın 107 ülkesinden yılda yaklaşık 40 bin hastaya da hizmet veriyor. Bunları öğrenince emin ellerde olduğumu bilmek beni daha da mutlu etmişti. Sabah operasyon için hastaneye geldim. Excimer lazer yöntemiyle ameliyathanede müzik dinleyerek ve doktorumla sohbet ederek kısa sürede ameliyatımı oldum. Aslında lazer ameliyatıyla ilgili çok korkularım vardı ancak süreçleri yaşarken bu korkuların ne kadar yersiz olduğunun farkına vardım. **Çıkışta gözlüklerimi "gözlük atık çöpüne" atarak onlardan tamamen kurtuldum. Bir gün sonra kontrole gelirken arabayı gözlüksüz kullanabildim. Kendime ve gözlerime inanamıyordum çünkü bilen bilir; gözlüklüler için gözlüksüz bir yaşam özgürlüğün ta kendisi.** İki gün sonra normal hayatıma anormal bir mutluluk ve özgüven ile geri döndüm. İlk olarak Pelin'e gittim. Pelin gözlüksüz halimi görünce şaşkına döndü. Gözlerimin içine bakarak "gözlerin ne kadar güzelmış" dedi. İlk kez bana bu kadar ilgili davrandı ve işte o an dünyalar benim oldu. Bir nesneye mahkum olarak yaşamak insanın özgürlüğünü kısıtlıyor ve bu ağır bir yük. Ben lazer ameliyatıyla gözlüklerimden kurtuldum. Özgürlüğüme, özgüvenime ve en önemlisi de Pelin'e kavuştum. Teşekkürler Dünyagöz.

Hastane Müdürü Nihal Kaya'nın günlüğünden.

Bu bir ilandır.

Özge Uzun kalbimin ses telleri

Akşam yemeğinde kıymalı patates, sebzeli bulgur pilavı ve az sarımsaklı cacık var. Bir de pörsümüş domatesler ziyan olmasın diye yapılan zeytinyağlı fasulye. Mutfaktaki sessizliği şıpdık terlikler bölüyor. Sanırım çıkardığı sestten dolayı adı şıpdık terlik. Şıpdık... Şıpdık...

Susarak yemek yapılıyorsa, aslında orası çok gürültülüdür.

İnsan kalbinden geçen o kelimelerin hepsini tezgâha döker... Gözyaşını soğanla akıtır, tatsız hayatına tuz koyar, inatla elini keser, kızartma yağını yüzüne sıçratır, yakar... Bazen başkalarının yanında etmekten korktuğu bir küfür sallar, "Hasss..." Yine susar... Bu gürültülü patırtılı susuş; çoğul çoklu bir yalnızlıktır aslında, kendinden kaçamadığı halde her yere beraber gitmek gibi, yemeği de birlikte yapmak, yalnızlara mahsustur. Ve bu yalnızlıkta hiçbir cazibe yoktur. Derdini sebzelere anlatır. Öfkesini ya da aşkını baharatlara vurur. Sebzeleri önüne sıralar, bazılarını koklar, yemeğe ilave eder. Sebzelerle konuşmak... Yani onlara susmak... Hâlbuki insanlar değil miydi o konuşa konuşa konuşanlar ve tüm bunlar sayesinde doğru konuşlanmayı başaranlar?

O başaramamıştı bir türlü, çünkü dışında-halihazırda büyük bir suskunluk vardı. Ayşe fasulyenin kılıcığını, gülün dikenini saymıyorum henüz. Ama hikayenin bu kısmında kadın, fasulyenin kılıçklarını iyi ayıklamak gerektiğini, yoksa rahatsız edeceğini biliyordu artık. Yemek pişer, tezgâh sükûna kavuşur. Sofrasını açtığı kişi iştahla yemeğe başlar. Sevdiğini sanar kadın, mutlu olur. İlk birkaç lokma açlığa kurban gider. Yiyen bir tuhaflik hisseder ağzının içinde; yutamaz. Diliyle hareket ettirir, çiğnemeye çalışır, olmaz. O kılçık yok mu bir rahat vermez. Kalkar masadan. Kadın düşünür. Ulan bir kılçık yok eder mi iştahı? Çıkar ağzından gül geç işte. Hatta beraber gülün olmaz mı? Olmaz efendim! Oysa kimse bilmez o soğanlar ne ağlattı seni. Domateslerin kabuğunu incecik soyacaksın diye ne özen gösterdin...

Yemeğini istediğin kadar özenle, aşkla yap. Tezgâhın temiz, mutfığın aydınlık olsun. Malzemelerini hep taze al, ellerini yıka...

Fazladan kaçan bir fiske tuz, pirinç taneleri arasında kalan küçücük bir taş ya da gözünden kaçan bir kılçık mesul olsa da "olmamış işte, olmamıştan", bir anda, o akşam masada hiç olmayan şeyin, hala sahibi olduğunu sandığın ama aslında çoktan yitirdiğin caziben olduğunu anlarsın. Yoksa aramızda lafı mı olur bir küçük kılçığın?

Mutluğunu bir tabak fasulyede sanırken, hayat bilinmezler ve tariflerle doluyken doğru adrese varacağına dair ne çok ümit vardı. Ne güzel bir sofraya hazırlamıştın. Beyaz örtün, kenarı çiçek desenli tabakların, afrodizyak etkili mumların vardı. İşte aşka giden yol. Kalbinin ses tellerinde binbir şarkı çalan, sevmek ve sevilme isteyen bir kadın. **Kaç sofraya hazırladın?**

O masaya aşkı midesinden kalbine geçirmek istediğin kaç adam oturdu? Sonunda yüklü hesap hep sana kaldı... Yarım bırakılmış o tabaktaki yemekleri çöpe atmak, örtüde kalan lekelerle yaşamak hep sana kaldı... Birak artık aşkla yemek yapmayı... Sustur kalbinin ses tellerinden akan şarkıları.

Susarak yemek yapılıyorsa, aslında orası çok gürültülüdür. İnsan kalbinden, içinden geçen o kelimelerin hepsini tezgâha döker... Sonra mutfak değişir, sofraya değişir, el değişir. Susan ve konuşan değişir. O an dert neyse öyle dalar gider ki, bir anda burnuna gelen o yanık kokusu ile kendine gelir kadın. "Eyvah! Yandı canım fasulye!" Gördün mü bak ziyan oldu yemek... Al bunu at çöpe şimdi. Bu şıpdık terlikler de çok oldu artık. Sesinden kendini duyamıyor insan... Bi sussa ya!

hangi film, hangi sahne?

Christopher Gardner: Bir hayalin varsa onun peşini bırakmamalısın. Birisi bir şeyi yapamıyorsa, senin de yapamayacağını söylemek istiyordur. Bir şeyi istiyorsan, peşini bırakma. O kadar.

The Pursuit of Happyness / 2006

Yönetmen: Gabriele Muccino / Senarist: Steve Conrad

Antonio Ricci: Bir düşün, eğer bisikletim olsaydı ne kadar kazanacaktım. Yeniden güzel yaşayabilecektik. Hesapladım. Sana göstereceğim. İlk önce aylık 12000. Hepsini buraya yaz. 12000, 2000 fazla mesai için artı aile için ödeme, o da günde 800. 30 kere 800 ne yapar? Hepsini buraya ekle. Kim daha fazla ister? Ve bütün bunları bir günün sonunda kayıp mı edeceğim? Kaybetmek istemiyorum. Neden bisikleti bulmamız gerektiğini anladın mı? Aksi halde yiyemeyiz.

Bicycle Thieves / 1948

Yönetmen: Vittorio De Sica / Senarist: Vittorio De Sica, Cesare Zavattini

Flint Sky: Ormandaki o insanlarda ne gördün?

Jaguar Paw: Anlamadım.

Flint Sky: Korku. Derin bir korku. İçlerine kadar işlemiş, gördün mü? Korku bir hastalıktır. Her kim onunla karşılaşırsa yavaşça ruhuna işler. Şimdiden senin huzurunu bozdu. Seni korkuyla yaşadığını görmek için büyütmedim. Onu kalbinden at. Onu köyümüze getirme...

Apocalypto / 2006

Yönetmen: Mel Gibson / Senarist: Mel Gibson, Farhad Safinia

İllüstrasyon: Burak Ağdemir

Hazırlayan: Pınar Aksel

Kim Bilir?

1) Aşağıdaki eserlerden hangisi Fransız edebiyatı örneklerinden değildir?

- A) Bulantı
- B) Kayıp Zamanın İzinde
- C) Vadideki Zambak
- D) Gülün Adı

2) 1966 yılından beri düzenlenen Nebula Edebiyat Ödülleri hangi alanda verilmektedir?

- A) Bilim kurgu ve fantezi
- B) Biyografi
- C) Kısa öykü
- D) Şiir

3) Aşağıdakilerden hangisi Beat Kuşağı yazarlarından biri değildir?

- A) Allen Ginsberg
- B) Jack Kerouac
- C) Arthur Miller
- D) William S. Burroughs

4) J. D. Salinger'ın "Çavdar Tarlasında Çocuklar" eserinin başkahramanı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Winston Smith
- B) Atticus Finch
- C) Holden Caulfield
- D) Guy Montag

5) James Joyce'un, dönemin yasaları nedeniyle "müstehten" bulunarak dava kararına kadar Amerika'da yayımlanamayan eseri hangisidir?

- A) Ölüler
- B) Sanatçının Bir Genç Adam Olarak Portresi
- C) Dublinliler
- D) Ulysses

6) 2016'da yayınlanan son romanı "Kuşlar Yasına Gider" ile Türkiye Yazarlar Birliği Yılın Romanı Ödülü'nü kazanan yazar hangisidir?

- A) İhsan Oktay Anar
- B) Hasan Ali Toptaş
- C) Murathan Mungan
- D) Ahmet Ümit

7) "Kitap kurdu" deyimini için kullanılan terim aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bibliyometri
- B) Bibliyografi
- C) Bibliyofil
- D) Bibliyomani

8) 1922 yılında bir seyahati sırasında, içinde eser taslaklarının bulunduğu sandıkları kaybolduğu için o dönemki tüm çalışmaları kaybolan yazar aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ernest Hemingway
- B) William Faulkner
- C) F. Scott Fitzgerald
- D) Thomas Mann

9) Peter Brueghel'in "İkarus'un Düşüşü Sırasında Bir Manzara" isimli tablosuna şiir yazmış Amerikalı şair aşağıdakilerden hangisidir?

- A) T. S. Eliot
- B) Ezra Pound
- C) Walt Whitman
- D) William Carlos Williams

10) Orhan Pamuk'un "Hayatımın en mutlu anıymış, bilmiyordum." cümlesiyle başlayan, içinde geçen eşyalardan kurulan bir müzesi de olan romanı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kar
- B) Benim Adım Kırmızı
- C) Masumiyet Müzesi
- D) Sessiz Ev

Testi çözüp doğru cevaplarını bizeyazin@kafadergi.com'a gönderen ilk 10 okuyucumuza yazarlarımızdan imzalı kitap hediye!

KAFA'ya göre

yaz, çiz, çek, paylaş! bu köşe senin!

#kafamagöre

Temmuz 2017 - Sayı: 35 - Aylık Kültür Sanat ve Edebiyat Dergisi
Aylık Yaygın Süreli Yayın - Yayıncı: KAFA Grup Yayıncılık Ltd. Şti.
İmtiyaz Sahibi: Candaş Tolga Işık Sorumlu Müdür: Mert Çanga
Genel Yayın Yönetmeni: Ayça Derin Karabulut
Görsel Yönetmen: Dorukhan Varlık Kapak: Hakan Arslan
Okuyucu Temsilcisi: Emrah Akbaş Reklam Grup Başkanı: Hande Gün

Adres: Koşuyolu Mah. İsmailpaşa Sok. No:44 Kadıköy/İstanbul
Tel: (0216) 428 9 888 Baskı: İhlas Gazetecilik A.Ş. 29 Ekim Cad. İhlas Plaza No: 11/A 41
Yenibosna / Bahçelievler / İstanbul - Tel: (0212) 454 30 00 Dağıtım: DPP (0212) 622 22 22
www.kafadergi.com - bizeyazin@kafadergi.com - reklam@kafagrup.com

KAFA Dergisi'ndeki tüm yazı, çizim, esri ve karakterlerin yayın hakları saklıdır. Yayınevi, yazar ve çizerin yazılı izni alınmaksızın hiçbir yazı ve basılı görsel yayın organında ve sanal ortamında kullanılamaz.
Postere ayrıç derginin içinde ücretsiz olarak verilmektedir.

Not: Kapak görselinde yazan şarkı sözü Sezen Aksu'nun Gülümse şarkısından alınmıştır, sözler Kemal Burkay'a aittir.

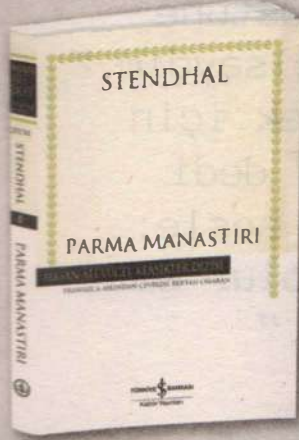

ne okusak

kafası

PARMA MANASTIRI
STENDHAL
ÇEVİREN: BERTAN ONARAN

Fransız edebiyatında gerçekçilik akımının en önemli temsilcilerinden biri olarak kabul edilen Stendhal'in Parma Manastırı romanı aristokrasisi, sarayları, tutkularıyla İtalyan ruhunun muhteşem bir portresini çizer. 1839 yılında yayımlandığı anda başyapıt olarak kabul edilmiş, başta Balzac olmak üzere edebiyat tarihi boyunca çok sayıda romancı tarafından övülmüştür.

Kitap Bilgileri: 576 sayfa, kıkapak 30 TL, ciltli 48 TL

AY IŞIĞI SOKAĞI
STEFAN ZWEIG
ÇEVİREN: REGAİP
MİNARECİ

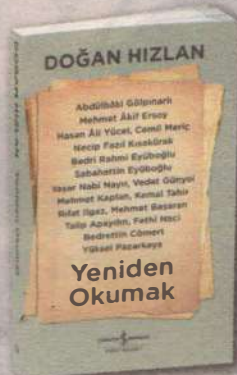
Fransa'nın bir liman kentinin denizci mahallesinde gezinirken duyduğu arya söyleyen sesi izleyerek tanımadığı insanların marazi hayatlarına dalan bir gezgin; patronuna kölece bağlılığı yüzünden korkunç bir eyleme sürüklenen karanlık, itici ve yabani bir hizmetçi... Zweig bu öykülerde insanı insanlıktan çıkarıp en uç noktalara sürükleyen deneyimlerin izini sürerken, okuru da ister istemez karakterlerinin ruh çalkantılarının içine çekiyor...

Kitap Bilgileri: 80 sayfa, 7 TL

YENİDEN OKUMAK
DOĞAN HIZLAN

"Bu kitabı oluştururken şöyle bir anlayışı yazılara yansıtmaya çalıştım. Yargılarımı, edebiyat tarihi ile eleştirel görüşün aynı potada eritilmesi olarak tanımlayabilirsiniz. Okurlarım romanın, öykünün, şiirin dışında, hepsine temel bilgiler sunan eleştiri ve deneme okumaya değer bulurlarsa, amacıma yaklaştığımı söyleyebilirim." Doğan Hızlan

Kitap Bilgileri: 232 sayfa, 16 TL

VELÁZQUEZ
SUSIE HODGE
ÇEVİREN: SELİN DİNGİLOĞLU

İspanya'da Habsburg hanedanının hüküm sürdüğü 17. yüzyılda, Kral IV. Felipe'nin en önemli ressamı olan Diego Velázquez'in yaşamına ve eserlerine ilişkin kapsamlı bir başvuru kitabı. Sanatçının üslubu ve tekniğine dair açıklamalar eşliğinde muhteşem bir galeri.

Kitap Bilgileri: 256 sayfa, kuşe, renkli, şömizli, ciltli, 75 TL

OSMANLI TOPLUM VE
EKONOMİSİ
TEVFİK GÜRAN

Osmanlı yönetiminin modern istatistik bilgi ve yöntemlerden yararlanma çabaları, 19. yüzyıldaki idari ve ekonomik reform süreciyle birlikte başladı. Bu çalışmanın amacı 19. yüzyıl sonları ile 20. yüzyılın başlarında nüfus, sağlık, eğitim, adalet, kültür ve ekonomi alanlarında yönetim tarafından üretilen modern istatistik verilerini derleyerek, sosyal ve ekonomik alanda araştırmalar yapan tarihçilerin ve tarihe meraklı okurların kullanımına sunmaktır.

Kitap Bilgileri: 480 sayfa, 28 TL

TELSİZ TELGRAF İHTİYAT
ZABİTİ TEVFİK RIZA BEY'İN
ÇANAKKALE GÜNLÜKLERİ
HAZIRLAYANLAR:
V. TÜRKAN DOĞRUÖZ,
E. YASEMİN YÜCETÜRK, RAŞİT
GÜNDOĞDU

18 Mart 1915 Tefik Rıza Bey, Çanakkale Goncasuyu Telsiz Telgraf İstasyonu'nda yedek subay olarak görev yaptığı sırada eşi Belkis Hanım tarafından gönderilen dört cep defterine savaşı ve günlük yaşamı neredeyse saati saatine kaydeder. 1914-16 yılları arasında Çanakkale'de

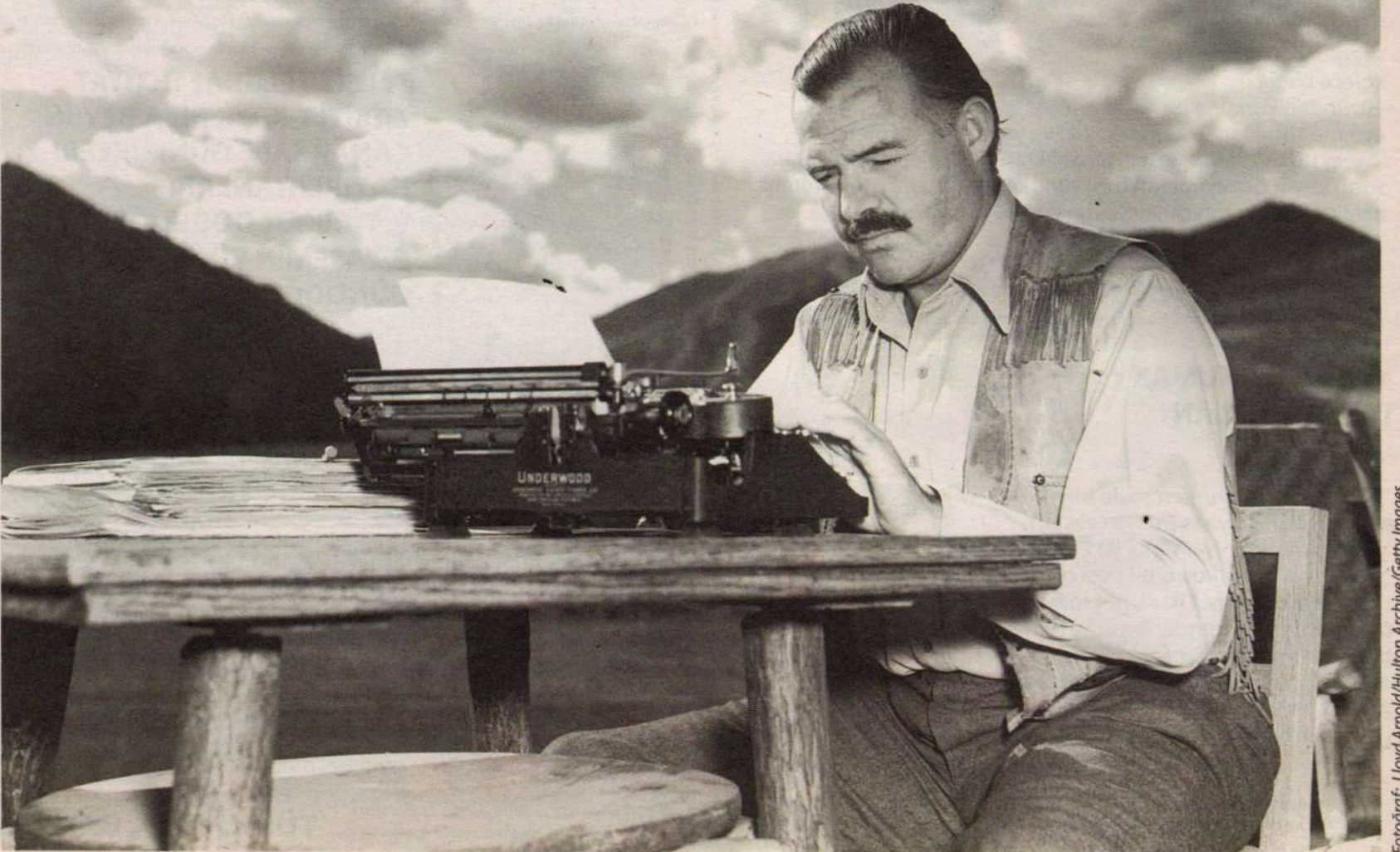
yaşananlara şahit olan Tefik Rıza Bey'in anıları, savaşın sadece taraflar arasında yaşanan askeri bir olay olmadığını, insani boyutlarının da bulunduğunu göstermekte, cephedeki askerlerin geride bıraktıkları ailelerinin, sevdiklerinin savaşın seyrinden nasıl etkilendiklerini anlatmaktadır.

Kitap Bilgileri: 248 sayfa, 18 TL

"Kurucusu olduğumuz İş Bankası
Kültür Yayınları yeni kitaplarla
büyümeye devam ediyor."

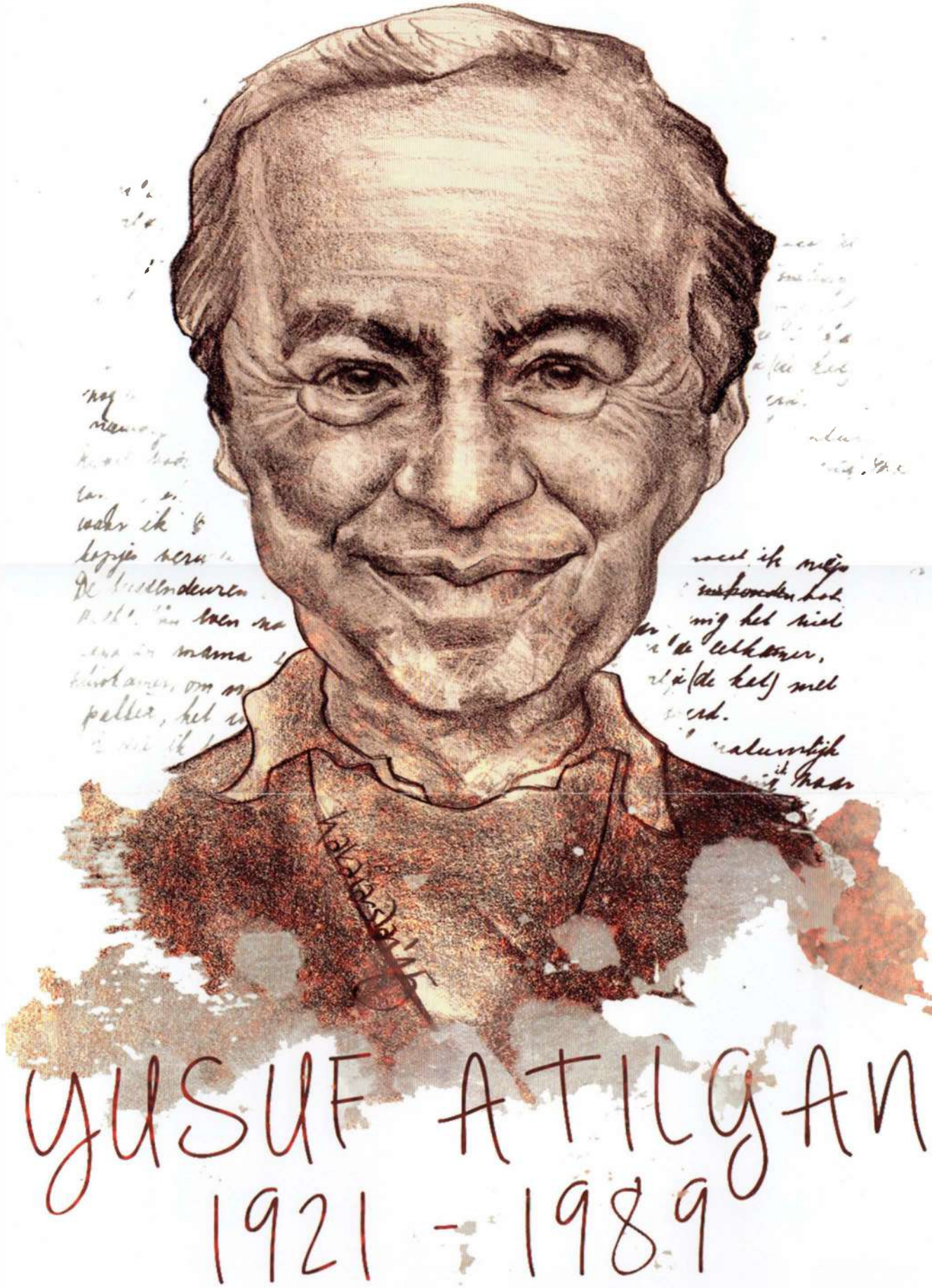
“Yaşamak iyi şey” diye
geçirdi yine aklından.
“Keşke her şey bir düş
olsaydı. Balığı hiç tutmamış,
yatağında eski
gazetelerin üstüne
uzanmış uyuyor olsaydım.”
“İnsan yenilmek için
yaratılmadı” dedi
dokunaklı bir sesle;
“Ademoğlu mahvolur ama
yenilmez.”

Ernest Hemingway
Yaşlı Adam ve Deniz, 1952

*gölümse, hadi gülümse
bulutlar gitsin...*

Bir gün sana
dünyada dayanılacak tek şeyin
sevgi olduğunu öğreteceğim.